

Vznik národního podniku Preciosa v roce 1948

Bakalářská práce

Studijní program:

B7106 Historická studia

Studijní obor:

Kulturněhistorická a muzeologická studia

Autor práce:

Ing. Miroslav Pekař

Thesis Supervisors:

Mgr. Kateřina Hrušková

Katedra historie

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ing. Miroslav Pekař**
Osobní číslo: **P16000430**
Studijní program: **B7106 Historická studia**
Studijní obor: **Kulturněhistorická a muzeologická studia**
Název tématu: **Vznik národního podniku Preciosa v roce 1948**
Zadávací katedra: **Katedra historie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analýza okolností, které vedly ke vzniku národního podniku Preciosa v roce 1948, jenž prošel obdobím plánovaného hospodářství a svoji životaschopnost potvrdil dalšími téměř 30 lety v nových podmínkách tržní ekonomiky po r. 1989. Práce bude uvedena stavem sklářského a zejména bižuterního průmyslu mezi dvěma světovými válkami a přiblížením vlastního předmětu podnikání, tj. výroby bižuterních polotovarů broušených skleněných kamenů. Následovat bude analýza právního stavu v období 1945-1948, zejména pak vlivu dekretů prezidenta republiky dr. E. Beneše a příslušných zákonů přijatých pro danou problematiku ve sledovaném období. Těžištěm práce pak bude organizace sklářské výroby a vlastní proces začlenění 25 podnikatelských subjektů různé velikosti a právní subjektivity do nově vzniklého podniku. Nebude přitom opomenuta úloha odborů a organizací KSČ. Autor si klade za úkol též ozřejmit majetkovou podstatu a produkční schopnost nově vzniklého subjektu. Práce bude vedle obecné literatury vycházet z pramenného studia především podnikových archivů uložených ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích a ve Státním oblastním archivu v Zámrsku. Stranou nezůstane ani dobový tisk a příslušné fondy státní správy a KSČ.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Kateřina Hrušková

Katedra historie

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2019**

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

doc. PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2018

Příloha zadání bakalářské práce

Seznam odborné literatury:

KALINOVÁ, Lenka: Společenské proměny v čase socialistického experimentu. K sociálním dějinám v letech 1945-1969, Praha, Academia 2007, ISBN 978-80-200-1536-5.

KALINOVÁ, Lenka: Východiska, očekávání a realita poválečné doby: k dějinám české společnosti v letech 1945-1948, Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 2004, ISBN 80-7285-043-1.

KIRSCH, Ronald, et al.: Historie sklářské výroby v českých zemích II/díl 1, Praha, Academia 2003, ISBN 80-200-1103-X.

KOUCKÝ, Jiří, et al.: Bižuterie-základní učebnice zbožíznalství, Jablonec nad Nisou, Svaz výrobců bižuterie 2005.

KUKLÍK, Jan: Znárodněné Československo: od znárodnění k privatizaci-státní zásahy do vlastnických a dalších majetkových práv v Československu a jinde v Evropě, Praha, Auditorium, 2011, ISBN 9788087284124.

KUKLÍK, Jan, et. al.: Vývoj československého práva 1945-1989, Praha, Linde 2008, ISBN 978-80-7201-741-6.

NOVÝ, Petr: Jablonecká bižuterie, Praha, GRADA Publishing 2008, ISBN 978-80-247-2250-4.

NOVÝ, Petr: Ve službách módy a stylu: Česká bižuterie v období první republiky 1918-1938, Praha, Academia 2017, ISBN 978-80-200-2708-5.

PRŮCHA, Václav, et al.: Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992, 2.díl: Období 1945-1992, Praha, Doplněk 2009, ISBN 978-80-7239-228-5.

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

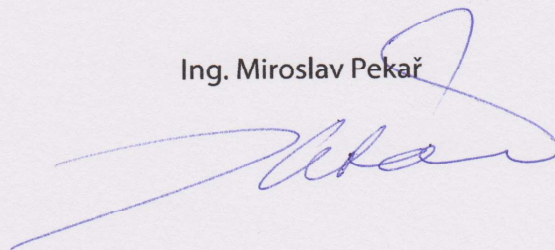
Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že texty tištěné verze práce a elektronické verze práce vložené do IS/STAG se shodují.

18. července 2019

Ing. Miroslav Pekař

Poděkování

Rád tímto děkuji vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Kateřině Hruškové za vstřícný přístup, pomoc a cenné rady při odborném vedení bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat všem, kteří mně v průběhu studia podporovali a bez nichž by tato práce nejspíše nevznikla.

Anotace

Bakalářská práce podává celkový přehled o východiscích a souvislostech vzniku národního podniku Preciosa. V úvodu má práce za úkol čtenáře seznámit s vývojem názorů na poválečné uspořádání hospodářství tak, jak se formovaly v londýnském exilu i v domácím odboji. Znárodnění je klíčovou otázkou, kde na nutnost jeho realizace existovala shoda mezi rozhodujícími politickými subjekty jak v exilu, tak domácím odboji. Rozdílné názory se projevovaly na šíři a rozsah u jednotlivých politických subjektů. Celý proces se odehrával v období poválečné radikalizace a se zkušeností hospodářské krize let třicátých. Velmi podstatnou roli hrála otázka zásadní změny struktury obyvatelstva, jak z hlediska národnostního, tak postupně s probíhajícím znárodněním i sociálního. Právně je tento proces zabezpečen sérií dekretů prezidenta republiky vydávaných v exilu a následně v osvobozené republice do vzniku Prozatímního Národního shromáždění.

Těžiště práce je v období let 1945-1949 a znárodnovací proces ve sklářství na příkladu, který vede ke vzniku národního podniku Preciosa se sídlem v Jablonci nad Nisou. Jedná se téměř o modelový příklad se zastoupením prvků vytváření národních správ, začlenění konfiskovaných, ale i již znárodněných podniků do nového subjektu. Přiblížení podstatné role ústředního orgánu Československých závodů sklářských, n. p. při organizování a řízení celého procesu.

Klíčová slova

znárodnění, dekret, národní správa, majetková podstata, konfiskát, národní podnik, sklo, mechanické brusírny, Preciosa, Jablonec nad Nisou, bižuterie, bižuterní průmysl

Annotation

The bachelor thesis gives a general overview of the starting points and connections of the establishment of the national enterprise Preciosa. The goal of this paper is to familiarize the reader with the evolution of opinions, both those of Czechoslovak exiles in London as well as the domestic revolutionaries, on how to organize the economy in the post-war era (WWII). Nationalization was a key issue, whose implementation hinged on a consensus between those political decision-makers in exile and the domestic revolutionaries. The breadth and scope of the individual political entities reflected the differing views. The whole process took place during the post-war radicalization and was based on the experiences gained during the economic crisis of the 1930s. A very important role was played by the fundamental change in the structure of the population, both in terms of nationality and social structures which were influenced by the ongoing economic nationalization process. Legally, this process was supported by a series of decrees issued by the President of the Republic, who was in exile, and subsequently by the Liberated Republic up until the Interim National Assembly was established.

This work focuses on the period between 1945 and 1949 and the nationalization process of the glassmaking industry, specifically using the case that led to the establishment of the Preciosa National Enterprise based in Jablonec nad Nisou. It is almost a model example that includes all the elements of the establishment of national governance, including the incorporation of confiscated but already nationalized enterprises into a new entity. It details the essential role of the central body of the nationalized Czechoslovak glass factories in the organization and management of the whole process.

Key words

nationalization, decree, national administration, estate, property substance, confiscated, national enterprise, glass, mechanical grinding workshop, Preciosa, Jablonec nad Nisou, Jewellery, Jewellery Industry.

Obsah	
Seznam obrázků	3
Seznam tabulek.....	3
Seznam použitých zkratk a symbolů	4
Úvod	5
1 Politická, ekonomická a sociální východiska znárodnění v ČSR.....	8
1.1 Majetkové přesuny a organizace hospodářství v období nesvobody 9/1938-5/1945	8
1.2 Plány na znárodnění v domácím odboji	9
1.3 Plány na znárodnění v londýnském odboji.....	11
1.4 Příprava dekretů prezidenta republiky s majetkoprávní problematikou v londýnském exilu	14
1.5 Košický vládní program.....	15
1.6 Úloha odborů a závodních rad	17
1.7 Změna struktury společnosti	17
2 Meziválečný sklářský průmysl, postavení výroby jablonecké bižuterie.....	19
2.1 Období druhé poloviny dvacátých let	19
2.2 Situace v exportu v období před 2. světovou válkou	24
2.3 Vývoj podniků zabývajících se produkcí bižuterních kamenů	26
3 Poválečné přeměny a obnova národního hospodářství.....	30
3.1 Dekrety prezidenta republiky	30
3.2 Znárodnění sklářského průmyslu	31
3.3 Národní podnik právní a ekonomické vymezení	35
3.4 Organizace sklářského průmyslu v období 1945—1948	37
3.5 Úloha Československých závodů sklářských, n. p.....	42
3.6 Sklářský průmysl, výroba jabloneckého zboží a bezpečnostní složky státu v období 1945-1948	44
3.7 Činnost Zemského odboru bezpečnosti, oddělení II. v Jablonci nad Nisou.....	46
3.8 Znárodnění jabloneckých vývozních domů	48
4. Podniky tvořící národní podnik Preciosa	50
4.1 Procesy předcházející vzniku Preciosa, n. p.....	50
4.2 Výrobně ekonomická charakteristika jednotlivých subjektů.....	52
4.2.1 Majetkové podstaty zkonfiskovaných podniků začleněných vyhláškou Ministerstva průmyslu s účinností od 1.1.1946.....	52
4.2.2 Majetkové podstaty zkonfiskovaných podniků začleněných vyhláškou Ministerstva průmyslu s účinností od 1.1.1947	53
4.2.3 Majetkové podstaty zkonfiskovaných podniků začleněných vyhláškou Ministerstva průmyslu s účinností od 1.1.1948.....	67

4.2.4 Podniky nezahrnuté do majetkové podstaty k 1.1.1948.....	79
5 Ustavení národního podniku Preciosa	83
5.1 Kmenové jmění Preciosa, n. p.....	83
5.2 Zřizovací listina a zápis podniku do Obchodního rejstříku.	88
5.3 Název nově vzniklého národního podniku	89
5.4 Ochranná známka PRECIOSA.....	90
Závěr.....	92
Seznam použitých zdrojů	96
Seznam příloh	100

Seznam obrázků

1. Mechanická brusírna Dolensky & Brosche v Minkovicích u Liberce r. 1930.....	55
2. Mechanická brusírna Robert Richter, Františkovská 12 Liberec ,1930	60
3. Brusírna umělých drahokamů a perel firmy Jan Ouhrabka, Turnov	71

Seznam tabulek

1. Podíl českého a německého kapitálu v průmyslu skla a bižuterie stav 1926.....	19
2. Struktura hutí vyrábějících surovinu pro jabloneckou bižuterii stav 1930	21
3. Dislokace hutí vyrábějících sklo pro jabloneckou bižuterii stav 1930.....	22
4. Stupeň koncentrace výroby skleněné bižuterie stav 1930.....	22
5. Struktura podnikání v oboru skleněné bižuterie stav 1930	23
6. Oblasti výroby skleněné bižuterie stav 1930	23
7. Skleněné kameny vývoz	29
8. Sklářské národní podniky jablonecká oblast stav 1948.....	44
9. Společná národní správa vývozních domů Jablonec 1947	49
10. Průměrný stav zaměstnanců firmy Dolenský & Brosche za rok 1946	55
11. Průměrný stav zaměstnanců firmy Dolenský & Brosche za rok 1947	55
12. Obrat firmy Dolenský & Brosche v letech 1946, 1947	55
13. Stav zaměstnanců firmy Hübner a Weiss k 31.12.1947	57
14. Obraty a zisky firmy Hübner a Weiss v letech 1946,1947	57
15. Stav zaměstnanců firmy Conrad Jäger k 31.12.1946, 1947.....	58
16. Obraty a zisk firmy Conrad Jager v letech 1945—1947	58
17. Stav zaměstnanců firmy Robert Richter k 31.12.1947	60
18. Obraty a výsledky firmy Robert Richter v letech 1945—1947	60
19. Stav zaměstnanců firmy Bádenské safírové závody k 31.12.1946.....	63
20. Obraty a výsledky firmy Bratři Jägrové v letech 1945—1947	66
21. Průměrný počet zaměstnanců firmy Herman a Palma v letech 1943—1948.....	68
22. Stav zaměstnanců firmy Jan May, Turnov k 31.12.1947.....	69
23. Obraty a zisky firmy Jan May, Turnov v letech 1945—1947	70
24. Stav zaměstnanců firmy Jan Ouhrabka, Turnov ke dni 31.12.1947	71
25. Obrat a zisk firmy Jan Ouhrabka, Turnov v letech 1945-1947	71
26. Obrat a zisk firmy Dr. Josef Plíhal, Turnov v letech 1945—1948	73
27. Obraty a zisky firmy Selecta, Turnov v letech 1945—1947	74
28. Stav zaměstnanců firmy Selecta, Turnov ke dni 31.12.1947.....	74
29. Stav zaměstnanců firmy Bratři Teplíkové,Frýdštejn ke dni 31.12.1947	77
30. Obrat a zisk firmy Bratři Teplíkové, Frýdštejn v letech 1945—1947	77
31. Obraty a zisky firmy Karl Wrabetz, Turnov v letech 1945—1947	78
32. Stav zaměstnanců firmy Karl Wrabetz, Turnov ke dni 31.12.1947	79
33. Struktura kmenového jmění Preciosa, n. p. ke dni 1.1.1948	86
34. Rozvaha Preciosa, n. p. ke dni 1.1.1948 před snížením převody na FZH.....	87
35. Počet zaměstnanců Preciosa, n. p. ke dni 31.12.1948	88

Seznam použitých zkratk a symbolů

ČSNS	Československá strana národně socialistická
ČZS, n. p.	Československé závody sklářské, národní podnik
KSČ	Komunistická strana Československa
MP	Ministerstvo průmyslu
NA	Národní archiv
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei Národně socialistická německá dělnická strana
ON	Obrana národa
PÚ	Politické ústředí
PVVZ	Petiční výbor věrní zůstaneme
SOA	Státní oblastní archiv
SOKA	Státní okresní archiv
ÚRO	Ústřední rada odborů
ÚVOD	Ústředí vedení odboje domácího

Úvod

Období tzv. třetí republiky na dlouhých více jak čtyřicet let ovlivnilo tvář obnoveného československého státu.

Poválečná obnova, proces znárodnění, odsun německé a maďarské menšiny, vláda na bázi systému Národní fronty, tj. omezené politické soutěže, jsou základní atributy daného období. Je jím i masové volání po celkové socializaci ze strany velmi početné odborové organizace a pozvolná příprava KSČ, reprezentované postupně až 2 miliony členů, na převzetí moci umocněná vítězstvím v parlamentních volbách v roce 1946.

K výběru zvoleného tématu bakalářské práce jsem přistoupil ze dvou důvodů. Hospodářství včetně jeho dějin na mikroekonomické úrovni je tématem, které je mi blízké pro moji více jak čtyřicetiletou praxi v podnikové sféře, tak z dosavadního dosaženého vzdělání. Regionální zaměření na část bižuterního průmyslu lokalizovaného v liberecké oblasti tak vychází ze snahy o využití osobní zkušenosti.

Sklářství a průmyslu jablonecké bižuterie je věnována řada publikací. Pravděpodobně nejucelenější je práce Ronalda Kirsche a kolektivu „Historie sklářské výroby v českých zemích“. Bižuternímu průmyslu se systematicky věnuje PhDr. Petr Nový, mj. v publikacích „Jablonecká bižuterie“ a „Ve službách módy a stylu“.

Cílem práce je zejména přiblížení právních aktů vedoucích ke vzniku národního podniku Preciosa a popisu majetkové podstaty nově vzniklého subjektu v majetku státu. Programově se práce nezabývá technologií a oproti „Zásadám pro zpracování“ přiblížením výrobního portfolia podniku, a to zejména z důvodu rozsahu práce.

Zvolený přístup považuji za odlišný nejenom ve srovnání s uvedenými publikacemi.

Novost přístupu v praktické části práce spatřuji v zaměření na právně ekonomické (hospodářské) souvislosti uvedené v detailu a relativně krátkém období cca 3 let a pouze pro jeden segment produkce, tj. především výroby strojně broušených skleněných kamenů. Výše uvedené práce pracují mj. s širokým záběrem, např. s popisem jednotlivých odvětví sklářského průmyslu

vč. technologií a produktů nebo popisem odvětví průmyslu jablonecké bižuterie v dlouhém časovém horizontu a celé šíři produktů.

Úvodní kapitola je věnována politickým, ekonomickým a sociálním východiskům znárodnění v Československu. Zkráceně a zjednodušeně lze konstatovat, že znárodnění si přáli téměř všichni a rozdíl byl pouze v názorech jak rozsáhle. Pro demokratickou část společnosti to byl proces s definovaným koncem a rozsahem, Naopak pro KSČ to byl proces stupňování požadavků na rozsah znárodnění končící totálním vymýcením soukromého podnikání. K tomuto v prvním analyzovaném období napomohla propracovaná taktika KSČ zneužití odborů jako účinného prostředku tlaku na vládu a veřejnost. Napomáhala i legislativa dávající odborům v procesu vytváření znárodněného hospodářství mimořádné pravomoci.

V druhé kapitole je ve zkratce přiblížen vývoj sklářského odvětví od dvacátých let do roku 1945 s důrazem na produkci tzv. jabloneckého zboží. Zde je nutné konstatovat velmi chudou pramennou základnu nejenom u konkrétních podniků v budoucnu začleněných do národního podniku Preciosa, které jsou předmětem praktické části práce, ale i např. ve statistické základně. Dokladem toho je např. nízké pokrytí období Statistickými ročenkami.

V následující části je provedeno seznámení se znárodněním sklářského průmyslu a jeho strukturou a organizací v období 1945—1948. Zde je detailněji popsána úloha Československých závodů sklářských, n. p. ústředního odvětvového orgánu. Sklářství bylo i v tomto období zdrojem potřebných devizových prostředků. Ochrana know-how, mj. i ve vztahu k odsunovaným českým Němcům, sledování nálad mezi bývalými vlastníky, ale i rozkrádání a černý obchod s vysoce lukrativními produkty bylo také předmětem zájmu bezpečnostních složek státu. Doplnující je pak pohled na problematiku tzv. vývozních domů a jejich znárodnění.

Čtvrtá kapitola seznamuje s procesem ustanovování národních správ a detailně popisuje jednotlivé majetkové podstaty podniků začleňovaných do Preciosa, n. p. Ke každému podniku je rovněž uvedena stručná historie dle dostupnosti pramenů.

Závěrečná část je věnována popisu ustavení národního podniku Preciosa a vytvoření právní, majetkové a ve svém důsledku i technologické podstaty

podniku, který i přes řadu organizačních změn trvá dodnes a v loňském roce oslavil 70 let své existence.

Těžiště práce vychází z tištěných pramenů. Archivní materiály, jsem získal studiem v badatelkách Národního archivu Praha, Archivu bezpečnostních složek Praha, Státního oblastního archivu v Zámrsku, badatelně Oddělení archivní metodiky, předarchivní péče a správy podnikových fondů Hradec Králové, Státním okresním archivu Most— pracoviště Velebudice a podnikovém archivu Preciosa, a.s.

K tomuto mohu konstatovat, že archivní materiál týkající se rozhodujícího počtu zkonfiskovaných a znárodněných nebo znárodněných a začleněných podniků tvořících majetkovou podstatu Preciosy, n. p. je zejména v období let 1945—1946 často velmi torzovitý a škodou je, že toto konstatování se týká především těch, které tvoří rozhodující majetkovou a výrobní podstatu nově vzniklého subjektu. Naopak velmi cenným a rozsáhlým zdrojem informace je fond týkající se Československých závodů sklářských, n. p. Archivní materiály jsou doplněny o některé, které ukazují na přímé zasahování orgánů KSČ, úlohu Státní bezpečnosti ovládané již v tomto období z velké míry KSČ a v neposlední řadě i úlohu odborů.

1 Politická, ekonomická a sociální východiska znárodnění v ČSR

1.1 Majetkové přesuny a organizace hospodářství v období nesvobody 9/1938-5/1945

Československé znárodnění, jeho podoba, tak jak vykrytalizovala v letech 1945—1948 měla své počátky v majetkových přesunech, které započaly bezprostředně po podpisu Mnichovské dohody od října 1938, jak změnami územními, tak zejména změnami ekonomického, politického a sociálního systému 2. čsl. republiky¹ V důsledku odstoupení státního území dochází za pro čsl. stranu za nevýhodných podmínek k vynuceným prodejm majetků Říšským průmyslovým koncernům a bankám. Z pomnichovského Česko—Slovenska nastává odliv britských a francouzských investic, opět nejčastěji ve prospěch německých bank a firem. Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava nacistická okupační politika směřuje jednak proti židovskému, tak českému majetku. Nejčastějšími formami jsou vyvlastňování, konfiskace, nevýhodné nebo vynucené prodeje, nucené správy a další omezení vlastnického práva.

Samostatnou kapitolou je aplikování norimberských rasových zákonů v podmínkách protektorátu od června roku 1939 a arizace židovského majetku. Ta probíhala ve čtyřech etapách s tím, že vyvlastněný majetek byl vždy považován za majetek německé říše.²

U podniků nad jeden tisíc zaměstnanců byly důležité majetkové podstaty začleňovány přímo do říšskoněmeckých koncernů. Arizace byla prováděna vynuceným prodejem pod cenou. Úhrady nepřicházely majiteli přímo, ale na jeho vázaný účet, které většinou propadly Německé říši. Arizátory byli politicky spolehliví Říšští a čeští Němci, členové NSDAP.³ Ti zaplatili za židovský majetek tržní cenu s tím, že doplatek byl směřován formou vyrovnávací dávky na Úřad

---

¹ KUKLÍK, Jan. *Znárodněné Československo, Od znárodnění k privatizaci—státní zásahy do vlastnických práv a dalších majetkových práv v Československu*. 1.vyd. Praha: Auditorium 2010. ISBN 978-80-87284-12-4. S.86

² KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 88

³ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 90

říšského protektora. Na vlastní konfiskace a vyvlastňování židovského majetku nejprve souviselo s organizovaným vystěhovalectvím probíhajícím od roku 1940. Na celý proces předání majetku židovského vystěhovalce dohlíželo přímo gestapo. Přebírání a správu majetku vystěhovaných osob zajišťoval tzv. Vystěhovalecký fond pro Čechy a Moravu. Fondu mohl být postoupen i majetek rozpuštěných právnických osob a též majetek fyzických osob které byli transportovány do koncentračních táborů.⁴

Válka a zejména postup německých orgánů při řízení protektorátu a jeho ekonomiky vytvořily i další organizační a právní předpoklady na které diskuze o znárodnění a jeho provedení v roce 1945 reagovaly. Především šlo o vytváření systému válečného, centrálně řízeného hospodářství, jehož součástí bylo určování závazných cen a kontrola jejich dodržování prostřednictvím centrálního řízení mezd, rozmísťování pracovních sil prostřednictvím Úřadů práce, řízení průmyslové výroby a oběhu zboží, regulace a systém povinných dávek v zemědělství, kontrola zahraničního obchodu a platebního styku apod.⁵

1.2 Plány na znárodnění v domácím odboji

Domácí i zahraniční odboj se problematikou budoucího znárodnění zabýval. Zásadní otázkou byl vlastní pojem znárodnění z hlediska definování majetku, který bude tímto opatřením dotčen včetně rozsahu a rychlosti provedení. Druhou otázkou byl širší kontext, tj. souvislost znárodnění s dalšími politickými, ekonomickými a sociálními reformami s nimiž se pro období po skončení války počítalo. Domácí odboj se úvahami o budoucím uspořádání zabýval v rámci programových dokumentů. Hlavními organizacemi domácího odboje byly vedle KSČ tzv. Politické ústředí (PÚ), Petiční výbor Věrní zůstaneme (PVVZ) a organizace vojenského odboje Obrana národa (ON).

Politické ústředí vzniklé na stranickém základě 1.republiky přichází v tématu znárodnění s návrhem zákona o nápravě válečných škod formou restituce Němci neprávem odňatého majetku, dále v souvislosti navrhovaným odsunem

---

⁴ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 93

⁵ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 94

příslušníků německé menšiny (tzv. Pamětní spis o výměně obyvatelstva) požadavek konfiskace majetku.

PVVZ vznikl na základě původní petiční akce roku 1938 na obranu republiky. K původním signatářům se po 15.březnu přidali levicoví intelektuálové, představitelé odborů a další. Cílem PVVZ nebyla pouhá obnova předmnichovské ČSR, ale zásadní proměna politického, sociálního a ekonomického systému. Toto bylo vyjádřeno v programovém požadavku „revoluce, nikoliv restituce“. Program pochází z června 1939 a heslem je doplnění demokracie politické demokracií hospodářskou. Návrhy počítají se znárodněním včetně regulace hospodářské činnosti státem. Též je počítáno s rozsáhlými konfiskacemi německého majetku.

Obrana národa (ON) je radikální nejenom v německé otázce—konfiskace bez náhrady ve prospěch státu, ale zejména v otázce změny politického systému první republiky a nutnosti vyvození odpovědnosti za selhání politických elit za Mnichova 1938.

V období od poloviny roku 1939 do podzimu 1941 centrem demokratického domácího odboje tzv. Ústředí vedení odboje domácího (ÚVOD). Nejvýznamnějším dokumentem je program nazvaný „*Za svobodu do nové Československé republiky*“, který vycházel z původních dokumentů PVVZ. Navrhuje rozsáhlé vnitřní změny včetně ekonomického a sociálního systému. Klíčovou myšlenkou je spojení demokracie politické s demokracií hospodářskou a takováto demokracie je označena za tu pravou. Kapitalismus měl být nahrazen sociálně spravedlivějším a hospodářsky účelnějším řádem. Cílem bylo vytvoření smíšeného hospodářství s účastí pracujících na řízení a správě podniků. Požadavkem bylo také plánovité řízení hospodářské činnosti. Z domácího odboje odešla do Londýna řada významných členů, kteří ve své většině podpořili Edvarda Beneše v souboji o politické vůdcovství odboje.

Komunistický odboj (KSČ) zastává od počátku války pozici Komunistické internacionály v odsuzování války jako ryze imperialistické. Pozice komunistického odboje rostla s válečnými úspěchy Sovětského Svazu). V hospodářském programu své požadavky označuje jako požadavky pracujícího lidu. V roce 1944 dochází k další radikalizaci nekomunistického domácího odboje.

Rada tří působící na Moravě požaduje odsun Němců vč. Židů, odmítá staré stranictví a starou diktaturu politických stran.

Od přelomu let 1943 a 1944 velmi aktivně působí Ústřední rada odborů (ÚRO), kde působí především představitelé sociálně demokratického a komunistického odborového hnutí⁶. Ve svých požadavcích znárodnění jsou odbory a prozatímní Ústřední výbor KSČ radikálnější než Gottwaldovo moskevské vedení KSČ.

O znárodnění diskutovali na přelomu let 1944-1945 přední čeští národohospodáři, bankéři a průmyslníci. I oni počítali se selektivním znárodněním zestátněním. Posledním programovým dokumentem domácího odboje bylo svolání České národní rady z 30.4.1945, které konstatuje vytvoření hospodářské demokracie, řízeného hospodářství.⁷

Situace na Slovensku vzhledem k působení Slovenské národní rady vedla k odlišnému právnímu vývoji, což znemožnilo uplatnění norem připravených londýnskou exilovou vládou a následně k tomu, že na Slovensku platily jen některé z celostátně koncipovaných dekretů prezidenta republiky.

1.3 Plány na znárodnění v londýnském odboji

Hlavním ideologem zahraničního odboje s velkým vlivem na exilovou vládu byl E. Beneš. Stěžejním dílem pak *Demokracie dnes a zítra*—shrnutí přednášek z působení na University of Chicago z roku 1939. Dílo vyšlo v exilu v roce 1941 a následně s úpravami v roce 1946.

V hospodářské oblasti počítal jak s rozsáhlými státními zásahy do ekonomiky, tak se znárodněním a hospodářským plánem. Kromě zestátnění uvažoval i o dalších formách veřejného vlastnictví, např. obcí a navrhoval i kombinaci státního a soukromého podnikání stanovením hranic pro velikost soukromého vlastnictví.

Základním přístupem byl princip kontinuity hodnot předmnichovského systému parlamentní demokracie a diskontinuity ve smyslu vystřídání

---

⁶ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 101

⁷ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 102

dosavadního liberalismu západních demokracií novým vyšším typem „socializující demokracie“.⁸

V londýnské exilové vládě se problematika přípravy znárodnění nejprve řešila v rámci zvláštního Československo-polského výboru pro hospodářské a finanční otázky a poté spadala do kompetence ministerstva pro hospodářskou obnovu. Spolupráce s polskými exilovými představiteli se odehrávala v rámci deklarace o přípravě Československo—polské konfederace z listopadu 1940.

Hlavními úkoly byla i příprava zestátnění hlavních průmyslových odvětví, pozemková reforma a dlouhodobé plánování hospodářství. Exilová vláda toto odsouhlasila na svých jednáních v listopadu roku 1941 jednomyslně při účasti všech ministrů. Dále byl vytvořen „komitét“ hospodářských ministrů Nečas (soc. dem.), Feirabend (agrární), Outrata. Mimo oficiální strukturu prozatímního státního zřízení se zformovala skupina levicových sociálních demokratů Fierlinger, Bechyně, Laušman, která plánovala „sociální převrat“ a vybudování „zcela nového řádu sociálního“ čímž se velmi přiblížili komunistickému pojetí nejen znárodnění, ale i revoluční proměny celé společnosti vůbec.⁹

Československý exil, zvláště levicová část byla ovlivněna politikou labouristické strany. První program sociálních reforem v keynesiánském duchu představil v roce 1942 lord W. H. Beveridge, tento přivítala celá exilová vláda. Československý exil pozorně sledoval francouzské reformy (zejména činnost de Gaullova hnutí) a vzorem se postupně stával Sovětský svaz a jeho centrální hospodářské plánování umožněné dominantním státním sektorem¹⁰.

K posílení této nově vznikající orientace přispěla i návštěva E. Beneše v Moskvě v roce 1943. Zde bylo kromě podpisu smlouvy *O přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci* předáno memorandum o poválečné hospodářské spolupráci. Hlavním propagátorem role Sovětského svazu jako nového hlavního vzoru i pro československé hospodářské reformy byl především sociální demokrat Bohumil Laušman. Sami sovětští představitelé ale nadšení československého exilu ze sovětských zkušeností spíše tlumili s odkazem na

---

⁸ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 106

⁹ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 116

¹⁰ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 117

nutnost vycházet vždy z místních podmínek. Tomuto sovětskému přístupu přizpůsobovali svoji zdrženlivou taktiku v otázce znárodnění českoslovenští komunisté.¹¹

Důležitým pro další směrování byl projev E. Beneše v únoru 1944 při zahájení 4. období Státní rady, kde hovořil také o znárodnění a ekonomických reformách. Za podstatné lze považovat vyjádření, že všechna opatření vlády, tj. i v oblasti hospodářské jsou provizorní a musí následovat jejich „*skutečně demokratické potvrzení buď Národním shromážděním revolučním nebo parlamentem vzešlým z řádných voleb*“¹².

Významný tlak na reformy předmnichovské systému vykonával komunistický exil, jehož centrem byla především Moskva. V této době byl přístup komunistů relativně zdrženlivý především z takticko-politických důvodů. Paradoxně v průběhu roku 1944 tak byli představitelé národně socialistické, a zvláště sociálně demokratické strany zejména Zdeněk Fierlinger a budoucí ministr průmyslu B. Laušman radikálnější než samotní komunisté.

Národní socialisté se v programovém prohlášení z ledna 1945 vyslovili pro zespolečnění dolů, uhelného obchodu, hutí, těžkého průmyslu, léčebných, lázeňských zdrojů a veškerého peněžnictví. Rovněž souhlasili s jednáním o „*jednotné národní frontě*“.¹³

Sociální demokraté ve svém tzv. akčním programu na uspořádání politických poměrů v osvobozené republice z února 1945 v hospodářské a sociální oblasti konstatovalo, že předmětem veřejného vlastnictví a podnikání, tj. kde mělo proběhnout znárodnění, respektive zveřejnění je nerostné bohatství, bankovníctví, vč. poskytování peněžních a úvěrových služeb, podniky těžkého průmyslu, velké průmyslové podniky, doprava a velké podniky distribuce výrobků.

Žádná z rozhodujících politických sil v exilu znárodnění neodmítala, někteří odborníci a jednotliví politici vyzývali k uvážlivému a racionálnímu postupu. Diskuse se vedla především o šíři znárodnění, nutnosti odpovídající náhrady bývalým majitelům a ohled na zahraniční subjekty.

---

¹¹ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s.118

¹² KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 119

¹³ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 122

Nevyjasněna byla právní forma zestátněných podniků, jejich řízení a vztah k soukromému sektoru. V daném období se exilová vláda konkrétnímu zakotvení znárodnění v právních předpisech (dekretech prezidenta republiky) bránila a soustředila se na další otázky, které s danou problematikou souvisely.

1.4 Příprava dekretů prezidenta republiky s majetkoprávní problematikou v londýnském exilu

Příprava příslušných norem začala na počátku roku 1943, s tím že přednost měla příprava skutečných rekonstrukčních poválečných prací, zajištění surovin a očekávaná přechodná opatření. Na konečnou podobu dekretů měla vliv diferenciací názorů na řešení ekonomických problémů stejně tak jako moskevská jednání prezidenta Beneše v prosinci roku 1943. Principem dekretů měla být stručnost a jasnost, podrobnosti měly být řešeny prováděcími předpisy.¹⁴ Dále bylo přijato dvanáct zásad pro ekonomické dekry s tím, že podstatou byla zásada sjednocení stavu nejdříve v českých zemích a na Slovensku. Druhou pak otevřenost platnosti, pokud by se přijatá opatření neosvědčila, mj. i proto, že vláda neznala přesně situaci „doma“.

Nejvýznamnějším dekretem ekonomické a finanční povahy byl *Dekret presidenta republiky o mimořádných opatřeních pro zajištění hospodářského života na osvobozeném území vyhlášený v Úředním věstníku československém č.2/1945*. Osnova dekretu byla již rozpracovávána od roku 1942, v říjnu roku 1944 byla předložena vládě a dekret vyjadřoval 2 hlavní zásady:

- 1) restituci majetku převedeného po 28. září 1938 pod tlakem perzekuce prohlášením majetkového aktu za neplatný za určitých podmínek;
- 2) zajištění veškerého nepřátelského majetku, vč. majetku státně nespolehlivých osob na území Československa.¹⁵

---

¹⁴ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 125

¹⁵ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 129

Výše uvedený zákon bere v úvahu podobné právní úpravy s tím, že hlavní inspirace čerpá v úpravách nizozemské a belgické exilové vlády¹⁶. Celá problematika byla řešena v komplexu norem o obnově československého právního řádu. Ústavní dekret o obnovení právního pořádku, ze dne 3. 8. 1944 vyhlášený v Úředním věstníku československém v 11/1944 prohlásil právní předpisy vydané mezi 29. zářím 1938 a koncem války za předpisy z doby nesvobody¹⁷, které nejsou součástí československého právního řádu¹⁸. Dekret byl vyhláškou ministerstva vnitra č.30/1945 Sb. o platnosti ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 3.8.1944 o obnovení právního pořádku potvrzen.

1.5 Košický vládní program

Vzniku vládního programu předcházela jednání mezi představiteli obnovovaných stran navzájem a mezi stranami a prezidentem E. Benešem, a to jak v Londýně, tak především s moskevským vedením KSČ v Moskvě. Z akčního programu sociální demokratů a programových tezí národních socialistů nebylo téměř využito.

V ekonomické části programu ve vztahu ke znárodnění nebyla jednání obtížná, vzhledem k tomu, že jej měly ve svých programech všechny strany. Hlavním úkolem Košického vládního programu v hospodářské oblasti bylo zajistit obnovu národního hospodářství a řešit majetkové a vlastnické otázky. Ustanovení majetkoprávní a ekonomické povahy nalezneme především v člancích X, XI a XII. Článek X se týkal zavádění tzv. národní správy. Vládní program národní správu časově neomezoval, měla tedy mít dostatek času připravit následná opatření. Co se stane s takto zajištěným majetkem, nebylo ještě definitivně rozhodnut¹⁹. Státu byly nově v ekonomické oblasti vymezeny

---

¹⁶ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 129

¹⁷ Ústavní dekret presidenta republiky o obnovení právního pořádku ze dne 3.8.1944 definuje období nesvobody do období od 30.9.1938 do 4.5.1945. Období je charakterizováno jako období, kdy zákonodárná činnost nepocházela ze svobodné vůle československého lidu

¹⁸ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 132

¹⁹ KUKLÍK, Jan, NĚMEČKOVÁ, Daniela. *Majetkové změny v ČSR v letech 1945–1948*, Paměť a dějiny 01/2017, S. 3

rozsáhlé pravomoci²⁰. V dubnu 1945 se KSČ z taktických důvodů soustředila na konfiskace německého a maďarského majetku, podporovala zajišťovací opatření typu národní správy a nechávala tak další vývoj otevřený, mj. i s ohledem na nálady na osvobozeném území²¹. Program byl koncipován jako dočasný a v této době předpokládal další existenci spolupráce velmocí i po skončení války. Vysloveně neformuloval socialistické cíle (s kterými KSČ nepochybně počítala), neuváděl výslovně ani znárodnění²².

Jediný druh majetku, který Košický vládní program konkrétně řešil, byl majetek konfiskovaný za války v důsledku národní, politické a rasové perzekuce a měl být na základě individuální žádosti postiženým nebo dědicům navrácen. Výjimkou měly být velké majetky, zejména průmyslové podniky. Uvalování národních správ, provádění konfiskací a přidělů mělo být svěřeno národním výborům—orgánům lidové moci a správy, které měly nahradit dosavadní systém správy a samosprávy.²³

KSČ postupovala jak při tvorbě, tak uskutečňování vládního programu neaktivněji. Využívala postupně i svoji rostoucí členskou základnu, která na konci roku 1945 činila v českých zemích již 826,5 tisíce členů.²⁴ V červnu 1945 pak na základě exilových dohod z Londýna spolu s Národně socialistickou a Sociálně demokratickou stranou ustavily tzv. Socialistický blok, v němž se zavázaly společně postupovat v revolučním duchu při plnění vládního programu²⁵.

---

²⁰ KALINOVÁ, Lenka. *Východiska, očekávání a realita poválečné doby, K dějinám české společnosti v letech 1945-1948*, 1.vyd: Praha, Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, 2004, ISBN 80-7285-043-1, S. 43

²¹ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 138

²² KALINOVÁ, Lenka., pozn. 13, s. 44

²³ KUKLÍK, Jan., pozn. 1, s. 141

²⁴ PRŮCHA, Václav et al. *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992, 2 díl období 1945-1992* 1 vyd. Brno: Doplněk, 2009. ISBN 978-80-7239.S.70

²⁵ PRŮCHA, Václav., et al., pozn. 17, s.70

1.6 Úloha odborů a závodních rad

Košický vládní program byl brzy po přijetí napadán většinou z radikálních pozic, většinou levicovými sociálními demokraty v Ústřední radě odborů (dále ÚRO). Zdál se jim málo revoluční a jednou s kontroverzních otázek se stal problém znárodnění, které bylo zejména dělnictvem považováno za podmínku budování socialismu. Bylo chápáno jako národní a socializační akt, jako jedna z cest k zajištění plné zaměstnanosti a zdrojů pro velkorysou sociální politiku. Projevem radikalizace odborů v posledních dnech války bylo vytváření revolučních gard, které měly ochraňovat závody před ničením ustupujícími armádami a zajistit jejich převzetí pod správu závodních rad. ROH sice přijalo Košický vládní program, ale již v květnu 1945 jeho požadavky tento program překračovaly. Organizovaly masové akce na podporu co nejširšího znárodnění. Od prvních dnů revoluce se staly odbory velmi vlivnou a početnou organizací, která měla silnou pozici i v hospodářské oblasti. Síla odborů se v prvním poválečném roce projevila v účasti na správě podniků, v zákonodárné činnosti i v organizaci hnutí za znárodnění²⁶.

1.7 Změna struktury společnosti

Významnou úlohu pro další politický a hospodářský vývoj měla, kromě zahraničně politických souvislostí daných výsledkem války, vliv také změna struktury poválečné společnosti. Za války zahynulo cca 360 tis. obyvatel ČSR z toho dvě třetiny v koncentračních táborech a věznicích. Kromě nenávratných ztrát na lidských životech ovlivnily strukturu společnosti v prvých poválečných letech masové přesuny obyvatelstva spojené s vysídlením Němců a dosídlením pohraničí. Výsledkem migrací byl úbytek obyvatelstva v českých zemích téměř o tři miliony osob a podstatná změna sociální, vzdělanostní a profesní struktury obyvatelstva v pohraničí. Vysídlení českých Němců mělo rovněž velký dopad na sklářský průmysl vč. výroby jabloneckého zboží. Sledování národnostní a profesní struktury v jednotlivých podnicích bylo povinnou součástí zpráv národních správců a následně ředitelů znárodněných podniků pro ústřední

---

²⁶ KALINOVÁ, Lenka., pozn. 13, s. 55

orgány a orgány státní správy. V počátečním období druhé poloviny roku 1945 byla zahrnuta i otázka národní spolehlivosti, zejména u úředníků a techniků²⁷.

Rizika produkčních ztrát, zhoršené kvality produkce vedla i k opatřením vedoucím k požadavku nezařazení do odsunu. Samostatnou kapitolou byla i problematika potenciální budoucí konkurence v místech vysídlení zejména v Bavorsku. Nahrazení vysídlených českých Němců bylo především z hlediska ztráty technologických znalostí dlouhodobějším procesem, který se týkal zejména hutních provozů. U analyzovaného budoucího subjektu pak similizoven. U rozhodující části podniku, tj. u mechanických brusíren bylo možné využít zkušenosti českých zaměstnanců z turnovské oblasti. Velký vliv na majetkové poměry měla pozemková reforma, kdy největší část přidělované půdy pocházela z konfiskované půdy. Radikálně se proměnilo národnostní, územní, odvětvové, sociální i příjmové rozvrstvení a postavení jednotlivých skupin obyvatelstva. Změny ve společnosti se od roku 1945 nejvýrazněji dotkly velkých podnikatelů, kteří byli zbaveni postupně politické i hospodářské moci. Revoluční opatření byla přijímána většinou obyvatelstva se sympatiemi a souhlasem. Idea spravedlivého rozdělování pracovních a sociálních příjmů i majetku byla hlavním motivem tlaku na znárodňování²⁸.

---

²⁷ Příloha č. 13, *Hlášení národního správce fy Bratři Redlhammerové 9/1945*

²⁸ KALINOVÁ, Lenka., pozn. 20. s. 62

2 Meziválečný sklářský průmysl, postavení výroby jablonecké bižuterie

2.1 Období druhé poloviny dvacátých let

Sklářství i bižuterii se v českých zemích tradičně věnovali především čeští Němci. Podíl českého a německého kapitálu na podnikání ve sklářském průmyslu ČSR se roku 1927 pokusil stanovit národohospodář Jiří Hejda. Vycházel z počtu tavicích jednotek (pecí pánvových a vanových) a jejich kapacitního využití. Druhým kritériem byla národnost zaměstnaných osob. Došel přitom k závěru, že Češi a Němci československé státní příslušnosti se podíleli na podnikání v jednotlivých oborech sklářského průmyslu kapitálovou účastí v poměrech, které níže dokumentuje tabulka 6. Uvedený rozbor kapitálového podílu obou národností na sklářském průmyslu ČSR vycházející z porovnání výše uvedených kritérií je však nutné považovat jen za přibližný²⁹.

Tabulka³⁰

1. Podíl českého a německého kapitálu v průmyslu skla a bižuterie stav 1926

	Češi	Němci
Jablonecký průmysl	15 %	85 %
Sklo užitkové (duté)	20 %	80 %
Obalové sklo	7 %	93 %
Okenní sklo	9 %	91 %
Sklo lité	- %	100 %

Vzniklý československý stát založil nové instituce pro podporu československého skla a bižuterie. Určitou protiváhou Obchodní a živnostenské komory v Liberci, která byla již z dob monarchie tradiční doménou českých Němců vzniká z iniciativy města a Okresní správní komise v roce 1922 v Železném Brodě Pojizerský průmyslový a vývozní ústav., V Hradci Králové byl v roce 1923 založen Státní výzkumný ústav sklářský, a opět v Železném Brodě v roce 1921 Státní odborná sklářsko-obchodní škola.

²⁹ KIRSCH, Ronald.et al., *Historie sklářské výroby v českých zemích II/díl 1*, 1.vyd.Praha: ACADEMIA, 2003. S. 59, ISBN 80-200-1103-X

³⁰ HEJDA, Jiří. *Komu patří československý průmysl*, Přítomnost Ročník V., číslo 3, 26.1.1928

Velmi důležitou roli po celé meziválečné období hrálo jablonecké Grémium exportérů, které sdružovalo až 667 vývozců. Z celkové produkce se vyváželo do ciziny 96—98% zboží. Obchod přímo navazoval přímo na výrobu jabloneckého zboží. Vedle vlastní obchodní činnosti se jablonecké obchodní domy zabývaly tvorbou nových vzorů. Zvláštní postavení podniků pro vývoz jabloneckého zboží bylo dáno i tím, že musely velmi pružně reagovat na vývoj světové módy, předvídat její trendy a operativně ovlivňovat výrobu. Obchod byl koncentrován především do Jablonce nad Nisou a v daném období zaměstnával až tři a půl tisíce osob. Polovina připadala na úředníky a zřízence, druhá pak na pomocné dělníky, většinou baliče³¹.

Vedle jabloneckého vývozního grémia, které sdružovalo především vývozce z řad českých Němců, ustavili čeští podnikatelé z Železnobrodka již v roce 1919 obchodní společnost Tchecoverre, s. r. o, kterou v následujícím roce transformovali s přispěním banky Bohemia na akciovou společnost. Její činnost nebyla úspěšná a v druhé polovině dvacátých let vedla k jejímu zániku.

Na celkovém vývozu zboží z ČSR se náš sklářský průmysl podílel ve 20. letech nejvíce v roce 1922—10,49 %, nejméně v roce 1927—5,68 %. Poměrně příznivý vývoj sklářského průmyslu kulminoval v roce 1929, kdy se vyvezlo přibližně 90 % produkce. Podíl domácího trhu na prodeji skla a skleněného zboží se určoval jen přibližně odhadem.

Obdobně jako v jiných průmyslových odvětvích začaly se i ve sklářství projevat na přelomu let 1929 a 1930 příznaky nastupující hospodářské krize. Vzhledem ke zprvu relativně mírnému poklesu vývozu jen málokdo očekával její dramatický průběh v následujících letech.

V roce 1930 proběhlo všeobecné sčítání živnostenských závodů. Přestože zaznamenalo údaje o sklářském průmyslu již za zenitem jeho výkonnosti došlo za léta 1921 až 1930 ke zvýšení počtu pracovníků ve sklářství o 10 482 osob, tj. o 20,79 %, proti roku 1902 představoval přírůstek 14 064 osob, tj. 30,04 %. Počet domácích sklářů byl zejména v jabloneckém průmyslu pravděpodobně mnohem vyšší, než se během sčítání podařilo zjistit. Kompozitní hutě patřily u nás k nejmenším závodům o průměrném počtu šesti zaměstnanců. Obraz sklářského průmyslu, vycházející z rozboru sčítaných živnostenských závodů v

---

³¹ GRISA Miroslav. *Jablonecký průmysl od vzniku ČSR do začátku 20. let*, Ars Vitraria sv.8, S.96

roce 1902, se do roku 1930 proměnil jen nevýrazně, jeho základní kontury zůstaly zachovány³². Sklářskou výrobou se v průmyslu jablonecké bižuterie zabývalo v květnu 1930 nejméně 22 517 osob v 8 472 závodech, téměř 95 % těchto podniků mělo maximálně 5 zaměstnanců a z těchto nemělo 81 % žádné provozovny, ale domácnosti³³.

Na výrobě bižuterie z kovů a jiných materiálů se podílelo více než 5 000 pracovníků. Sčítání živnostenských závodů při šetření domácí práce (tj. bez provozovny) podchytilo pouze ty, kteří se výrobou jabloneckého zboží zabývali jako svým trvalým zaměstnáním. Nezachycení pomáhající—ženy v domácnosti, staří, děti mohou tvořit nejméně deset tisíc osob.³⁴

Tabulka ³⁵

2. Struktura hutí vyrábějících surovinu pro jabloneckou bižuterii stav 1930

skupina činné osoby	počet závodů ve skupině	počet závodů v %	počet činných osob	v %
1—5	11	23	33	1
6—10	13	27	95	4
11—20	3	6	53	2
21—50	7	17	274	11
51—100	5	10	378	15
100—250	6	13	870	35
251—500	2	4	817	32
CELKEM	47	100	2 520	100

Výsledky sčítání živnostenských závodů z května 1930 nerozlišují mezi kompozičními hutěmi a ostatními sklárnami. Dr. Ing. Václav Čtyřoký uvádí v Československé vlastivědě 32 kompozičních hutí.

³² KIRSCH, Ronald.et al., pozn. 29, s. 60

³³ NOVÝ, Petr. Ve službách módy a stylu—česká bižuterie v období 1. republiky (1918-1938). 1.vyd. Praha: Academia,2017. ISBN978-80-200-2708-5. S. 129.

³⁴ GRISA Miroslav. *Jablonecký průmysl v roce 1930, Nástin hospodářské skladby*, Ars vitraria sv.6, S.67-75

³⁵ GRISA Miroslav., pozn. 27

Tabulka³⁶

3. Dislokace hutí vyrábějících sklo pro jabloneckou bižuterii stav 1930

soudní okres	počet závodů	počet činných osob	Výkon hnacích strojů v HP
Jablonec nad Nisou	32	1041	257,7
Tanvald	10	1078	395,4
Semily	1	69	1,5
Žacléř	1	114	41,0
CELKEM	44	2302	695,7

Dále se výrobou skla pro jablonecký průmysl zabývaly hutě:

Glasfabrijen Fischmann Söhne GmbH závod Mstíšov, okres Teplice
Skelná huť, Petr Kopal, Mnichovo Hradiště

Skleněná bižuterie byla na počátku třicátých let nejsilnějším oborem jabloneckého průmyslu. Domácí dělníci tvořili nejpočetnější, sociálně značně diferencovanou skupinu majetnických závodů.

Tabulka³⁷

4. Stupeň koncentrace výroby skleněné bižuterie stav 1930

velikostní skupiny	Závodů ve velikostní skupině	Počet závodů v %	Počet činných osob	v %
0	6	0,1	-	-
1—5	8 019	94,6	12 277	54,5
6—10	229	2,7	1 694	7,5
11—20	118	1,4	1 654	7,5
21—50	71	0,8	2 294	10,2
51—100	15	0,2	1 114	5,0
101—250	8	0,1	1 205	5,3
251—500	4	0,1	1 159	5,1
501—1000	2	0,1	1 120	4,9
CELKEM	8 472	100	22 517	100,0

Továrny na výrobu jabloneckého skleněného zboží byly zastoupeny především brusírnami, které byly již běžně vybaveny hnacími i pracovními stroji.

³⁶ GRISA, Miroslav., pozn. 27

³⁷ GRISA, Miroslav., pozn. 27

Tabulka³⁸**5. Struktura podnikání v obru skleněné bižuterie stav 1930**

druh závodu	počet	v %	činné osoby	v %	průměrný počet osob na závod
domácké	6 487	76,6	8 690	38,6	1,3
živnostenské	1 885	22,2	6 935	30,8	3,6
tovární	100	1,2	6 892	30,6	68,9
CELKEM	8 472	100,0	22 517	100,0	2,7

Výroba skleněné bižuterie byla soustředěna především na Jablonecku a přilehlém území viz. následující tabulka. Jak je zřejmé z níže uvedené tabulky, tak na Jablonecku a přilehlém území bylo soustředěno více než 95 % závodů s 94 % činnými osobami.³⁹ Zbývajících 388 závodů s 1 369 činnými osobami bylo roztroušeno převážně v dalších soudních okresech dnešního Libereckého kraje. Továrny na výrobu jabloneckého skleněného zboží byly zastoupeny především brusírnami, které byly již běžně vybaveny hnacími i pracovními stroji viz následující tabulka.

Tabulka⁴⁰**6. Oblasti výroby skleněné bižuterie stav 1930**

Soudní okres	Počet závodů	V %	Činných osob	V %	Výkon hnacích strojů v HP
Jablonec nad Nisou	3 195	37,7	8 329	37,0	353,9
Tanvald	1 081	12,8	3 400	15,1	253,3
Železný Brod	1 570	18,5	3 307	14,7	149,5
Turnov	821	9,7	2 673	11,9	1 258,3
Liberec	400	4,7	1 712	7,6	1 288,0
Lomnice nad Popelkou	301	3,6	522	2,3	46,5
Semily	189	2,2	468	2,0	174,4
Vysoké nad Jizerou	295	3,5	456	2,0	-
Český Dub	232	2,7	281	1,3	13,7
CELKEM	8 084	95,4	21 148	93,9	806,7

³⁸ GRISA, Miroslav., pozn. 27

³⁹ GRISA, Miroslav., pozn. 27

⁴⁰ GRISA, Miroslav., pozn. 27

2.2 Situace v exportu v období před 2. světovou válkou

Vývoz skla a skleněného zboží kulminoval v roce 1929 obnosem 1 378 mil. Kč. Během roku 1930 poklesl na 1 154 mil. Kč, tj. na úroveň let 1926 a 1927. K dalšímu hlubokému propadu exportu došlo v letech 1931—1933, během nichž se vývoz nadále dramaticky snižoval, z 1 378 mil. Kč v roce 1929 na 580 mil. Kč v roce 1935. V roce 1937 pak došlo k mírnému zvýšení na 787 mil. Kč⁴¹⁴².

Důsledkem hospodářské krize a poklesu vývozu byl mj. zánik jedné čtvrtiny jabloneckých vývozních domů s příslušnými dopady do zaměstnanosti a u řady dalších ztráta samostatnosti a práce za pevnou provizi pro zahraniční dovozce. Skladba vývozních komodit sklářského zboží se během let posouvala od hodnotnějších k levnějším druhům. Podíl bižuterie ustupoval ve prospěch tabulového a lisovaného skla. V roce 1921 připadlo na jablonecké skleněné zboží z hodnoty celkového vývozu skla 54,5 %, v roce 1935 již jen 33,1 %.

Podíl sklářského průmyslu na celkovém vývozu zboží z ČSR přitom stále klesal. V roce 1921 činil 3,7 %, v roce 1937 již jen 1,9%. Vedle vážnoucího odbytu prohluboval krizi velice nebezpečně konkurenční boj sklářských firem navzájem. Tento byl charakteristický nejen pro velké podniky, ale zvláště zničujícím způsobem se projevoval u menších živnostenských závodů a domácích výroben.⁴³ Oživení výroby, které přinesl sklářskému průmyslu rok 1937, pominulo již na jaře 1938, kdy v důsledku zhoršující se politické situace trh znejistěl.

Po záboru pohraničních oblastí v říjnu 1938 zůstalo na území 2. republiky z 93 skláren 33 skláren s cca 7 400 skláři. Na území nově zřízené Říšské župy Sudety zůstalo 60 skláren s 14 700 sklářskými dělníky. Československá republika tak ztratila sklářský velkopřmysl, borsko-kamenicko-šenovskou oblast a velkou část jabloneckého bižuterního průmyslu. Z celkově 12 hutí vyrábějících surovinu pro jablonecký bižuterní průmysl zůstala jediná na území ČSR a to sklárna firmy Josefa Bachtíka a synové v Jesenném. Jako potenciální možnost viděl

---

⁴¹ KIRSCH, Ronald.et al., pozn. 29, s. 63

⁴² Sklářské rozhledy, 1937, roč. XIV, č.1, s. 6

⁴³ KIRSCH, Ronald.et al., pozn. 29, s. 65

Dr. Ing. Václav Čtyřoký znovuobnovení výroby ve sklárně v Mnichově Hradišti. ⁴⁴ Rozsáhlá zpracovatelská oblast severovýchodních Čech, zaměstnávající ještě na jaře 1937 přes 6 000 osob, zůstala bez dodávek suroviny z hutních závodů na Jablonecku. Toto území nemělo vlastní prvovýrobu. Také realizace jeho výrobků na světovém trhu se dala většinou prostřednictvím jabloneckých vývozních domů, které byly až na výjimky v rukou sudetských Němců. Počet zaměstnanců sklářského průmyslu (bez domácích dělníků) klesl ze 30 670 na 9 460⁴⁵.

Přes krajně nepříznivou situaci využili čeští sklářští podnikatelé všechny prostředky k tomu, aby obnovili výrobu alespoň v omezeném rozsahu. Jejich exportní šance zvýšila nakrátko „křišťálová noc“ z 9. na 10. listopadu 1938, po níž následoval v anglosaských zemích bojkot zboží německého původu. Tvrdé hospodářské sevření, jež mělo vést k vyřazení nežádoucí české konkurence, iniciovali především sudetští Němci⁴⁶. Jeho podoba se výrazně změnila po 15. březnu 1939 a po vypuknutí 2. světové války.

Nacisté uskutečnili záhy po obsazení českých zemí „arizaci“ sklářského průmyslu a podřídili ho jako celek potřebám říše. Povolili zřízení Zájmového sdružení skláren Protektorátu Čechy a Morava (součást Ústředního svazu průmyslu). Nadále vyvíjela činnost i prodejní společnost s r. o. Duta, beze zbytku se však musela řídit zájmy německých kartelových skupin, na nichž byly zcela závislá. Na území Protektorátu zůstaly výlučně sklárny na výrobu dutého skla, tj. skla užitkového a obalového. V hutní prvovýrobě podnikalo na jeho území 17 firem se 24 závodů. Některé z nich se dostaly do německých rukou „arizací“, jiné kapitálovými transakcemi⁴⁷.

Pro válečné potřeby říše neměl sklářský průmysl Protektorátu zásadní význam, proto se na okraj zájmu dostala i investiční činnost odvětví. Jak se v průběhu války zhoršovala situace v zásobování uhlím a surovinami, docházelo postupně počínaje již rokem 1941 k uzavírání některých skláren (Jesenný,

---

⁴⁴ ČTYŘOKÝ, Václav. *Naše sklářství v novém státě*, Sklářské rozhledy 1938, roč. XIV., č. 8

⁴⁵ KIRSCH, Ronald., et al, pozn. 29, s. 66

⁴⁶ KIRSCH, Ronald., et al, pozn. 29, s. 66

⁴⁷ KIRSCH, Ronald., et al, pozn. 29, s. 66

Růženín atd.). Jejich osazenstva dávaly pracovní úřady k dispozici pro nasazení v říši.

Do hlubokého útlumu se postupně dostala výroba jabloneckého zboží, pokládaná nacisty za nežádoucí brak, a užitkového skla borsko-šenovské oblasti. Na druhé straně se hospodářské kruhy říše snažily udržet dosavadní rozsah výroby plochého a obalového skla. Podporovaly rozšiřování výroby bezpečnostního skla tvrzeného a vrstveného, vývoj skel pro televizní obrazovky u firmy Riedel v Dolním Polubném.

V roce 1944 pracovalo ve velkých sklářských závodech na území bývalého Československa, tj. v pohraničí připojeném po Mnichovu k nacistickému Německu a na území Protektorátu dohromady na 19 600 zaměstnanců. Šlo o závody, které se staly po osvobození součástí znárodněného průmyslu⁴⁸.

2.3 Vývoj podniků zabývajících se produkcí bižuterních kamenů

Zavedení strojně broušených skleněných kamenů na základě patentu a zejména vyvinutí prvního stroje Danielem Swarovskim mechanikem z Jiřetína pod Bukovou v Jizerských horách dalo základ k masové produkci bižuterních polotovarů—nejefektivnějšímu produktu průmyslu jablonecké bižuterie.

V roce 1900 vzniká na severu Čech první mechanická brusírna v Liberci ve firmě Robert Richter a brzy následují další Šlechta & Graf Turnov (1903), Ernst Clar Jiřetín pod Jedlovou (1906), Gebrüder Jäger Jablonec nad Nisou (1908—stroje vlastní produkce) a Dolenský & Brosche Minkovice u Liberce (1908). V Československu v roce 1919 pracovalo již 19 mechanických brusíren. Po přechodném nárůstu mezi lety 1919—1927 se počet ustálil v roce 1928 na 18⁴⁹.

Po první světové válce se strojní výroba běžných bižuterních kamenů, šatonů (imitací diamantů) stala jedním z nejvýnosnějších oborů jabloneckého podnikání. Do zahraničí směřovalo kolem 60 % výroby, zbytek spotřebovali jizerskohorští pasíři. Roční objem produkce bižuterních kamenů statisticky vykázaný činil cca 258 miliónů. Podíl bižuterních kamenů, polotovarů, které teprve čekaly na své zpracování na celkovém objemu vývozu činil asi 18 %. Další tuny skleněných

---

⁴⁸ KIRSCH, Ronald., et al, pozn. 29, s. 67

⁴⁹ NOVÝ, Petr., pozn. 1, s. 60

imitací mířily do světa jako součásti kovové bižuterie. V roce 1928 bylo provozu zde bylo 192 mechanických soustav složených z jednoho stroje na broušení a jednoho na leštění faset. Takřka polovina všech vyvážených bižuterních kamenů mířila do USA (například v roce 1928, kdy již sto tuctů šatonů přišlo na pouhých 33 Kč, jich bylo na tento trh dodáno za více než 25 miliónů Kč a všech bižuterních kamenů pak za 45,5 miliónu Kč).

Majitelé mechanických brusíren vyváželi do zahraničí většinou přímo bez prostřednictví exportních domů. Výjimky, mj. jablonecké exportní domy Heinrich Hoffmann, který byl výhradním zástupcem firmy Robert Richter, a Josef J. Hossner, jenž pracoval pro firmu Ernst Clar, jen potvrzovaly pravidlo. Mechanické broušení bižuterních kamenů velmi poškodilo brusiče, na které zbylo zhotovování exkluzivit. I zde se však situace po roce 1929 vyhroutil, když firmy Gebrüder Jäger a Jan Ouhrabka začaly strojně vyrábět vedle jednoduchých též složitější druhy výbrusů. Přes uvedené číselné hodnoty ani mezi světovými válkami strojně bižuterní kameny ze severních Čech neovládly světové trhy. Významné postavení si stále držela Francie, největším konkurentem však byla firma Kosmann & Swarowski.

Již od počátku dvacátých let 20. století se datovaly první pokusy o přenesení jablonecké výroby do Německa, což byly v mnoha případech aktivity podnikatelů z Jizerských hor. Předmětem spekulativních obchodů se staly zejména kvalitní bižuterní kameny ručně leštěné cínovými kotouči. Brusírny bižuterních kamenů byly například zřízeny v okolí Žitavy a Zhořelce.

Prodejní cena šatonů po celá dvacátá léta setrvale klesla. Místo již zmíněných 230 Kč, na které si výrobci cenili jeden balíček v roce 1920, spadla do roku 1929 o více než 85 % na 32 Kč. Cena šatonů se sice neustále snižovala, ale rostl počet objednávek. Zisk tak zůstával stále přiměřený, avšak na úkor kvality. Mezi lety 1923—1927 vzrostl objem vyvezených bižuterních kamenů z 237 t na 326 t (o cca 30 %), firmy však za ně utržily v obou případech kolem šedesáti miliónů Kč. V podstatě stejný zůstával i podíl bižuterních kamenů na celkovém vývozu jabloneckého zboží, jenž činil kolem 11 %. Situace vyústila v krizi až v první polovině třicátých let, mnozí výrobci a vývozci se z ní však nevzpamatovali. Největší ranou byla ztráta trhu v USA, kam tradičně směřovalo kolem 30 % celkové produkce, v roce 1927 však již 65 %. Na vině byla zejména nově

zavedená vysoká dovozní cla, obecná nestabilita zahraničních měn a poměrně vysoký kurz československé koruny, který prodeji jabloneckého zboží neprospíval. Z větších odběratelů tak zůstaly vývozcům alespoň částečně otevřeny Německo, Francie a Velká Británie. V roce 1930 spadly zisky vývozců bižuterních kamenů na cca 28 miliónů Kč (152 t zboží). Byl to propad tržeb takřka o 50 % proti roku 1929 (53 miliónů Kč / 257 t).

Nejhorší situace v celém jabloneckém průmyslu, včetně branže bižuterních kamenů, nastala na přelomu let 1932 a 1933, kdy cena jednoho balíčku šatonů klesla na 14 Kč. Poptávka po nich navíc na čas takřka úplně ustala. Světu módy vládla barva. Naštěstí se tak na trhu uplatnily alespoň jiné typy bižuterních kamenů, avšak jednalo se vesměs o málo kvalitní zboží (tvořilo 18 % podíl na celkovém vývozu jabloneckého zboží).

Oživení ve výrobě skleněných imitací drahých kamenů nastalo v roce 1935, kdy se ke slovu opět dostaly šatony. Tyto byly velmi podstatnou a velmi efektivní komoditou bižuterního průmyslu a to nejenom v hotové bižuterii, ale také jako bižuterní polotovar jak je zřejmé i z předchozího textu. Zesílily též snahy domácích brusičů bižuterních kamenů o zastavení tovární výroby, které skončily i přes příslušná šetření neúspěchem.

Výsadní postavení ručního broušení bižuterních imitací bylo již minulostí. Celkově v roce 1935 vývoz jabloneckého zboží stoupl oproti roku 1934 o celou čtvrtinu. Objem vyvezených bižuterních kamenů ze 165 t na 213 t a tržby z 27 na 33 miliónů Kč, viz tabulka č.7. V průběhu roku 1937 se situace konečně stabilizovala. V kraji tehdy pracovalo devět mechanických brusíren s třemi tisíci zaměstnanci, kteří pro zahraniční zákazníky zhotovili 270 t bižuterních kamenů v hodnotě čtyřiceti miliónů Kč.

Tabulka⁵⁰

7. Skleněné kameny vývoz

rok	tuny	tisíce Kč
1925	299,2	62.242
1926	322,2	55.125
1927	325,9	62.064
1928	617,8	75.326
1929	256,6	52.557
1930	151,7	28.325
1931	161,1	30.641
1932	174,1	27.404
1933	125,3	23.250
1934	164,6	26.612
1935	212,8	32.310
1936	288,0	34.965
1937	268,6	40.035

---

⁵⁰ NOVÝ, Petr. *Jablonecká bižuterie*. 1.vyd. Praha: GRADA 2008. ISBN 978-80-247-2250-4. S.187

3 Poválečné přeměny a obnova národního hospodářství

3.1 Dekrety presidenta republiky

V roce 1939 Československá republika (ČSR) právně nezanikla ani vytvořením Slovenského státu (14. 3. 1939), ani obsazením zbytku státního území (15. 3. 1939), okleštěného již předtím na základě mnichovského diktátu (29. 9. 1938) a vídeňskou arbitráží (2. 12. 1938).

Německou okupací jí byl však znemožněn výkon státní moci na veškerém jejím území. Časový úsek doby nesvobody právně upravil ústavní dekret prezidenta republiky č. 11 z 3. srpna 1944 *O obnovení právního pořádku*, později byl na území republiky novelizován a vyhlášen zákonem č. 12/1946 Sb. V textu tohoto dekretu je stanoven počátek doby nesvobody ode dne 30. září 1938, kdy byla porušena svrchovanost republiky. Dekret předvídal vydání vládního nařízení č. 31/1945 Sb. z 27. 7. 1945, které stanovilo 4. květen 1945 jako konec nesvobodného období. Tento dekret byl klíčový pro poválečný právní vývoj v obnoveném Československu. Určil co je platným právem a časovým předělem pro platnost práva se stala dekretem definovaná doba nesvobody. Také v této právní normě můžeme spatřovat koncepci kontinuity československého právního řádu.⁵¹

V Londýně se dne 9. července 1940 ustavilo ve Velké Británii prozatímní státní zřízení ČSR. Tvořili je prezident republiky, vláda a od 21. července 1940 Státní rada, která byla toho dne ustavena ústavním dekretem prezidenta republiky jako poradní sbor presidenta republiky a jako pomocný kontrolní orgán v rámci zatímního státního zřízení Československé republiky.

V době zatímního státního zřízení bylo vydáno celkem 141 dekretů, z toho 43 v zahraničí a 98 již na osvobozeném území ČSR. V zahraničí vydané dekrety byly vyhlášeny v Úředním věstníku československém vydávaném v Londýně. Dekrety vydané již na území ČSR byly vesměs vyhlášeny ve Sbírce zákonů a nařízení, ročník 1945.⁵² Dekrety připravovala vláda a zpravidla projednávala také

---

⁵¹ FILAROVÁ, Petra. *Znárodnění a konfiskace v letech 1945—1948—činnost mimořádných lidových soudů v jednotlivých regionech*. DP UK, katedra právních dějin 2010, S. 14

⁵² WINKLER, Pavel. *Dekrety prezidenta republiky z období 1940-1945*. Právník. Teoretický časopis pro otázky státu a práva. 133, č. 8 (1994) S. 720-733

Státní rada. Podle ustanovení článku 3 ústavního dekretu č. 12/1942 Úředního věstníku čsl. ze dne 27. října 1942 byl prezident republiky povinen při výkonu zákonodárné moci vyžádat si poradní zprávu od Státní rady, neučinila-li tak již vláda v rámci přípravy příslušného návrhu. Po této stránce schvalovacích procedur a zveřejnění mají dekrety stejné postavení a zauímají v právní soustavě stejné místo jako zákony. Dekrety se týkaly nejrůznějších oblastí života, politického, hospodářského, kulturního, sociálního. Řešily a zákonodárně upravovaly různorodé často i detailní problémy až do doby, kdy se znovu ustavil zákonodárný sbor ČSR v podobě Prozatímního Národního shromáždění (28. 10. 1945).

V polovině roku 1945 byla spolu s poválečnou obnovou chodu ekonomiky ústředním bodem hospodářské politiky příprava znárodnění velkého kapitalistického vlastnictví v nezemědělské sféře. Toto se mělo realizovat formou znárodnovacích dekretů prezidenta republiky. V této době již KSČ odkládá umírněnou taktiku a spolu s odbory požaduje bezodkladné a co nejrozsáhlejší znárodnění. Obdobně postupuje sociální demokracie, naopak národní socialisté začínají lavírovat.

Vzhledem ke skutečnosti, že dekrety byly vydány a připravovány v době války a v bezprostředně následujícím poválečném období (mezi 21. červnem 1940 a 28. říjnem 1945) je proto nutné je posuzovat v tomto časovém kontextu.

3.2 Znárodnění sklářského průmyslu

Mezi hlavní nástroje oživení válkou zdevastovaného hospodářství patřilo znárodnění klíčových národohospodářských odvětví a konfiskace movitého i nemovitého majetku. Ta se obecně prováděla nejen osobám maďarské a německé národnosti, ale dopadala i na ty, kteří se provinili proti československému státu a byli označeni za zrádce, kolaboranty či osoby státně nespolehlivé.⁵³ Konfiskace byla rovněž využívána i jako jeden z vedlejších trestů, které ukládalo retribuční soudnictví. Poválečná konfiskace byla provedena

---

⁵³ KUKLÍK, Jan. *Dekrety prezidenta republiky. In Kauza: tzv. Benešovy dekrety. Historické kořeny a souvislosti.* Praha: Historický ústav AV ČR, 1999, S.50.

obecnou právní normou a nastávala ze zákona. Pro oblast průmyslu byl takovou právní normou prezidentský dekret jímž byl zkonfiskován nezemědělský movitý a nemovitý majetek. č. 108/1945 Sb. ze dne 25.10.1948 *O konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy* je nejdůležitějším dekretem týkajícím se konfiskace nepřátelského majetku. Dekret provádí zajištění majetku formou dosazení národních správ a příslušnými vyhláškami ministerstva financí. Konfiskace je nařízena bez náhrady pro Československou republiku a je konfiskován veškerý movitý a nemovitý majetek a majetková práva. Dekret definuje okruh konfiskovaného majetku (osob) a účinnost, kterým byl den skončení německé a maďarské okupace nebo den účinnosti dekretu, kterým byl 30.říjen 1945. Dekret dále stanovuje průběh konfiskace a pravomoci národních výborů.

S konfiskační problematikou také souvisel Dekret č. 5/1945 Sb. *O neplatnosti některých majetkově právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů.*

Na základě tohoto začaly příslušné národní výbory uvalovat národní správy na firmy dotčených osob. Jedná se o majetek státně nespolehlivých osob a národní správa zde plní funkci zajišťující ho institutu. Národní správa byla myšlena jako řešení pouze přechodné a měla spravovat majetek pro pozdější konfiskaci či znárodnění. Dosavadní vlastníci majetků daných pod národní správu byli povinni zdržet se jakéhokoliv (rušivého) zásahu do jednání národního správce. Neměli nárok na žádný podíl ze zisku či jiných výnosů z majetku, jehož byli stále formálně vlastníkem. To bylo částečně pozměněno v roce 1946 na základě výnosů ministerstva, průmyslu č. 84 a 115 *Úředního listu*. V odůvodněných případech mohla národní správa vyplácet osobě státně spolehlivé až 5 000 Kč měsíčně, jestliže u ní existovaly sociální důvody⁵⁴.

Národní správce byl povinen pečovat o majetek s péčí řádného hospodáře, mohl činit úkony pouze v rámci běžného hospodaření. K opatření, která přesahovaly rámec běžného hospodaření, kterými byly například pronájem nebo likvidace musel mít národní správce svolení orgánu, který národní správu zavedl. Pokud správce způsobil škodu zanedbáním svých povinností, byl za tuto škodu

---

⁵⁴ KUKLÍK, Jan, NĚMEČKOVÁ, Daniela, pozn. 15, s. 7

odpovědný. Zároveň byli správci chráněni před zásahy dosavadních majitelů či držitelů, ti měli zakázáno zasahovat do jejich jednání. Dekret také učinil neplatnými právní úkony majitelů a držitelů majetku spadajícího pod národní správu, které učinili po účinnosti této právní normy a týkaly se dané majetkové podstaty. Formulace z dekretu o národní správě byly velice obecné, proto musely být doplněny konkrétními prováděcími předpisy⁵⁵.

Uvalení národní správy na podniky s počtem zaměstnanců do 20 osob bylo v kompetenci místního národního výboru (MNV), od 20 do 300 osob okresního národního výboru (ONV) a nad 300 osob zemského národního výboru (ZNV). Šlo-li o podnik celostátní důležitosti, rozhodovalo o uvalení národní správy příslušné ministerstvo. Touto zákonnou úpravou se ocitly nejméně dvě třetiny sklářského průmyslu v rukou státu. Šlo o dočasné opatření, neboť o osudu konfiskátů se mělo rozhodnout později. Na základě Dekretu č.100/1945 Sb. *O znárodnění dolů a některých průmyslových podniků*, který podepsal prezident republiky 24. října 1945, byl pak dokončen převod naprosté většiny průmyslu a peněžnictví do majetku státu.

Na znárodnovací dekrety přímo navázal dekret č. 104/1945 Sb., *O závodních a podnikových radách*, ze dne 24. října 1945. Dekret navazoval na zákonodárství z doby sociálních reforem první republiky, měl však radikálnější úpravu, protože odborové hnutí v podnicích začalo rozhodovat nejen o věcech sociálních vymožeností zaměstnanců, ale i o věcech ekonomického řízení podniku a o politických otázkách. Vláda musela vzít v úvahu existující stav, kdy v podnicích již fakticky fungovaly velmi silné a velmi aktivní závodní rady.

3.2.1 Znárodnění sklářského průmyslu

Ve sklářském průmyslu podléhaly znárodnění zestátněním podle bodů dekretu:

1.podniky pro výrobu skla s vanovým zařízením pro nepřetržitý provoz podle stavu v den počátku účinnosti tohoto dekretu;

---

⁵⁵ FILAROVÁ Petra., pozn. 66, s. 17

2.podniky pro výrobu skla s denními vanami a sklárny s celkovým pánvovým obsahem přes 1 000 litrů podle stavu v den počátku účinnosti tohoto dekretu.

Prakticky to znamenalo, že se do rukou státu dostaly všechny sklárny s hutním provozem v republice, kromě Rudihutě, družstevní sklárny v Polevsku, a Beránkovy sklárny ve Škrdlovicích. Vedle sklářské prvovýroby připadla státu i naprostá většina rafinačních závodů. V soukromých rukou zůstaly jen zpracovatelské závody na bývalém území Protektorátu a několik provozoven v pohraničí, do nichž se vrátili čeští předváleční majitelé.

K navrácení tohoto majetku chyběla často vůle, zejména pokud byl za války začleněn do většího celku, který se stal předmětem konfiskace a pozdějšího znárodnění. Zákon o znárodnění počítal s poskytnutím náhrad bývalým vlastníkům. K částečnému naplnění tohoto ustanovení došlo však jen ve zcela ojedinělých případech.

Pro správu majetku, na který byla uvalena národní správa a který podléhal znárodnění, zřídilo ministerstvo průmyslu národní podniky. Ve sklářství se stalo vrcholným orgánem Generální ředitelství Československých závodů sklářských, n. p., (GŘ CZS) se sídlem v Praze.

Klíčový význam pro další vývoj sklářské výroby mělo podepsání ústavního dekretu presidenta republiky č.33/1945 Sb. ze dne 2. srpna 1945 o úpravě čl. státního občanství osob národnosti německé a maďarské. Dekret se stal signálem k přípravě organizovaného odsunu, jehož uskutečnění se očekávalo od ukončení války. Pro GŘ CZS vyplynul ze vzniklé situace takřka neřešitelný úkol, jak obnovit výrobu v předválečném rozsahu při očekávaném trvalém úbytku pracovních sil. Určitou část z nich přitom nebylo možné nahradit. Ze vzniklé situace se nabízelo jediné východisko: požádat vládu o výjimku, která by umožnila ponechat na našem území sklářské specialisty německé národnosti. Vláda si uvědomila závažnost situace a dovolila vyjmout z odsunu 13 000 německých pracovníků, nepočítaje v to nejbližší členy jejich rodin, které měly zůstat na našem území. Usnesením z 19. března 1946 zvýšila pak vláda počet německých specialistů ve sklářském průmyslu o dalších 4 700 osob, tj. celkem na 17 700 z celkové kvóty 43 000 Němců, kteří měli být v ČSR ponecháni jako nepostradatelní v průmyslu. Souběžně s tím zjišťoval mimořádný zmocněnec vlády oprávněnost požadavků jednotlivých závodů na místě, dost často v jejich

neprospěch. Přes velké potíže s osídlováním pohraničí dařilo se postupně nahrazovat německé zaměstnance skláren českými, přestože šlo často z odborného hlediska o neadekvátní náhradu.

Odsun, kromě ztráty kvalifikovaných zaměstnanců znamenal riziko vytváření konkurenčních uskupení v Bavorsku. Československá vláda v roce 1947 intervenovala úspěšně u americké okupační zprávy, aby tato umísťovala další transporty z Jablonecka i do jiných částí Německa. Přesto vznikla sklářská enkláva Neugablonz, kde v daném období našlo práci cca 3 600 zaměstnanců ve sklářské výrobě.

3.3 Národní podnik právní a ekonomické vymezení

Určujícím právním předpisem pro vznik národních podniků byl dekret č.100/1945 Sb. *o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků*. Ostatní právní znárodnovací normy je převzaly nebo na něho přímo odkazovaly. Dnem účinnosti znárodnovacích zákonů byl v první etapě znárodnění 27. říjen 1945 a ve druhé 1. leden 1948, kdy přešla znárodněná majetková podstata do vlastnictví státu. Přejedání bylo ve vyhláškách příslušných ministrů, kterými byly podniky zřizovány formulován jako začlenění.

Docházelo k začlenění již znárodněných majetkových podstat, státních podniků nebo konfiskátů do podniku národního. Znárodněná aktiva jsou vyjmenována v § 4, odst.2. dekretu 100/1945 Sb. Závazky z majetkové podstaty vstupovaly s datem znárodnění, tj. vč. závazků znárodněných nebo konfiskovaných podniků začleněných do podniku národního. Nově měl národní podnik právo odporovat právním jednáním, který dosavadní vlastník vykonal v úmyslu ztížit znárodnění nebo zvléci majetkovou hodnotu podniku.

Národní podniky odváděly přebytky svých výtěžků Fondu znárodněného hospodářství⁵⁶. Podniky se dle §12 zákona mj. mohly tvořit z majetkových podstat

---

⁵⁶ Vládní nařízení č. **253/1948** *O fondu znárodněného hospodářství*

Fond znárodněného hospodářství, který je samostatnou právnickou osobou se sídlem v Praze (§ 9, odst. 2 dekretu č. 100/1945 Sb.). Fond provádí finanční službu a náhradovou službu podle zákona č. 51/1948 Sb. pro národní podniky, na něž se ustanovení uvedeného zákona vztahují. Příjmy finanční služby Fondu tvoří zejména odvody národních podniků, které jsou povinny uhradit do konce každého čtvrtletí úrok z kmenového jmění a rezervního fondu, vypočtený při 3 1/4 % roční úrokové sazbě, pokud vláda nestanoví sazbu jinou. Dále jsou to mj. částky odváděné Fondu při snížení kmenového jmění národních podniků podle § 4, odst. 1 zákona č. 51/1948 Sb., i když ke snížení dojde odpisem nebo vyřazením investic. Výdaje finanční služby

znárodněných podniků, nebo z majetkových podstat nabytých státem konfiskací. Ministr průmyslu mohl v dohodě s ministrem financí, vyjmout z národních podniků jednotlivé majetkové kusy a práva, nepotřeboval-li je národní podnik nezbytně ke svému provozu, a přenechat je v dohodě s věcně příslušným ministrem k začlenění do jiných podniků.

Zřízení národního podniku nebo odštěpného (vedlejšího) závodu bylo vyhlášováno v Úředním listě. Národní podnik byl povinen užívat. ve firmě označení "národní podnik", i když převzal dosavadní firmu znárodněného podniku. Národní podnik se zapisoval jako firma jednotlivce do rejstříku u krajského soudu vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu má podnik své sídlo.

Nařízením vlády č. 6/1946 Sb. *kterým se vydává statut národních podniků průmyslových* došlo ke kodifikaci a detailnímu stanovení organizačních podmínek pro fungování národních podniků. Jednalo se mj. o vymezení povinností a pravomocí představenstev a generálních ředitelů. Definovalo úlohu ústředních orgánů, které byly následně zřizovány vládou na návrh ministra průmyslu k jednotnému vedení a podnikatelskému obstarávání společných záležitostí národních podniků (Československé závody sklářské, n. p.). Součástí nařízení bylo i vymezení podmínek financování národních podniků, které definovalo obsah kmenového jmění, financování investic ve vztahu ke kmenovému jmění, povinné položky rozdělení čistého zisku, způsob úhrady ztráty a. j.

Zákonem č. 51/1948 Sb. *O úpravě některých finančních poměrů národních podniků průmyslových a potravinářských* došlo k dalšímu vymezení Kmenového jmění národních podniků, úlohy Fondu znárodněného hospodářství zřízeného podle § 9 dekretu č. 100/1945 Sb. ve vztahu ke kmenovému jmění národních podniků, financování podniků, styk s bankou, úloha peněžních kontrol banky v národních podnicích atd⁵⁷.

Fondu tvoří úrokování a splácení závazků, které Fond od národních podniků převzal a dále mj. částky na zvýšení kmenového jmění národních podniků,

⁵⁷ Paragraf 2 zákona 51/1948 Sb. definuje kmenové jmění národního podniku jako součet bilančních hodnot jeho investic a trvale nutných zásob. Přiměřenost rozsahu trvale nutných zásob určuje pro jednotlivé průmyslové obory, po případě pro národní podniky, věcně příslušný ministr v dohodě s ministrem financí, přihlížeje při tom k hospodářské odůvodněnosti. Částku, o kterou bude podle § 2, odst. 2 kmenové jmění sníženo, odvede

3.4 Organizace sklářského průmyslu v období 1945—1948

Bezprostředně po osvobození zůstalo zachováno členění průmyslu z roku 1939 na hospodářské skupiny, které byly podřízeny nově vytvořenému Ústřednímu svazu československého průmyslu a po stránce legislativní odboru 13 ministerstva průmyslu. Návrhy na novou organizaci sklářského průmyslu se objevily již nedlouho po osvobození.

Rozhodnutím ze dne 16. listopadu 1945 zřídila vláda na základě § 19 dekretu presidenta republiky č. 100/1945 Sb. o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků celostátní ústřední orgán pro průmysl sklářský. Jeho název, předmět podnikání a sídlo byly určeny vyhláškou ministerstva průmyslu č. 284/1946 ze dne 7. března 1946 na základě § 32, odst.3 vládního nařízení z 15. ledna 1946, č.6 Sb. (Statut národních podniků průmyslových) uveřejněnou pod č. 781 v Úředním listu republiky československé, částka 44 ze dne 13. března 1946.⁵⁸

Název ústředního orgánu byl stanoven na „Československé závody sklářské, národní podnik“ (dále jen ČZS). Sídlem ústředního orgánu se stala Praha. Předmětem podnikání mělo být obstarávání společných záležitostí národních podniků, zejména prodej a nákup průmyslových výrobků, pomocných látek a zařízení. Počet členů představenstva byl stanoven na 9 se stejným počtem náhradníků⁵⁹

Nový orgán postupně přejímal funkci Hospodářské skupiny sklářského průmyslu zřízené vyhláškou MPOŽ č. 268 ze 4. listopadu 1939.

K 1. lednu 1946 byly převedeny na ČZS, n. p. některé majetkové podstaty, např. účasti na podnicích Duta, Vitrea. Prodejní sdružení tyčového skla—celkem

---

národní podnik Fondu. Částka, o kterou bude podle § 2, odst. 2 kmenové jmění zvýšeno, bude převedena na národní podnik z prostředků Fondu. Doplnění kmenového jmění k úhradě bilančních ztrát podléhá schválení vlády.

⁵⁸ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu *Československé závody sklářské, n. p. 1945—1951*, Inventář

⁵⁹ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu *Československé závody sklářské, n.p.1945—1951*, Inventář

Členové představenstva v ústředním orgánu byli jmenováni ministerstvem průmyslu. U podřízených podniků jmenoval 2/3 členů ústřední orgán, 1/3 byla volena z osazenstva podniků. Mezi členy představenstva byli např. místopředseda ÚRO, ředitel Výzkumného ústavu sklářského v Hradci Králové apod.

byly převedeny účasti 30 znárodněných podniků. Generálním ředitelem ČZS byl jmenován rozhodnutím vlády z 16. listopadu 1945 Josef Hrníčko, náměstký Ing. Dr. M. Lewinter a dr. R. Neumayer⁶⁰.

Generální ředitelství bylo zpočátku umístěno v místnostech firmy Vitrea. Z rozhodnutí ministra průmyslu mělo vedení ČZS ihned přikročit organizací ústředního orgánu. Ze 102 znárodněných sklářských hutí mělo vzniknout 16 národních podniků (2 oboru dutého skla, 2 v oboru plochého skla a 3 v oboru jabloneckého skla).

Dvacet závodů bylo určeno k zastavení výroby⁶¹). Na základě § 1, odst. 1 dekretu presidenta republiky č. 100/1945 Sb. byly znárodněny podniky pro výrobu skla s vanovým zařízením pro nepřetržitý provoz, podniky pro výrobu skla s denními vanami a sklárny s celkovým pánvovým obsahem přes 1000 l., pro znárodnění byl vzat stav k 27. říjnu 1945.

Znárodněno bylo celkem 77 závodů z celkového počtu 668, což představovalo 12,5 % (na Slovensku bylo znárodněno 8 závodů ze 13). Počtem zaměstnanců však byl znárodněný sektor rozhodujícím, neboť zaměstnával 70,4 % všech pracovníků (k 31.12.1946). Neznárodněné podniky sdružovala Hospodářská skupina skla. Závody na Novoborsku vedli do 30.6.1946 národní správci, následně byla vytvořena Společná národní správa.

Administrativu jednotlivých národních podniků bylo nutno teprve vytvářet, poněvadž tyto podniky nedisponovaly potřebným kádrem úřednictva. Ústředí ČZS převzalo proto většinu jejich agend, což si vynutilo dimenzování ústředí jak do počtu, tak kvalifikace zaměstnanců) Tak např. právní oddělení pracovalo nejen pro ústředí ČZS, n. p., ale i pro jednotlivé n. p. (řešilo např. právní problémy při převodu znárodněných podniků).

---

⁶⁰ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu *Československé závody sklářské, n.p. 1945-1951*, Inventář

Josef Hrníčko, (Národně socialistická strana) rezignoval na svoji funkci 22.3.1948. Vláda jmenovala svým rozhodnutím ze dne 27.4.1948 ředitelem ČZS, n. p. dosavadního náměstka Matyáše Lewintera (KSČ). Tento byl odsouzen v inscenovaném politickém procesu v roce 1954 a zemřel ve vězení na Mírově 12.února 1959

⁶¹ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu *Československé závody sklářské, n.p. 1945-1951*, Inventář

karton 3, ČZS, n. p. Schůze generálního ředitelství – zpráva gen. ředitele z 12.3.1946

Organizační struktura Ústředí ČZS, n. p. byla stanovena oběžníkem č. 20 z 5. března 1946⁶². V březnu 1946 (25.3.) byl vydán „*Předpis o působnosti a zodpovědnosti organizačních útvarů ústředí*“, označený jako P 5, který upravil organizaci útvarů stanovenou oběžníkem č. 20. Předpis P 5 byl vydán jako pomůcka pro ředitele n. p., aby z něho mohli odvodit organizační schémata a předpisy pro n. p. a přizpůsobit jejich strukturu struktuře ústředí. Ústředí ČZS mělo hlavně řídit nákup a prodej výrobků, u podniků měla převažovat funkce výrobní. Pro export byly určeny prodejní společnosti Vitrea a Prodejní sdružení českých tabuláren, pro tuzemský prodej prodejna dutého skla Duta (od 1. září 1948 převzala jejich funkci Československá akciová společnost pro vývoz skla). V souvislosti s organizací ústředí ČZS byl sestaven "*Organizační přehled*" obsahující útvary, které měly být začleněny ve struktuře národních podniků⁶³).

V průběhu roku 1946 byla na tomto základě budována organizace sklářských podniků. Lze tedy konstatovat, že v r. 1946 i přes vydaný „Organizační přehled“ nebyla organizace sklářských národních podniků zcela jednotná a organizační schémata byla sestavována často podle okamžitých potřeb podniku. Ústředí ČZS se snažilo tuto nejednotnost odstranit, a proto od prosince 1946 byly jednotlivé n. p. dotazovány na stav organizace.

V polovině r. 1947 bylo rozesláno na n. p. „*Směrné organizační schéma národního podniku*“, které členilo podnik na odbory, skupiny, oddělení a referáty a dále na odbory a ty se dále členily na skupiny, tyto pak na oddělení a oddělení na referáty. Sjednocování organizační struktury podniků trvalo dlouho, ještě ke konci r. 1948 zasílaly některé podniky svá organizační schémata na ústředí ČZS, n. p.

Organizace ústředí ČZS zůstala v podstatě nezměněna až do podzimu 1948. V roce 1947 byly sloučeny hutní odbory plochého a dutého skla do technického odboru, zůstal odbor obchodní, odbor podnikového hospodářství byl doplněn o

---

⁶² Od 1. března 1946 začala pracovat tato oddělení ČZS, n. p. tepelně technická poradna; poradna pro stavbu pecí; nákupní odd.; exportní odd.; dopravní oddělení, odd. pro vnitřní kontrolu; odd. pro organizaci a racionalizaci administrativy NP; finanční odd.; daňové odd.; právní odd.; pojišťovací odd.; patentové odd. (tento útvar měl fungovat podle oběžníku ČZS, n. p. č. 12 z 13.2.1946 již od 1. února).

⁶³ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu *Československé závody sklářské, n.p. 1945-1951, karta č.4, ČZS, n. p. Schůze ředitelů národního podniku 2.- 3.4.1946*

plánování, odbor správní byl nazván odborem správním a finančním, zůstal odbor sociálně politický. Celkový stav zaměstnanců ústředí činil 175.

V roce 1948 byla na základě nařízení ministerstva průmyslu vypracována nová organizace ČZS, která vstoupila v platnost začátkem září 1948⁶⁴. V této době zahrnovaly ČZS, n. p. 25 národních podniků, z toho 24 českých zemích. Jednotlivé n. p. byly značeny písmenem S a pořadovým arabským číslem. Z dosavadních 16 podniků byl počet rozšířen na 24 a jeden na Slovensku.

S-17 Harrachovské sklárny, n. p. Nový Svět Harrachov

S-18 Borokrystal, n. p., Nový Bor

S-19 Skleněné bižuterie, n. p., Jablonec nad Nisou

S-20 Preciosa, n. p., Jablonec nad Nisou

S-21 Krystalerie, n. p., Jablonec nad Nisou

S-22 Spojené sklárny na lustry, n. p., Kamenický Šenov

S-23 Kovová bižuterie, n. p., Jablonec nad Nisou

S-24 Železnobrodské sklo, n. p., Železný Brod.

Na Slovensku pracovaly Slovenské sklárně, n. p., Bratislava (byly označeny jako S101). Největší soustředění sklářských podniků se nacházelo v Jablonci, kde mělo sídlo 6 n. p., dále v Teplicích—Šanově (4 n. p.) a v Novém Boru (2 n. p.). Jednotlivé podniky se dále členily na závody.

Celkem bylo zaměstnáno ve všech podnicích ke konci roku 1948 35 851 zaměstnanců, z toho na Slovensku 2647. Na ústředí ČZS pracovalo 259 zaměstnanců (v pražské centrále 223, 20 ve Výzkumném ústavu sklářském v Hradci Králové, 16 Jablonci nad Nisou v prodejním a revizním oddělení), v podnikovém řízení v Bratislavě pak 52 zaměstnanců).

Tato organizace ústředí ČZS platila z do srpna roku 1949, kdy vstoupilo platnost další nové organizační schéma. Počet pracovníků ve sklářských podnicích zůstal v r. 1949 v podstatě nezměněn. Ve 42 podnicích pracovalo 35 619 zaměstnanců a 1321 učňů. Stoupl počet pracovníků na ústředí a výzkumných ústavech na 513. V neznárodněných podnicích bylo zaměstnáno

---

⁶⁴ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, karton č.6, ČZS, n. p., *Organizační schémata* ČSZ, interní oběžník č.15 ze dne 15.9.1948

2415 pracovníků. Největším podnikem byla Kovová bižuterie s 2908 zaměstnanci a 135 uční.

Od 19. prosince 1950, kdy bylo zrušeno dosavadní ministerstvo průmyslu vládním nařízením č. 159/50 Sb. ČZS přešly pod nově zřízené ministerstvo lehkého průmyslu. K 1 lednu 1951 byly ČZS, n. p, podle S 51 zák. č. 103/1950 Sb. o národních podnicích průmyslových zrušeny a zřízeno generální ředitelství ČSZ, n. p.⁶⁵). Organizační schéma z prosince 1950 přizpůsobilo s platností od 1.1.1951 dosavadní strukturu zásadám Statutu o národních podnicích průmyslových.

Zároveň byla provedena reorganizace k 1.1.1951 na Jablonecku a byly zrušeny Spojené sklárny jablonecké a Harrachovské sklárny a začleněny do jiných národních podniků. Od 1. ledna 1951 zřízen nový podnik Severočeské sklárny se sídlem ve Svoru, dále sklárna Jana Haruse v Jablonci nad Nisou, n. p. Skleněné ozdoby se sídlem v Bílé Třemešné a brusírny se sídlem Turnově. Vzhledem k začlenění odvětví keramiky vstoupilo od 2. dubna 1951 v platnost předposlední organizační schéma ČZS, n. p tzv. střediskové rozdělení. K 1. červenci 1951 bylo toto organizační členění nahrazeno posledním organizačním schématem:

ředitelská skupina, výrobní skupina sklo, výrobní skupina keramika, všeobecná výrobní skupina, plánovací skupina, technická skupina, podnikohospodářská skupina, administrativní skupina, kádrová skupina.

V červnu 1951 byla na ČZS, n-p. převedena Hospodářská skupina sklářského průmyslu, která byla zájmovým a organizačním sdružením sklářského průmyslu před znárodněním.

Vládním nařízením ze dne 7.září 1951 č.74/1951 Sb. byla zrušena generální ředitelství (v resortu min. průmyslu to byly ještě kromě ČSZ, n. p. Čs. závody textilní, n. p. a Čs. závody kožedělné a gumárenské, n. p.) a ke dni 30.9.1951 a jejich funkci převzalo ministerstvo. Konkrétně hlavní správa skla a jemné keramiky. K provedení likvidace majetku a závazků ČZS byl určen likvidátor.

---

⁶⁵ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945—1951, karta č.1, ČZS, n. p. výmaz ČZS, n. p. v Obchodním rejstříku byl proveden ke dni 13.9.1951

V období řízení sklářského průmyslu generálním ředitelstvím ČZS, n. p. došlo v únoru 1948 k nastolení komunistického totalitního režimu. Generální ředitelství ČZS, n. p. zvládlo úspěšně řízení znárodněného průmyslu. Úroveň roku 1937 docílilo již v roce 1947⁶⁶. Relativně úspěšné generální ředitelství bylo po roce 1951 nahrazeno tuhým centralizovaným řízením s plným totalitním vlivem KSČ a sovětských poradců.

3.5 Úloha Československých závodů sklářských, n. p.

Úkolem generálního ředitelství sklářských závodů po jejich znárodnění bylo⁶⁷ organizovat strukturu sklářských podniků (slučování a přidružování menších závodů do jednotlivých národních podniků), zajistit jejich personální vedení (zvláště pak po únoru 1948), za uplatnění jednotného plánování (počínajíc dvouletkou 1948—1949) i vnitropodnikového řízení metodou SPH podle vzoru Bati.

Organizovat a realizovat rozvojové programy; v případě sklářského průmyslu byla především opatření:

- modernizace výroby lahví na řadových automatech získaných z dovozu, rozšíření výroby technického skla investiční výstavbou ve sklárně na Sázavě,
- omezování či rušení některých provozů a závodů, respektive jejich předávání k využití v jiných průmyslových odvětvích (to se týkalo řady provozů v oblasti Nového Boru a zejména pak na Jablonecku, kde vznikaly strojírenské závody);
- řešení konkrétních výrobních, zásobovacích i odbytových problémů odbytové organizace pro zahraniční obchod Skloexport, a.s. v Praze a Jablonex v Jablonci n. Nisou jako samostatné mononolní organizace vznikly až po roce 1948.

---

⁶⁶ KIRSCH, Ronald et al., pozn. 29, s. 83

⁶⁷ KIRSCH, Ronald et al., pozn. 29, s. 81

Sklářský průmysl spadající do kompetence ČSZ, n. p. byl organizován (po druhé etapě znárodnování v r. do několika desítek národních podniků. V tzv. jablonecké výrobě to byly tyto národní podniky:

Hutní výrobu pro bižuterní využití zajišťovaly Jablonecké sklárny v Dolním Polubném (Riedl), ty se ovšem také významně podílely na výrobě technického skla i užitkového skla (typická pro ně byla tzv. krystalerie), byla zde soustředěna výroba lustrových ověsků.

Vlastní bižuterní výrobu pak prováděly: Železnobrodské sklo (také s určitým podílem výroby užitkového skla a výrobou skleněných figurek), Skleněná bižuterie—oba tyto podniky měly velký počet různých provozoven a dílen v tomto regionu a využívaly značně domáckou práci (řádově okolo 6 000 domácích dělníků), větším se stal národní podnik Kovová bižuterie, do kterého bylo začleněno 136 malých firem.

Národní podnik Preciosa se soustředil ve svých závodech především na broušení bižuterních kamenů.

Z celkového počtu 23 národních podniků v roce 1948 šest národních podniků vyrábělo převážně jablonecké zboží. Na počátku roku 1947 a v průběhu roku 1948 šlo o tyto národní podniky se závody:

Tabulka⁶⁸

8. Sklářské národní podniky jablonecká oblast stav 1948

S—14 Sklářny a rafinerie (dříve J. Riedel) Dolní Polubný se závody	1. Dolní Polubný 2. Desná 3. Dolní Maxov (bez hutního provozu) 4. Příchovice 6. Svor
S—15 Jablonecký sklářský průmysl v Jablonci nad Nisou se závody	1. Jablonec nad Nisou—Redlhammer 2. Smržovka 3. Albrechtice 4. Janov nad Nisou
S—16 Spojené sklárny Jablonecké se závody	1. Dolní Prysk 2. Lučany 3. Josefův Důl 4. Rýnovice—Ing. Karel Riedel 5. Rýnovice—Leopold Riedel (mimo provoz)
S—19 Skleněná bižuterie Jablonec nad Nisou	
S—20 Preciosa Jablonec nad Nisou	
S—21 Krystalerie Jablonec nad Nisou	
S—23 Kovová bižuterie Jablonec nad Nisou	

Pro zabezpečení majetku desítek a stovek menších rafinačních provozů, které nemohly být začleněny do národních podniků, přestože zůstávaly v provozu, vznikly společné národní správy.

Pro jablonecký průmysl se jednalo o⁶⁹:

- Společná národní správa pro výrobu kovové bižuterie v Jablonci n. N.
- Společná národní správa pro výrobu drobného skleněného zboží v Jablonci n. N.

3.6 Sklářský průmysl, výroba jabloneckého zboží a bezpečnostní složky státu v období 1945-1948

Sklářský průmysl a výroba jabloneckého zboží, přinášely v období 1919—1938 každoročně nezanedbatelné devizové prostředky. I z těchto důvodů byla tato oblast hospodářství kryta protišpionážními opatřeními.

⁶⁸ KIRSCH, Ronald et al., pozn. 29, s. 71

⁶⁹ KIRSCH, Ronald et al., pozn. 29, s. 71

Ve druhé polovině roku 1945 s ohledem na poválečnou hospodářskou situaci a uvedený potenciál bylo rozhodnuto z úrovně Úřadu předsednictva vlády o zřízení „Zpravodajské ústředny pro průmysl sklářský a výrobu jabloneckého zboží“. Realizací byly vedle Ministerstva vnitra pověřeny Ministerstvo průmyslu, Ministerstvo vnitřního a zahraničního obchodu.

Rozhodnutí vycházelo z návrhu p. Josefa Gotwalda, který byl následně Úřadem předsednictva vlády jmenován hospodářským konsultantem pro danou problematiku s účinností od 21.července 1945⁷⁰.Ve svém funkci setrval do 31.12.1945, kdy byl pověřen novými úkoly.

Předmětem činnosti mělo být zejména⁷¹:

- potírání průmyslové špionáže chráněním hospodářských tajemství, ochrana vzorků, kontrola cizinců, kontrola vývozu strojů, forem, kontrola vysídlování a rozsídlování,
- zjišťování stavu trhu a výroby sklářské v cizině a kontrola obchodu v cizině se zbožím dováženým z ČSR
- spolupráce se všemi zájmovými orgány a skupinami a podávání zpráv výrobcům a obchodu

Zpravodajská ústředna byla zřízena v Jablonci nad Nisou v rámci Ministerstva vnitra, odboru pro politické zpravodajství s označením:

„Zemský odbor bezpečnosti, oddělení II. v Jablonci nad Nisou.“⁷²

---

⁷⁰ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, Úřad předsednictva vlády-*Jmenování hospodářským konsultantem -J. Gotwald*

⁷¹ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, J. Gotwald *Námět na vytvoření průmyslové a zpravodajské služby pro průmysl sklářský a výroby průmyslového zboží* (adresováno Úřadu předsednictva vlády dne 2. 10.1945, viz příloha č.

⁷² Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, sdělení čj.ZIII-1972-13/4-46-2 ze dne 23.4.1946

3.7 Činnost Zemského odboru bezpečnosti, oddělení II. v Jablonci nad Nisou

Pravidelnou činností Jabloneckého oddělení Zemského odboru bezpečnosti bylo zpracování situačních zpráv pro Generální sekretariát hospodářské rady v Praze, Ministerstvo vnitra a další ústřední orgány o situaci v Jabloneckém průmyslu. Zpráva z 8.2.1946 hovoří o hmotné situaci a zhoršujících se životních podmínkách českých Němců v období odsunu. O ztrátě odborníků, ale i kritice nadměrného vydávání tzv. průkazů nepostradatelnosti a požadavku jejich přezkoumání⁷³.

Dalším pravidelným výstupem byly Zprávy o stavu sklářského a jabloneckého průmyslu v cizině jehož adresáty byly kromě Ministerstva vnitra Ministerstvo zahraničního obchodu a generální sekretariát Hospodářské rady⁷⁴. Zvláštní pozornost byla věnována procesu znárodnění a jeho průběhu v jednotlivých podnicích a zejména otázce znárodnění jabloneckých exportních domů. Z jednotlivých hlášení a úkolů pro jablonecké oddělení Zemského odboru bezpečnosti je zřejmý politický podtext a zájmy KSČ. Dokladem toho je např. úkol ze strany Ministerstva vnitra zadaný pod čj. Z/A-6316-173-18-46/2 ze dne 22.října 1946. Vedoucímu pobočky aktuárovi Herčíkovi⁷⁵ týkající se informace o schůzi Přípravného výboru národních správců jabloneckého průmyslu konané následně 26.10.1946. Úkol navazuje na spis č.j.11245 S-4 ze dne 21.října 1946 informující o schůzi přípravného výboru národních správců konané dne 19.10.1946, kde podíl na organizaci přičítá mj. straně národně socialistické a lidové a zejména se konstatuje odpor národních správců vůči znárodněvacímu procesu⁷⁶.

---

⁷³ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, sdělení ZI-61316-18/1-46 ze dne 8.2.1946 „Zpráva o situaci v Jabloneckém průmyslu“,

⁷⁴ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, sdělení ZIII-6316-11/3-46-2 ze dne 20.3.1946 „Zpráva o stavu sklářského a jabloneckého průmyslu v cizině a jeho novém budování“,

⁷⁵ Archiv bezpečnostních složek, oddělení interních fondů MV ČSR, StB a vojsk MV, složka Zemský odbor bezpečnosti Jablonec nad Nisou 1946-1947, č.i.j.1, počet listů 760, viz příloha č. 2 *Manifestační projev národních správců jabloneckého průmyslu*

⁷⁶ Archiv bezpečnostních složek, oddělení interních fondů MV ČSR, StB a vojsk MV, složka Zemský odbor bezpečnosti Jablonec nad Nisou 1946-1947, č.i.j.1, počet listů 760,

Dokladem skrytého politického boje ze strany KSČ a využívání složek Ministerstva vnitra je hlášení č.j. lotaj-47-1 ze dne 7.února 1947 ve věci návštěvy ministra zahraničního obchodu Dr. Huberta Ripky (národně socialistická strana) v Jablonci nad Nisou a jeho účasti na pracovní poradě Hospodářské skupiny zahraničního obchodu, které se účastnili rovněž její členové – národní správci jabloneckých exportních domů. Předmětem porady byla otázka způsobu znárodnění exportních domů a mj. i návrh národních správců, aby exportní domy, které nebudou znárodněny byly tyto správcům, kteří se osvědčili pronajaty. V materiálu zmiňovaný „hlas veřejnosti“ toto kritizuje a považuje za pokus skrytého návratu k soukromokapitalistického podnikání. Dále konstatuje, že je třeba zabránit tomu, aby takovéto řešení ministr Dr. Hubert Ripka na vládě prosazoval⁷⁷.

Vedle výše uvedených otázek byla pronášena k ministru memoranda týkající se odsunu německých odborníků, jejich vynětí z odsunu, k problematikám cenovým v zahraničním obchodě především nutnosti nezvyšování cenové hladiny apod.

Dále bylo prováděno sledování osob, dřívějších vlastníků v odvětví jabloneckého průmyslu a oblast, kterou bychom dnes zařadili do tzv. hospodářské kriminality. V této oblasti byla pro jablonecký průmysl příznačná tzv. „Chatonová aféra“ v roce 1947, která byla předmětem pozornosti i regionálního tisku⁷⁸. Jablonecká zpravodajská pobočka se touto problematikou zabývala například v hlášení č.j. 13 taj-47-1 ze dne 8.února 1947. V zásadě se jednalo výnosy z prodeje nepřiznaných zásob, resp. nezdaněný zisk umožněné vedením dvojího účetnictví v nezkonsolidovaném poválečném období⁷⁹.

I z další dokumentace je zřejmé že Zpravodajská ústředna dislokovaná v Jablonci nad Nisou vedle činností, které byly deklarovány při jejím vzniku majících racionální charakter v každém netotalitním státním uspořádání (tj. zejména ochrana know-how, obchodního tajemství apod.) vykonávala činnosti,

---

⁷⁷ Archiv bezpečnostních složek, oddělení interních fondů MV ČSR, StB a vojsk MV, složka Zemský odbor bezpečnosti Jablonec nad Nisou 1946-1947, č.i.j.1, počet listů 760,

⁷⁸ STRÁŽ SEVERU, ročník 1947, čísla 40, 55, viz příloha č.4

⁷⁹ Archiv bezpečnostních složek, oddělení interních fondů MV ČSR, StB a vojsk MV, složka Zemský odbor bezpečnosti Jablonec nad Nisou 1946-1947, č.i.j.1, počet listů 760,

které předznamenávaly vývoj po únoru roku 1949. Vedle postupně stupňujícího tlaku KSČ, která ovládala ministerstvo vnitra určitý vliv na tom pravděpodobně mělo i personální obsazení pobočky.

Zpravodajská ústředna ukončila svoji činnost rozhodnutím Ministerstva vnitra k 1.4.1947 a její činnost přešla do referátu národní bezpečnosti v Jablonci nad Nisou.

3.8 Znárodnění jabloneckých vývozních domů

Problematika jabloneckých vývozních domů byla nastolena současně s problematikou koncentrace jabloneckého průmyslu při vytváření národních správ zprvu z konfiskovaných podniků. v rámci porady na Ministerstvu průmyslu dne 19.7.1946 za účasti mj. i zástupců Ministerstva zahraničního a vnitřního průmyslu. Ze strany Ministerstva zahraničního obchodu bylo konstatováno, že specifika vývozních domů a individuální jablonecké výroby nepřipouští znárodnění této oblasti vůbec s tím, že se příslušná ministerstva k dané problematice individuálně vrátí⁸⁰.

V důsledku stupňujícího se tlaku⁸¹ na znárodnění byla na počátku roku 1947 ustavena Společná národní správa jabloneckých vývozních domů, která zahrnula rozhodující vývozce. Přehled⁸², zahrnuje vývozní domy s podstatným obratem.

---

⁸⁰ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, *Konfiskáty na Jablonecku*, O poradě na ministerstvu průmyslu, věc: 210/01, zn. Dr. JG/Ho ze dne 19.7.1946, viz příloha č.6

⁸¹ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, *Sklářská sekce Národohospodářské komise při ÚV KSČ—Jablonecké exportní domy*, viz příloha č.23

⁸² Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, *Přehled údajů o závodech SNS jabloneckých vývozních domů k prosinci 1947*, viz příloha č.5

Tabulka⁸³

9. Společná národní správa vývozních domů Jablonec 1947

		Celkem	W.Klaar	Thiel a Rhode	Dressler	Schlevogt	Mahlové
Počet zaměstnanců k 19.12.47	Češi	203	85	40	22	12	44
Počet zaměstnanců k 19.12.47	Němci	72	22	20+1 ost.	13	2	14
Celkem zaměstnanců		275	107	61	35	14	58
Obrát v (1 000 Kč)		130 684	53 202	26 013	15 005	4 495	31 968

*pozn. výběr z přílohy č.5, ostatní údaje (zisk) se bez dokumentace o dalších skutečnostech jeví jako nevěrohodné

Tlak ze strany KSČ, resp. její Národohospodářské komise—sklářské sekce—při ÚV KSČ, viz odkaz 81 dokládá všeobecně uplatňovaný postup této strany. Spočívá v úkolování členů v ústředních orgánech—zde v ČZS, n. p. směřující k likvidaci soukromého vlastnictví všemi prostředky. V tomto případě i za cenu ovlivnění národních podniků ve smyslu omezování přidělu zboží vývozcům. Je zde rovněž vidět boj mezi jednotlivými stranami o vliv ve znárodněném průmyslu—zde mezi KSČ a Československou stranou národně socialistickou (ČSNS).

⁸³ *Hospodaření jabloneckých vývozních domů ve Spojené národní správě, viz příloha č.5*

4. Podniky tvořící národní podnik Preciosa

4.1 Procesy předcházející vzniku Preciosa, n. p.

Počátkem vzniku národního podniku Preciosa je ustanovení Společné národní správy (SNS) mechanických brusíren a similizoven se sídlem v Jablonci nad Nisou Zemským národním výborem v Praze, v n.č.PK 4467-46 ze dne 5.9.1946. Tímto výměrem byli jmenováni dosavadní národní správci podniku (závodu) Bratři Jägrové František Pospíšil a Dobroslav Hnídek oba z Jablonce nad Nisou národními správci SNS. Druhým výměrem č. VIII/2-4467/51-1946 -Dr. Vlt. ze dne 4.11.1947 byl jmenován další národní správce SNS Ing. Zdeněk Boháček z Prahy.

Utvoření Společné národní správy bylo součástí koncentrace podniků konfiskátů jabloneckého průmyslu o jejímž postupu bylo rozhodnuto na společné poradě na Ministerstvu průmyslu dne 19. července 1946 za účasti zástupců ministerstva, ZNV v Praze, Hospodářské skupiny sklářského průmyslu a ČZS, n. p. Praha jako ústředního orgánu pro znárodněný sklářský průmysl. SNS mechanických brusíren a similizoven byla definována jako III. skupina, první části Seznamu ČZS, n. p. který definoval zájmový okruh podniků pro budoucí znárodnění⁸⁴. Následně po jmenování tzv. sboru správců došlo z pokynu MP k odvolání národních správců jednotlivých podniků(závodů) SNS příslušným orgánem místní správy ZNV, ONV/ Okresními správními komisemi, popř. MNV. Úkolem Sboru národních správců bylo spravovat podniky (závody) tvořící skupinu a byli opatřeni pravomocemi k organizaci opatření vedoucí ke koncentraci potřebnými.

Výměrem Zemského národního výboru (ZNV) č. VIII/2-4467/57-1946 - Dr. Vlt. byl na vlastní žádost zproštěn funkce národního správce pan František Pospíšil a na jeho místo jmenován Emil Lukeš z Jablonce nad Nisou.

---

⁸⁴ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, *Koncentrace podniků jabloneckého průmyslu společné národní správy*, dopis zn. 521/Dr. Re/ Ma ze dne 16.8.1946, IČ 79, karton 44, viz příloha č.x

Společná národní správa brusíren skleněných kaménků a similizoven (dále SNS) se vztahovala na podniky, které byly znárodněny na základě dekretu prezidenta republiky č.100/1945.

Brusírny:

Dolenský a Brosche, Minkovice-Liberec
Hübner a Weiss, Dolní Grunt
Bratři Jägrové, Jablonec n. Nisou
Clar Ernst, Jiřetín pod Jedlovou
Richter Robert, Liberec
Wenzel Adolf, Jablonec n. Nisou

Similizovny:

Hoffman Theodor, Jablonec n. Nisou
Jäger Conrad, Jablonec n. Nisou
Wander Theodor, Jablonec n. Nisou
Wrabetz Carl a Co, Jablonec n. Nisou

Výměrem MP čj. X/1-194583/47 byla ze SNS vyloučena firma Hübner Emil, Jablonec nad Nisou a současně nově začleněny brusírny:

Czersovsky Alfred, Chotyně 132

Bádenské safírové brusírny, Jablonec nad Nisou

Sídlem Společné národní správy bylo nejprve sídlo firmy Bratři Jägrové a následně v domě č.p.10 v Jungmannově ulici v Jablonci nad Nisou, a to až do doby vyhlášení národního podniku Preciosa.

Společná národní správa (v průměru 2 zaměstnanci za období 9/1946-6/1948) byla financována z příspěvků členských podniků a režie firmy Bratři Jägrové. Příspěvek byl stanoven ve výši 1 % z docíleného obratu za období 11/1946-12/1947⁸⁵.

---

⁸⁵ Zpráva o revisi n. p. S-20 Preciosa Jablonec n. Nisou za rok 1948, Archiv a.s. Preciosa IJ č.722

4.2 Výrobně ekonomická charakteristika jednotlivých subjektů

4.2.1 Majetkové podstaty zkonfiskovaných podniků začleněných vyhláškou Ministerstva průmyslu s účinností od 1.1.1946

Bratři Redelhammerové, Jablonec n N., Na hutích 19

(vyhl. MP 669 1/A/1948)

Stručná historie podniku

Firma byla založena v roce 1882 jako veřejná obchodní společnost a zapsána v obchodním rejstříku jako majetek Eduarda a Alberta Redelhammera.

Podnik byl do roku 1913 provozován v továrně postavené v roce 1885 v Perlové ul. č.6 v Jablonci nad Nisou. V letech 1906–1913 byla vybudována nová továrna v ul. Na hutích, kam byl provoz postupně v letech 1910-1913 přestěhován. Od 1.1.1939 se firma přeměnila ve společnost komanditní. Společnost provozovala výrobu knoflíků ze sklovito, hlinito—křemičité hmoty, isolačního materiálu a elektromateriálu. Od října roku 1939 realizuje také dodávky pro wermacht. V průběhu války při redukované výrobě dochází ke zvýšenému prodeji ze skladů. Před ustanovením národní správy firma vedena pod názvem Gebrüder Redelhammer, K.G. „Perlen und Knopf Fabrik Gablonz a/N., Gau-SudetenInland. Komplementářů bylo celkem pět, z toho dva bez vkladu a účasti na zisku. Komandistky byly čtyři. Všichni společníci pocházeli z okruhu rodiny vlastníků. Národní správa byla ustanovena k 1.8.1945 a na základě dekretu MP č.144 717-II z téhož dne byl národním správcem ustanoven Ing. Celestýn Strnad, majitel sklárny v Mnichově Hradišti. Současně došlo ke změně názvu podniku na „Bratři Redelhammerové, komanditní společnost“.

K převzetí firmy národním správcem došlo dne 6.9.1945⁸⁶. Podnik byl znárodněn dle dekretu č.100/1945 Sb. vyhláškou MP č.354 ze dne 27.prosince 1945 uveřejněnou v Úředním listě I. č.21/1946.

Vyhláškou MP č.892 Úředního listu I. ze dne 7.3.1946 došlo k začlenění majetkové podstaty znárodněného podniku do nově zřízeného podniku Jablonecký sklářský průmysl, n. p.

---

⁸⁶ *Protokol o předání firmy Bratři Redelhammerové do národní správy sepsaný dne 6.září 1945*
Archiv SOKA Most, NAD 932, k.3

Majetková podstata

Vyhláškou MP č.669 ze dne 10.4.1948 o zřízení Preciosy, národního podniku došlo s účinností zpětně od 1.1.1946 k začlenění části majetkové podstaty znárodněného podniku Bratři Redlhammerové, konkrétně o nemovitosti zapsané ve vložce 285 pozemkové knihy pro katastrální území Jablonec nad Nisou.

Na tuto skutečnost reagovala vyhláška MP č.670 z téhož dne, která měnila příslušné vyhlášky o zřízení Jabloneckého sklářského podniku, n. p. snižující majetkovou podstatu o nemovitosti připadlé Preciose, n. p.

4.2.2 Majetkové podstaty zkonfiskovaných podniků začleněných vyhláškou Ministerstva průmyslu s účinností od 1.1.1947

Arnošt Clar, Jiřetín pod Jedlovou (vyhl.MP č. 871/A1/1948)

Stručná historie

Podnik byl založen v roce 1896 Arnoštem Clarem. Živnostenský list byl vydán Okresním úřadem ve Varnsdorfu pod č.j. 278/1 dne 16.4.1934. Předmětem výroby byly skleněné kaménky a lisovaná umělá pryskyřice. Do obchodního rejstříku byla firma zapsána u Krajského soudu v České Lípě dne 11.1.1911 jako firma jednotlivce. V roce 1919 byla firma změněna na veřejnou obchodní společnost a společníkem se stal syn zakladatele Arnošt Clar ml. Výrobky byly určeny výhradně pro tuzemský trh. Výměrem Okresní správní komise ve Vansdorfu pod č.j.0745130 ze dne 31.7.1945 byla ve firmě ustavena národní správa a správcem byl jmenován František Gros.

Vyhláškou MP ze dne č. 871 ze dne 19.4.1948 byl podnik jako konfiskát začleněn do národního podniku Preciosa s účinností od 1.1.1947. Zveřejněno v Úředním listu č. 88/48 dne 14.5.1948. Podnik byl provozován v rámci Preciosy, a.s. jako provoz do konce 90.let.

Majetková podstata

Rozvaha byla pro stanovení majetkové podstaty upravena zrušením položek rezervy na výdělkovou daň, převedením zisku za rok 1946 a zrušením opravné

oceňovací položky v celkové hodnotě 878 941,60Kčs. Tato částka byla převedena na kapitálový účet. Tento byl dále navýšen novým oceněním investičního majetku v celkové částce 1 599 891,80 Kčs.

Celkové navýšení kapitálového účtu vč. dalších drobnějších operací tak činilo 2 828 021,00 Kčs. Na fond národní obnovy bylo převedeno z aktiv celkem 19 594,90Kčs (vázané vklady a pohledávky za majiteli konfiskovaného majetku) a z pasiv celkem 387 218,50 Kčs (závazky do 10.5.1948 k dodavatelům v Říši a majitelům konfiskovaného majetku).

Dolensky & Brosche, Minkovice—Liberec (vyhl. MPč.871/A2/1948)

Stručná historie

Firma Dolensky & Brosche byla zapsána do obchodního rejstříku vedeného u Krajského soudu v Liberci pod č.j. A 311 od 3.11.1922.

Živnost byla provozována na základě Živnostenského listu vydaného dne 26.8.1930 pod č.j.45 517/1930 Okresním úřadem v Liberci. Rozhodnutím Okresní správní komise v Liberci č.j.-3198/45 Prům. byla dle dekretu prezidenta republiky č.5 z 19.5.1945 Sb. zavedena národní správa a národním správcem byl jmenován Ing. Vladislav Mackerle, který vykonával svoji funkci do 16.5.1946.

Dalším výměrem ze dne 16.5.1946 byl ustaven prozatímním národním správcem pan Josef Hrček, který podnik spravoval do 30.8.1946. Dnem 1.9.1946 převzal vedení podniku po dohodě s průmyslovým referátem ONV v Liberci pan Jaroslav Kubásek.

Na základě dekretu ZNV v Praze č. j Pk 4467/1/46, převzala dne 5.9.1946 definitivní národní správu Společná národní správa brusíren, která potvrdila J. Kubáska ve funkci vedoucího podniku. Ve stejné době (20. 9. 1946) žádají ČZS, n. p. dopisem Ministerstvo průmyslu o přiděl konfiskátu jako celku na základě vyhlášky Osídlovacího úřadu č.1587 ze dne 23. července 1946 jako nutnost pro doplnění organizace budoucího národního podniku a hospodářskou výstavbu státu⁸⁷.

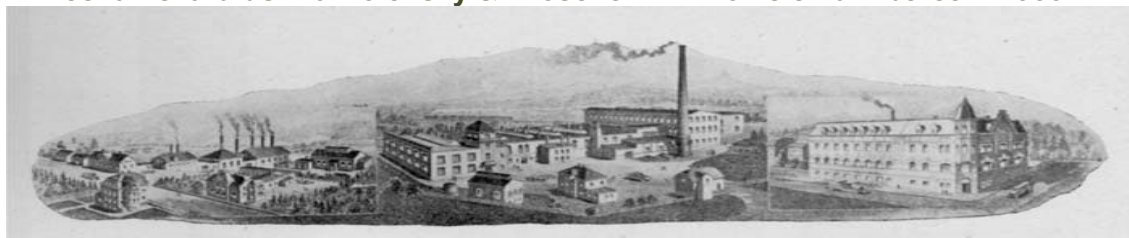
---

⁸⁷ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p. 1945—1951, *Přidělování konfiskovaného majetku národním podnikům*, viz příloha č.8

Dne 5.4.1948 byl SNS brusíren pověřen vedením podniku p. Adolf Holas Vyhláškou MP č. 871 z 19.4.1948 a dle Úředního listu. I. Č.88 ze dne 14.5.1948 byl tento podnik/ závod s účinností od 1.1.1947 začleněn do n. p. Preciosa.

Obrázek⁸⁸

1. Mechanická brusírna Dolensky & Brosche v Minkovicích u Liberce r. 1930

Tabulka

10. Průměrný stav zaměstnanců firmy Dolenský & Brosche za rok 1946

	Celkem	muži	ženy	Češi	Němci
úředníci	16	13,75	2,25	15,25	,75
díleňští dělníci	252	104	148	134	118
Celkem	268	117,75	150,25	149,25	118,75

Tabulka

11. Průměrný stav zaměstnanců firmy Dolenský & Brosche za rok 1947

	Celkem	muži	ženy	Češi	Němci
úředníci	21	16	5	21	
díleňští dělníci	278	146	132	264	14
Celkem	299	162	137	285	14

Tabulka

12. Obrát firmy Dolenský & Brosche v letech 1946, 1947

Kčs

rok	obrat
1946	28 770 560,00
1947	31 669 742,00

Majetková podstata

Rozvaha byla zrealněna snížením, vyloučením aktiv ve výši 1 451 504,50 Kč a převedením na FNO. Jednalo se o vázané vklady, pohledávky za vlastníky vzniklé před 10.5.1945 a pohledávky za odběrateli v Říši vzniklé rovněž před

⁸⁸ NOVÝ, Petr., pozn.51, s .69

10.5.1945. Na straně pasiv byly vyloučeny všechny závazky vzniklé před 10.5.1945 ve výši 526 095,20 Kč vůči věřitelům nepodléhajícím konfiskaci. Celkem bylo kmenové jmění navýšeno dalšími operacemi—zrušením rezerv a zvýšením ocenění majetku o 12 247 131,90 Kčs na 31 155 204,94 Kčs⁸⁹.

Theodor Hofman, Jablonec n. N., Květinová 42 (vyhl.MP č.871/A3/1948)

Stručná historie

V podniku byla prováděna operace similizování bižuterních kamenů pro jablonecký průmysl. V době zavedení Národní správy bylo zaměstnáno 21 zaměstnanců z toho 12 Němců. Národní správa zavedena v květnu 1945 dekretem ONV a národním správcem byl jmenován Břetislav Vítek. Vyhláškou MP 871 ze dne 19.4.1948 (U. list ČSR. I. částka ze dne 14.5.1948) byla tato firma jako konfiskát začleněna do n. p. Preciosa.

Závod byl zlikvidován v roce 1959 a část strojního zařízení využita v dalších závodech Preciosa, n. p.

Majetková podstata

Rozvaha byla upravena přesunem ve výši 300 tis. Kčs na pohledávku za FNO (pol. různí dlužníci). Původní kmenové jmění ve výši 434 445,55 Kčs bylo navýšeno na 1 117 968,55 Kčs částí o výše zmíněnou pohledávku za FNO dále o zrušení rezervy cca 309 tis. Kčs a zvýšením oceněním majetku⁹⁰.

Hübner a Weis, Dolní Podluží čp. 432 (vyhl. MP č.871/A4/1948)

Stručná historie

Firma byla založena v roce 1931 Otto Weissem zápisem do živnostenského rejstříku vydaným Okresním hejtmanstvím ze dne 14.11.1931 pod č.j.1349 L.

Jednalo se o veřejnou obchodní společnost, kde společníci Otto Weisse byla Růžena Hübnerová. Předmětem výroby bylo broušení skleněných kamenů, které byly dodávány do tuzemska. Od dubna 1941 do konce války byla firma uvedena

---

⁸⁹ *Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku Dolenský & Brosche, Minkovice, Archiv Preciosa, a.s.*

⁹⁰ *Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku Theodor Hoffmann, Jablonec n. Nisou, Archiv Preciosa, a.s.*

do klidu. Národní správa byla ustavena v srpnu 1945 a národní správou byl pověřen p. František Devátý. Tento byl v září 1947 odvolán a firma přešla pod Společnou národní správu v Jablonci nad Nisou. Výroba byla obnovena začátkem roku 1946. K 31.12.1947 bylo u firmy zaměstnáno 34 zaměstnanců z toho 4 úředníci.

Dle vyhl.MP č. 871, ze dne 19.4.1947, byla firma začleněna jako konfiskát do n. p. Preciosa s účinností od 1.1.1947. Zveřejněno v Úředním listu ČSR I částka 88 ze dne 14.5.1948. Dle MP, č.j. 83662/49-11/6 ze dne 8.4.1949 byla výroba přemístěna do závodu bývalé firmy Arnošt Clar v Jiřetíně a pozemkové vlastnictví vráceno FNO č.j.353 IV/1 z 20.7.1949.

Tabulka⁹¹

13. Stav zaměstnanců firmy Hübner a Weiss k 31.12.1947

	Celkem	muži	Ženy	Češi	Němci
úředníci	4	4		2	2
Dělníci dílenští	30	10	20	19	11
Dělníci domácí					
Celkem	34	14	20	21	13

Tabulka⁹²

14. Obraty a zisky firmy Hübner a Weiss v letech 1946,1947

Kčs

Rok	obrat	zisk
1946	3 645 040,54	675 611,20
1947	3 736 657,20	990 195,90

Majetková podstata

Původní kapitálový účet ve výši 505 288 Kčs byl celkově navýšen o 2 066 352 Kčs přesunem zisku ve výši 675 611,20 Kčs, přesunem rezervy na výdělkovou daň ve výši 311 200 Kč a zrušením oceňovací opravné položky 212 289,70 Kčs. Další navýšení tvoří růst ocenění o 1 183 491,9 Kčs. Snížení z titulu likvidací majetku činí 216 409,70 Kčs⁹³.

⁹¹ Zpráva o provedené revisi bilance závodu Hübner a Weiss k 31.12.1947, Dolní Podluží, Archiv Preciosa, a.s.

⁹² Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku Hübner a Weiss, Dolní Podluží, Archiv Preciosa, a.s.

⁹³ Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku Hübner a Weiss, Dolní Podluží, Archiv Preciosa, a.s.

Conrad Jäger, Jablonec n. N., ul. 28.října (vyhl.č.871/A5/1948)

Stručná historie

Firma byla založena v roce 1906 jako similizovna skleněných kaméneků. Duplikát živnostenského listu vydal bývalý Landrát v Jablonci nad Nisou dne 24.6.1942 pod č.j.902/03/01 204 h na obor: Výroba a prodej jabloneckého zboží. Zápis firmy jako jednotlivce do obchodního rejstříku u Krajského soudu v Liberci byl proveden dne 11. června 1913.

V roce 1933 dochází ke změně právní formy a firma je zapsána jako veřejná obchodní společnost do rejstříku dne 9. ledna 1933. Jako společníci jsou zapsáni: Růžena Jägerová, vdova a Antonín Weber, továrník v Jablonci nad Nisou⁹⁴.

Národní správa byla zavedena 7.6.1945 výměrem ONV v Jablonci a národním správcem ustanoven pan Jan Paulů. Zavedením Společné národní správy brusíren dle vyhlášky MP č. 871 z 19.4.1948 byla firma začleněna do Společné národní správy brusíren. Do Preciosy n. p. byla firma začleněna jako konfiskát dle vyhl.MP č.871 ze dne 19.4.1948 s účinností od 1.1.1947.

Tabulka⁹⁵

15. Stav zaměstnanců firmy Conrad Jäger k 31.12.1946, 1947

		Celkem	muži	Ženy	Češi	Němci
Úředníci	k 31.12.1946	4	1	3	2	2
	k 31.12.1947	5	2	3	3	2
Dělníci dílenští	k 31.12.1946	14	2	12	4	10
	k 31.12.1947	14	3	11	5	9
Celkem	k 31.12.1946	18	3	15	6	12
	k 31.12.1947	19	5	14	8	11

Tabulka⁹⁶

16. Obraty a zisk firmy Conrad Jager v letech 1945—1947

Kčs

Rok	obrat	zisk
1945	452 847,00	8 369,13
1946	1 992 282,00	206 800,05
1947	2 163 756,43	132 592,93

⁹⁴ Zpráva o provedené revisi účtu rozvažného závodu Conrad Jäger ku dni 31. 12. 1947, Jablonec nad Nisou, Archiv Preciosa, a.s.

⁹⁵ Zpráva o provedené revisi účtu rozvažného závodu Conrad Jäger ku dni 31. 12. 1947, Jablonec nad Nisou, Archiv Preciosa, a.s.

⁹⁶ Zpráva o provedené revisi účtu rozvažného závodu Conrad Jäger ku dni 31. 12. 1947, Jablonec nad Nisou, Archiv Preciosa, a.s.

Majetková podstata

Ke dni předcházejícímu začlenění firmy a výpočtu majetkové podstaty (31.12.1946) byl majetek (aktiva) a jeho zdroje (pasiva) očištěny, tj. v platném ocenění převedeny na Fond národní obnovy. Jednalo se především o cenné papíry, pohledávky vzniklé před 10.5.1945 k vlastníkům, pohledávky za odběrateli v německé říši. Na straně pasiv pak zejména závazky k věřitelům nepodléhajícím konfiskaci.

Původní kapitálový účet 988 140,28 Kčs byl k datu začlenění (1.1.1947) výrazně modifikován a zrealněn na hodnotu 1 122 902,78 Kčs.

Zvyšující položky (ve prospěch účtu) vyplývaly zejména z vyčíslení pohledávky za FNO ve výši 100 000 Kč, zvýšení ocenění majetku 100 968,80 Kčs, zrušení rezervy na daň 151 000 Kč apod. Snižující položky (na vrub) účtu tvořily likvidační změny 277 403,50 Kčs a zrušení investiční rezervy 154 376,00 Kčs⁹⁷.

Robert Richter, mechanická brusírna perli a umělých drahokamů v Liberci, Františkovská 12, (vyhl. č. MP 871/A6)

Stručná historie⁹⁸

Podnik založil v roce 1900 tehdejší majitel Robert Richt, který přenesl výrobu z Vídně. Po jeho smrti vedli firmu synové Alfred a Kurt na které byly v roce 1937 vystaveny živnostenské listy č.j.33904 a 33905 s oprávněním k výrobě imitovaných drahokamů a perli. Hotové výrobky byly dodávány výhradně do tuzemska a Německa.

Rozhodnutím ONV v Liberci, č.j. 1106/45/Prům. ze dne 12.7.1945 byla do závodu zavedena národní správa a národním správcem ustanoven dlouhodobý zaměstnanec pan Josef Hauser z Liberce. Konfiskace firemního majetku byla potvrzena sdělením konfiskačního oddělení V/5 K 337 (výměr ÚNV statutárního města Liberec ze dne 4.10.1946 č.40.899/46 Průmysl)

V září 1946 byl podnik začleněn do SNS mechanických brusíren a similizoven Jablonec nad Nisou.

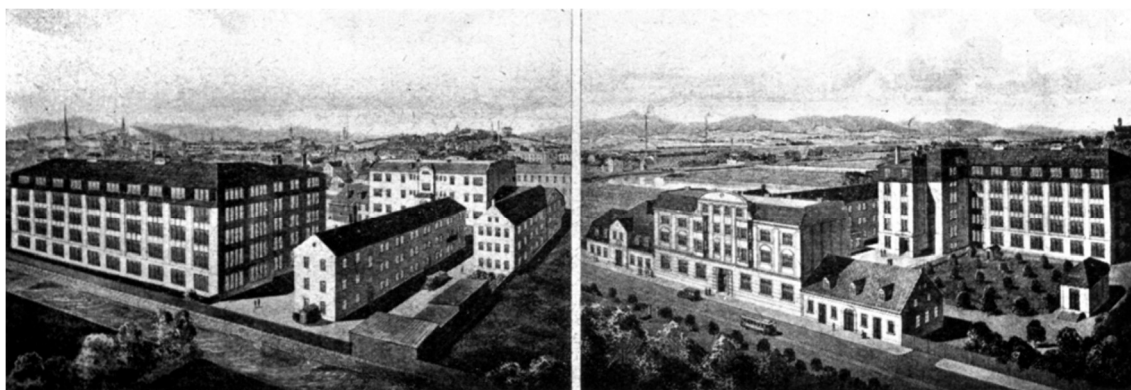
---

⁹⁷ *Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku Conrad Jäger, Jablonec nad Nisou, Archiv Preciosa, a.s.*

⁹⁸ SOkA Most, Fond č. 595

Obr. ⁹⁹

2. Mechanická brusírna Robert Richter, Františkovská 12 Liberec ,1930

Mechanische Steinschleiferei Robert Richter, Reichenberg

Firma byla jako konfiskát začleněna podle vyhlášky MP č.871 z 19.4.1948, Úřední list I č. 88 ze dne 14.5.1948 zpětně ke dni 1.1.1947 do n. p. Preciosa¹⁰⁰.

Tabulka¹⁰¹ 16

17. Stav zaměstnanců firmy Robert Richter k 31.12.1947

	Celkem	muži	Ženy	Češi	Němci	ostatní
Úředníci	7	6	1	7		
Dělníci dílenští	105	23	82	99	4	2
Dělníci domácí	2		2	2		
Celkem	114	29	85	108	4	2

Tabulka¹⁰²

18. Obraty a výsledky firmy Robert Richter v letech 1945—1947

Kčs

Rok	obrat	Zisk/
1945	280 394,30	- 34 861,10
1946	6 255 474,80	935 577,30
1947	10 074 747,80	1 402 068,50

Majetková podstata

* odlišné od *Pomocné tabulkových sestav majetkových podstat (začleněných) podniků*, které jsou zpracovány k datu začlenění, tj. k 1.1.1947 a kde je upraveno,

⁹⁹ Fotografien und Bilder Heinrich Hoffmann, Gablonz a.d.N. um 1930
dostupné z [http: www.pressglas-korrespondenz.de/archiv/pdf](http://www.pressglas-korrespondenz.de/archiv/pdf)

¹⁰⁰ *Zpráva o provedené revisi bilance k 31. 12. 1947 závodu Robert Richter, Liberec, Františkovská 12, Zpracována k 6.7.1948 Jablonec nad Nisou, Archiv Preciosa, a.s.*

¹⁰¹ *Zpráva o provedené revisi bilance k 31. 12. 1947 závodu Robert Richter, Liberec, Františkovská 12, Zpracována k 6.7.1948 Jablonec nad Nisou, Archiv Preciosa, a.s.*

¹⁰² *Zpráva o provedené revisi bilance k 31. 12. 1947 závodu Robert Richter, Liberec, Františkovská 12, Zpracována k 6.7.1948 Jablonec nad Nisou, Archiv Preciosa, a.s.*

resp. zrealněno kmenové jmění jako základ konstituování příštího národního podniku. Z revise je zřejmé, že kmenové jmění muselo být upraveno mj. o položky nelikvidních pohledávek za německou říší a o závazky vzniklé před 10.5.1945, které rozvaha k 31.12.1947 obsahuje.

Theodor Wander, Jablonec n N., Liberecká 98-100 (vyhl. MP 871/A7/1948)

Stručná historie¹⁰³

Firma založena okolo roku 1920 jako similizovna provozována dle živnostenského listu a předmětem činnosti bylo similizérství skleněných kamének všeho druhu. Stav zaměstnanců byl k 31.12.1947 celkem 21 z toho 2 úředníci. Rozhodnutím ONV v Jablonci nad Nisou, čj.30701/46 byla firma s účinností od 16.11.1946 konfiskována dle dekretu přes.republiky 108 Sb/45.Národní správou bylo postupně pověřeno 5 národních správců.

Výměrem Zemského národního výboru v Praze č. PK 4467/46 ze dne 5.9.1946 byla firma začleněna do Společné národní správy mechanických brusíren skleněných kamének a similizoven se sídlem v Jablonci nad Nisou¹⁰⁴. Vyhl.MP č. 871 ze dne 15.4.1948 došlo k začlenění do Preciosa, n. p.— Úřední list I. č. 88 s účinností od 1.1.1947

Majetková podstata

Původní kapitálový účet 1 553 720,87 Kčs byl zrealněn na hodnotu 1 810 636,94 Kč operacemi ve prospěch účtu-mj. přesunem zisku za rok 1946, zrušením daňové rezervy. Naopak na vrub účtu bylo zaúčtováno nové ocenění majetku¹⁰⁵.

---

¹⁰³ SOkA Most, Fond č.599

¹⁰⁴ Předávací záznam 29 uzavřených fondů koncernového podniku Preciosa pro SOA Litoměřice, pobočka Jablonec nad Nisou, Archiv Preciosa, a.s.

¹⁰⁵ *Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku Theodor Wander, Jablonec nad Nisou*, Archiv Preciosa, a. s., IJ 683

Adolf Wenzel, Jablonec n. N., Na roli 26 (vyhl. MP č.871/A8/1948)
Glasperlenfabrik und Glashüttenwerk

Stručná historie¹⁰⁶

Firma byla založena v roce 1906 Adolfem Wenzelem a zapsána v Obchodní a živnostenské komoře v Liberci dne 6.3.1906 a živnostenský list byl vydán Živnostenským úřadem v Jablonci nad Nisou pod č.13225 a živnost byla zapsána jako živnost pasířská pod názvem Adolf Wenzel Glasperlenfabrik und Glashüttenwerk.

Výměrem Místní správní komise v Jablonci nad Nisou ze dne 20.7.1945 byla zavedena národní správa pod číslem 3037/45 a národním správcem ustaven František Teplík z Frýdštejna. Vyhláškou ONV v Jablonci nad Nisou č.22761/46 byla firma s účinností od 26.9.1946 podrobena konfiskaci dle dekretu presidenta republiky 108/45 Sb.

Výměrem Zemského národního výboru č.4467 ze dne 5.9.1946 byla firma začleněna do Společné národní správy brusíren v Jablonci n. N. Vyhláškou MP č.871 z 19.4.1948, Úřední list I č.88 byla tato firma začleněna do Preciosa, n. p. s platností od 1.1.1947.

Rozhodnutím ze dne 1.1.1950 byl závod sloučen se závodem Bratři Jägrové v Jablonci nad Nisou

Majetková podstata

Při začlenění k 1.1.1947 byly z majetkové podstaty vyčleněny na FNO aktiva v celkové výši 1 045 918,65 Kčs v ocenění k 31.12.1946 dle příslušných předpisů.

Původní kapitálový účet 7 037 547,59 Kčs byl snížen o 1 490 968,39Kčs na vrub likvidací majetku a jeho nového ocenění. Na druhé straně v jeho prospěch bylo účtováno 5 830 173,37 Kčs zejména z titulu nového ocenění nemovitého majetku.

---

¹⁰⁶ SOKA Most, Fond č.600

Bádenské safírové brusírny (BSB) (vyhl. MP č.871/A9/1948)

Stručná historie¹⁰⁷

Podnik byl do května 1945 pobočným závodem mateřského podniku Badische Saphier Schleifwerke, G. m. b. H. Baden, který byl součástí koncernu I. G. Farben. Živnostenský list byl vydán dne 29.8.1943 v Jablonci n. N. pod č.j. L4725.V obchodním rejstříku u krajského soudu podnik zapsán nebyl.

Firma byla umístěna v budovách fy Adolf Wenzel na Roli 26. Do května roku 1945 byl pobočným závodem mateřského podniku Badische Saphier Schleifwerke, G. m. b. H. Baden, který byl součástí koncernu I.G. Farben. Hlavní činnost firmy spočívala v broušení ložisek ze syntetických drahokamů určených do přesných měřících přístrojů. Ke konci války byla většina strojního zařízení převezena do Německa.

V srpnu 1945 byl dosazen Okresní správní komisí v Jablonci n. N. první národní správce doc. Dr. Kašpar. V únoru roku 1946 byl nahrazen národními správci Dr. Hrašem a Ing. Podhajským od 1.7.1946 pak Josefem Maryškem.

Rozhodnutím FNO č.j. A 359 IV/1 přešel majetek do Společné Národní správy od 1.1.1947. Se vznikem Preciosy byl do ní začleněn k témuž datu. Rozhodnutím KNV byly BSB v r. 1951 delimitovány do n. p. Turnovské brusírny drahokamů v Turnově.

Tabulka¹⁰⁸

19. Stav zaměstnanců firmy Bádenské safírové závody k 31.12.1946

	Celkem	muži	ženy	Češi	Němci
Úředníci	3	3	-	2	1
Dělníci	25	1	25	3	22
Celkem	28	4	25	5	23

¹⁰⁷ SOKA Most, Fond č.585

¹⁰⁸ Pomocná tabulková sestava majtkové podstaty znárodněného podniku Bádenské safírové závody Jablonec n. N. Archiv Preciosa, a.s.

Majetková podstata

Z majetkové podstaty byly vyloučeny a převedeny na Fond národní obnovy (vázané vklady) položka aktiv 225 968,70 Kčs.

Z pasiv pak závazky vzniklé před 10.5.1945 ve výši 6 200,00 Kčs (veřejné soc. pojištění). Kmenové jmění bylo dále upraveno o dodatečně zjištěný vklad u Deutsche Bank v Jablonci n. N. ve výši 124 070 Kčs¹⁰⁹.

Alfréd Czervovsky, mechanické brusírny skleněných kamenů Chotyně u Hrádku č. 132 (vyhl. MP č. 1526/A1)

Stručná historie¹¹⁰

Závod byl založen v roce 1926 Alfredem Czervovským a přistoupením Friedricha Palmeho byla vytvořena veřejná obchodní společnost. Živnostenský list byl vydán dne 29.12.1926 v Liberci pod č.93906 svobodných živností 5 z roku 1927 s názvem Tovární výroba skleněných kamínků. Firma byla zapsána v obchodním rejstříku Krajského soudu v Liberci—č.j.1823/47 AX 248.

Národní správa byla zavedena 4.6.1945 a národními správci byli jmenováni pánové Lukeš a Janovský. Koncem října 1946 byl závod začleněn do Společné národní správy brusíren v Jablonci n. N. a v r. 1948 s platností od 1.1.1947 do nově zřízeného Preciosa, n. p. podle vyhlášky MP 1526 z 21.6. 1948 (Ú.1.l.č,138/1948). Ke dni 31. 12.1947 bylo u firmy zaměstnáno celkem 74 pracovníků, z toho 38 dělníků,35 dělnic a 3 úředníci. V roce 1949 byl provoz zastaven a stroje odvezeny do Preciosy v Liberci a Jiřetína, nemovitosti vráceny Osídlovacímu Úřadu.

---

¹⁰⁹ *Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku Bádenské safírové závody Jablonec n. N.* Archiv Preciosa, a.s.

¹¹⁰ SOkA Most, Fond č.587

Majetková podstata

Ke dni začlenění firmy a výpočtu majetkové podstaty (1.1.1947) byl majetek (aktiva) a jeho zdroje (pasiva) očištěny, tj. v platném ocenění ke dni předcházejícímu začlenění, tj. k 31.12.1946 převedeny na Fond národní obnovy: Z aktiv vyloučeno a převedeno na Fond národní obnovy z aktiv 128 089,50 Kčs. Jednalo se o pohledávky vzniklé před 10.5.1945 vůči vlastníkům a vázané vklady. Z pasiv bylo převedeno na FNO za 1 041 089,90 Kčs, z toho závazky k říšskoněmeckým věřitelům vzniklé před 10.5.1945 za 873 231 Kč a za 167 858,90 Kč s ostatním věřitelům nepodléhajících konfiskaci. K zrealnění došlo rovněž u strojů a staveb.

Bratři Jägrové, Jablonec n N., Průmyslová 18 (vyhl. MP č.1526/A2/1948)

Stručná historie¹¹¹

Firma byla založena v roce 1898 Josefem a Maxem Jägerem. Od 23.12.1905 byla zapsána v obchodním rejstříku Krajského soudu v Liberci jako veřejná obchodní společnost. Po smrti Josefa Jägera dne 22.11.1937 přešel jeho podíl na dcery Lisu Lothari a Kathe Gewis, které si ho následně nechaly vyplatit. Podílníkem se vedle Maxe Jägera stává syn Ing. Walter Jäger.

Živnostenský list znějící „Tovární výroba pasířského a bižuterního zboží a brusírna skleněných kamenů“ byl vydaný 27.2.1921 pod č.j.4153 Okresním úřadem v Jablonci nad Nisou. Jak v první, tak druhé světové válce přešla na válečnou výrobu.

Dekretem okresní správní komise v Jablonci n. N. ze dne 26.6. 1945, č. j .1392/45 byli jmenováni národní správci František Pospíšil, Antonín Koucký a Dobroslav Hnídek. Tento byl následným dekretem Zemského národního výboru

---

¹¹¹ SOKA Most, Fond č.592

zn. P.K. 13333-1/1946 ze dne 8. 3. 1946 Praze zrušen a jmenování správci F. Pospíšil a D. Hnídek. Dekretem Zemského národního výboru v Praze ze dne 5.9.1946 č.j. PK4467/46 byl podnik začleněn do „Společné národní správy mechanických brusíren skleněných kaménků a similizoven“. Dále byl počet národních správců rozšířen o Ing, Zdenka Boháčka.

Pozměňovacím výměrem č. VIII/2-4467/56-1946, zn. Dr. Šn/F ze dne 13.1. byl na vlastní žádost odvolán správce František Pospíšil a místo něho jmenován Emil Lukeš. Se vznikem Preciosy, dle vyhlášky MP č.669 ze dne 10.4. 1948, Úřední list I. č.74/48 byl podnik Bratři Jägrové, Jablonec n. N. začleněn do n. p. Preciosa, n. p. Jablonec n. N. s účinností od 1.1.1947.

Tabulka¹¹²

20. Obraty a výsledky firmy Bratři Jägrové v letech 1945—1947

Kčs

rok	obrat	zisk
1945	26 673 162	3 877 478*
1946	32 568 041	9 860 509
1947	38 531 713	12 741 858

* ztráta

Tabulka¹¹³

21. Počet zaměstnanců firmy Bratři Jägrové v letech 1945-1947

k 31.12.	celkem	muži	ženy	Češi	Němci
Úředníci	39	32	7	31	8
Dílenští dělníci	365	84	281	259	106
Domácí dělníci	21	5	16	14	7
celkem	425	121	304	304	121

Majetková podstata

Ke dni začlenění firmy a výpočtu majetkové podstaty (1.1.1947) byl majetek (aktiva) a jeho zdroje (pasiva) očištěny, tj. v platném ocenění ke dni předcházejícímu začlenění, tj. k 31.12.1946 převedeny na Fond národní obnovy:

¹¹² Zpráva o provedené revisi bilance ku dni 31.12.1947 závodu Bratři Jägrové provedené 24.8.—2.9.1948

¹¹³ Zpráva o provedené revisi bilance ku dni 31.12.1947 závodu Bratři Jägrové provedené 24.8.—2.9.1948

Došlo mj. převodu pohledávek vzniklých před 10.5.1945 za subjekty v Říši v celkové výši 8 269 907 Kč (např. za Oberkommando des Heeres, přes 7,7 mil. Kčs), k převodu odpisu zůstatků na účtech vedených v říšských markách německých bank u jabloneckých poboček (např. Allg. Deutsche Creditanstalt, a Dresdner Bank, cca 4,1 mil. Kčs), odpisu závazků vůči majitelům konfiskovaného majetku ve výši 7 867 205 Kčs, odpisu závazků, které byly charakterizovány za pochybné - např. vůči exportním domům apod

Naznačenými a dalšími účetními zápisy se původní kapitálový účet 10 447 044,40 Kčs navýšil na 36 310 517,30 Kčs. Z toho celkové převody na FNO a to jak na straně aktiv, tak pasiv činily celkem 24 085 020,75 Kčs¹¹⁴.

4.2.3 Majetkové podstaty zkonfiskovaných podniků začleněných vyhláškou Ministerstva průmyslu s účinností od 1.1.1948

Herman a Palma, Turnov č. 175 (vyhl. MP 1918/A1)

Stručná historie¹¹⁵

Firma byla založena Františkem Hermanem v roce 1911 a zapsána do obchodního rejstříku u Krajského soudu v Mladé Boleslavi dne 5.5.1911 s názvem Herman a Palmová se sídlem v Turnově. Předmětem podnikání bylo broušení drahokamů a polodrahokamů a obchod s nimi. Zboží bylo dodáváno jak do tuzemska, tak do zahraničí vč. zámoří do USA, Kanady, Austrálie atd. K lednu 1938 byla firma zapsána jako veřejná obchodní společnost. Veřejnými společníky byli Marie Hermanová, Jiří Herman a Ladislav Posner s rovnocennými vklady v celkové výši 548 990,95 Kčs.

---

¹¹⁴ *Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku Bratři Jägrové Jablonec n. N.*, Archiv Preciosa, a.s.

¹¹⁵ SOA Zámorsk, Fond č.1218

Tabulka¹¹⁶

22. Průměrný počet zaměstnanců firmy Herman a Palma v letech 1943—1948

rok	zaměstnanců	rok	zaměstnanců	rok	zaměstnanců
1943	41	1945	48	1947	
1944	37	1946	24	1948	52

Národní správa byla zavedena 26.2.1948. Podnik byl zařazen do SNS brusíren v Jablonci nad Nisou. Společnými národními správci byli jmenováni Ing. Boháček a Emil Lukeš. Vyhl. MP č. 1918 ze dne 29.7.1948 došlo k začlenění majetkové podstaty znárodněného podniku v rozsahu jeho znárodnění do Preciosa, n. p. s účinností od 1.1.1948.

O čistou hodnotu majetkové podstaty znárodněného podniku H&P se zvýšilo kmenové jmění Preciosa, n. p.

Od 1.8.1948 byl podnik sloučen do závodu Spojené brusírny drahokamů v Turnově spolu s podniky: František Šlechta, brusírny drahokamů Turnov, Ladislav Durych, Turnov, Jan May, Turnov a František Vávra Lestkov. Rozhodnutím č.j., 15849/50 a ze dne 26.10.1950 byl tento závod vyčleněn z Preciosy, n. p. do Turnovských brusíren drahokamů Turnově, n. p.

Majetková podstata

Původní kapitálový účet ve výši 479 712,33 Kčs byl navýšen na novou hodnotu 2 005 968,18 Kč¹¹⁷. Účetní operace spočívaly ve zvýšení ocenění, převedení zisku a daňových rezerv, které jmění zvýšilo. Naopak ve snížení o závazky k finančnímu úřadu.

---

¹¹⁶ Pomocná tabulková sestava znárodněného podniku Hermanna Palma, Turnov ke dni 1.1.1948
Archiv Preciosa, a.s. III.-511/T

¹¹⁷ Pomocná tabulková sestava znárodněného podniku Hermanna Palma, Turnov ke dni 1.1.1948
Archiv Preciosa, a.s. III.-511/T

Jan May, Turnov, brusírna drahokamů, Sobotecká č .242 (vyhl. MP
č.1351/A1/1948)

Stručná historie¹¹⁸

Firmu založil roku 1882 v Turnově Josef May. Firma byla zapsána v obchodním rejstříku Krajského soudu v Mladé Boleslavi pod č.j. Reg.A-236 ode dne 20.1.1912.Od 7.11.roku 1941. je veřejnou obchodní společností zapsanou ve firemním rejstříku Krajského soudu v Mladé Boleslavi v oddíle IV A/236. K Julii Mayové provozující živnost do té doby jako samomajitelka od 11.4.1914 (Okresní úřad v Turnově, č.j.11 196) se přičlenili společníci Jan May a Anna Mayová bez vkladů. Svoji práci se stali spolupodílíky na vytvořeném zisku. Sdělením ONV v Turnově č.j.4962/48 ze dne 4.3.1948 byli v rámci Společné správy mechanických brusíren skleněných kaménků a similizoven jmenování národní správci p. Emil Lukeš a Ing. Zdeněk Boháček.

Výměrem ONV Turnově ze dne 15 04.1948, č.j. 9666/48 byla dosazena národní správa a národním správcem byly stanoveny Československé závody sklářské, n. p. Praha. Dalším výměrem ONV v Turnově č.12 694/48 ze dne 14.5.1948 ze dne 14.5.1948 novým správcem určil Preciosu, n. p. Jablonec nad Nisou.

Závod byl znárodněn zestátněním ke dni 1.1.1948 vyhláškou ministra průmyslu ze dne 27.6.1948 č.1555/48 Ú. I I. a vyhláškou č. 1351 ze dne 29.6.1948 byl znárodněný majetek s účinností od 1.1.1948 začleněn do Preciosa, n. p.

Tabulka¹¹⁹ 1

23. Stav zaměstnanců firmy Jan May, Turnov k 31.12.1947

	CELKEM	Muži	Ženy	Češi	Němci
Admin. úředníci	3	1	2	3	-
Techn. úředníci	4	3	1	4	-
Dílenští dělníci	13	13	-	13	-
Domáctí	20	17	3	20	-
CELKEM	40	34	6	40	-

¹¹⁸ SOA Zámorsk, Fond č.1217

¹¹⁹ Zpráva o provedené revisi bilance firmy Jan May, Turnov ke dni 31.12.1947, provedené dne 12.5.1948, SOA, Zámorsk, Fond 1217

Tabulka¹²⁰

24. Obraty a zisky firmy Jan May, Turnov v letech 1945—1947

Kčs

Rok	Obrat	Zisk	Ziskovost %
1945	1 529 824,80	279 255,40	18,25
1946	3 639 353,25	313 698,55	8,62
1947	2 923 150,60	380 847,90	13,02

Majetková podstata

Kapitálový účet, resp. nové kmenové jmění bylo upraveno, zrealněno zejména snížením ocenění strojů a zařízení, zvýšen zrušením daňové rezervy¹²¹. Celkové snížení činí 223 286,70 Kč.

Jan Ouhrabka, Brusírna umělých drahokamů a perel, Turnov Koškova 742
(vyhl. MP č. 1351/A2/1948)

Stručná historie podniku¹²²

Firma Jan Ouhrabka byla založena v roce 1927 v Turnově. Živnost provozovala na základě živnostenského listu vydaného Okresním úřadem v Turnově pod čj. 20.311 ze dne 15.6.1939, který byl vyměněn živnostenským listem vydaným rovněž Okresním úřadem v Turnově čj. 3026/45 znějícím na Jana Ouhrabku a opravňujícím k tovární výrobě umělých drahokamů, perel, knoflíků a ostatního broušeného drobného skleněného zboží. Byla zapsána jako firma fyzické osoby (jednotlivce) u Krajského soudu v Mladé Boleslavi dne 1.7.1934. Výměrem Okresního národního výboru v Turnově ze dne 10.3.1948 č.j. 6221/48 byla zavedena národní správa a byly jí pověřeny ČSZ, n. p. Praha II. Revoluční 2. Výměrem téhož úřadu ze dne 14. 5. 1948 č. j. 12.695/1948 byla provedena dle dekretu č. 5/1945 Sb., par.14 změna národní správy a novým národním

¹²⁰ Zpráva o provedené revisi bilance firmy Jan May, Turnov ke dni 31.12.1947, provedené dne 12.5.1948, SOA, Zámorsk, Fond 1217

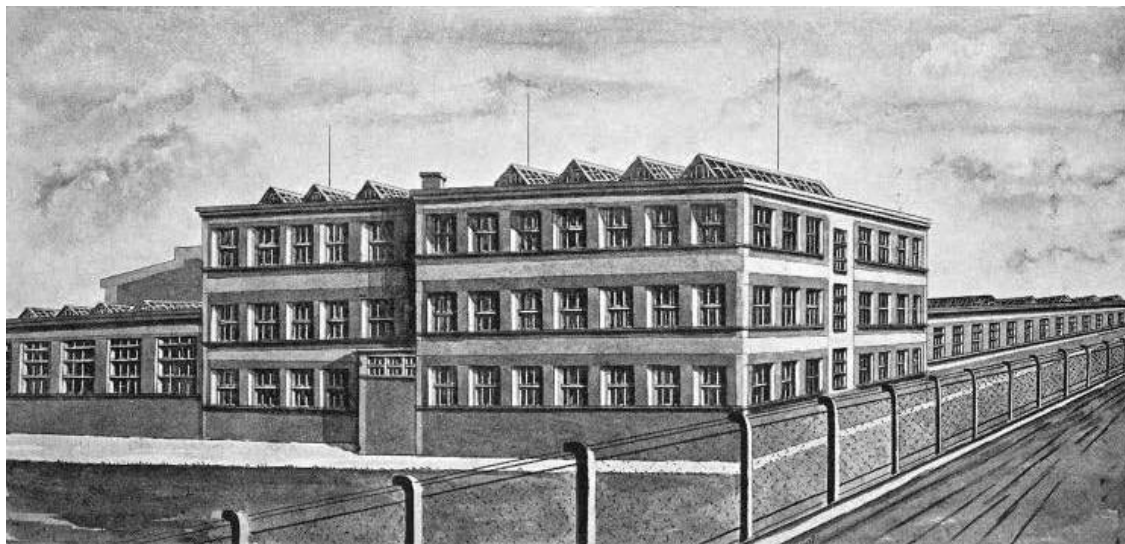
¹²¹ *Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku J. May Turnov*, Archiv Preciosa, a.s.,

¹²² SOA Zámorsk, Fond č.1894, Inventář, pomůcka 8392

správce byl ustanoven národní podnik Preciosa v Jablonci nad Nisou. Vyhláškou Ministerstva průmyslu č. 1351 ze dne 29.6.1948 byla začleněna s účinností od 1.1.1948 do Preciosa, n. p. Jablonec nad Nisou.

Obr.¹²³

3. Brusírna umělých drahokamů a perel firmy Jan Ouhrabka, Turnov

Tabulka¹²⁴

25. Stav zaměstnanců firmy Jan Ouhrabka, Turnov ke dni 31.12.1947

	CELKEM	muži	ženy	Češi	Němci	ostatní
Úředníci	6	3	3	6	-	-
Dělníci dílenští	111	25	86	111	-	-
	117	28	89	117	-	-

Tabulka¹²⁵

26. Obrát a zisk firmy Jan Ouhrabka, Turnov v letech 1945-1947

Kčs

	obrat	zisk	zisk po revizi	vliv
1945	1 262 020	-220 690	6 102 000	Přecenění
1946	58 495 407	37 236 445	39 759 802	
1947	26 479 610	4 722 863		
1-4/1948	9 889 348			

¹²³ dostupné z [http: www.brustmanek.webnode.cz](http://www.brustmanek.webnode.cz)

¹²⁴ Zpráva o provedené revizi majetkového stavu firmy Jan Ouhrabka, Turnov ke dni 31.12.1947, provedené od 3.—14.5.1948, SOA, Zámorsk, Fond 1894

¹²⁵ Zpráva o provedené revizi majetkového stavu firmy Jan Ouhrabka, Turnov ke dni 31.12.1947, provedené od 3.—14.5.1948, SOA, Zámorsk, Fond 1894

Majetková podstata

Původní kapitálový účet byl mj. navýšen převodem zisku za rok 1947 ve výši 4 722 863,38 Kčs, naopak snížen o závazky vůči finančnímu úřadu 8 018 204,60 Kčs. Mezi závazky je rovněž závazek vůči Závodní radě ve výši 3 637 000 Kč¹²⁶.

Dr. Josef Plíhal, Turnov č. 830 (vyhl. MP č.1351/A3/1948)

Stručná historie podniku¹²⁷

Firma byla založena Dr. Josefem Plíhalem 15.11.1931, který živnost provozoval na základě živnostenského listu vydaného živnostenským úřadem v Turnově pod č.j.20303 ze dne 17.6.1931 znějící: „*Výroba perel a imitací drahokamů po továrnicku*“.

V roce 1943 je u Krajského soudu v Mladé Boleslavi zapsána v obchodním rejstříku pod E.č.333/I. fa Dr. Josef Plíhal se sídlem Turnov I. č.p. 836 a předmětem podnikání „*Výroba bižuterie a kovového zboží po továrensku a broušení perlí a imitací po továrensku*“ Firma Josefa Plíhala prodávala své výrobky v tuzemsku, navíc je exportovala i do zahraničí, např. do Ameriky, Austrálie, Anglie, Argentiny a Mexika.

Výměrem ONV byla dne 10.3. 1948 zavedena správa Čsl. závodů sklářských, n. p. Praha. Dalším výměrem téhož úřadu ze dne 14.5.1948 12 702/48 byla provedena změna správy a firma byla začleněna do SNS Preciosa, n. p. Znárodnění bylo provedeno vyhláškou MP z 1.1.1948 č. 1351 z 29.6.1948 Ú.1.1 126 z 4.7.1949. Výměrem č., j. 108.782/49-V-I byla tato firma z Preciosa, n. p. vyčleněna k 1.1.1949 a majetek přešel do Okula, n. p. (rozhodnutí č.j. 127.609/49 V IV 2).

---

¹²⁶ *Pomocná tabulková majetkové podstaty znárodněného podniku Jan Ouhrabka, Turnov ke dni 1.1.1948*, Archiv Preciosa, a.s.

¹²⁷ SOA Zámorsk, Fond č.1891

Tabulka¹²⁸ 22**Stav zaměstnanců k 31.12.1947**

	Celkem	muži	ženy	Češi
Úředníci	5	5	-	5
Dělníci dílenští	67	21	46	67
Dělníci domácí	40	15	25	40
CELKEM	112	41	71	112

Tabulka¹²⁹**27. Obrát a zisk firmy Dr. Josef Plíhal, Turnov v letech 1945—1948**

Kčs

rok	obrat	zisk
1945	1362 549,50	192 642,50
1946	12 069 516,35	1 115 666,35
1947	9 251 107,50	389 689,95

Majetková podstata

Původní kapitálový účet 1 544 614,40 Kč byl navýšen na 8 072 740,75 Kčs. Rozhodující položkou bylo přecenění, resp. navýšení hotových výrobků o 6 000 000 Kčs a investičního majetku 1 201 012,70 Kč. Naopak ke snížení došlo ve výši 672 886,15 Kčs zejména z titulu snížení účetní položky nedoplatků u finančního úřadu o 526 808,80 Kčs¹³⁰.

Selecta, Šlechta, Gráf a spol., Turnov, Koňský trh (vyhl.MP č.

1351/A4/1948)

Stručná historie podniku ¹³¹

Firma byla založena v roce 1912 majitelem Františkem Šlechtou st. Do obchodního rejstříku byla zapsána dne 5.12.1924 u Krajského soudu v Mladé Boleslavi odd.AI strana 574 pod názvem SELECTA, výroba a obchod skleněnými kaménky, Šlechta, Gráf a spol. Od roku 1924 byla majitelem firmy veřejná

¹²⁸ Zpráva o provedené revisi bilance firmy Dr. Josef Plíhal ku dni 31.12.1947 ve dnech 6.-10.5.1948, SOA Zámorsk, Fond 1891

¹²⁹ Zpráva o provedené revisi bilance firmy Dr. Josef Plíhal ku dni 31.12.1947 ve dnech 6.-10.5.1948, SOA Zámorsk, Fond 1891

¹³⁰ *Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty národného podniku Dr. Josef Plíhal, Turnov ke dni 1. 1. 1948*, Archiv Preciosa, a.s.

¹³¹ SOA Zámorsk, Fond č.1892

obchodní společnost, kterou tvořili společníci František Pospíšil, továrník v Turnově a František Pospíšil ml. Turnov. Od roku 1935 vedena v obchodním rejstříku u Krajského soudu v Mladé Boleslavi jako veřejná obchodní společnost František Šlechta se sídlem v Turnově. Společníky byli František Pospíšil st. a ml. Firma byla znárodněna vyhláškou MV č.1254 Úředního listu I.B 317.

Dne 14. 05. 1948 pod č.j. 12697/48 byla ustavena národní správa a správcem byl jmenován Preciosa, n. p. Jako znárodněná firma začleněna do 29.6.1948 do národního podniku Preciosa vyhl. MP 1351/A4/1948. Vyhláškou. MP ČSR č. 1174 ze dne 15.7.1949 ve znění vyhl.MP 2431 ze dne 16.11.1949 byl zřízen Sklářský pomocný provoz se sídlem v Turnově a firma Selekt byla touto vyhláškou vyčleněna z Preciosa, n. p. a začleněna do Sklářského pomocného provozu.

Tabulka¹³²

28. Obraty a zisky firmy Selecta, Turnov v letech 1945—1947

Kčs

rok	Obraty	Hospodářské výsledky
1945	2 524 151,80	477 130,75
1946	27 357 633,35	8 733 445,87
1947	16 760 568,35	2 675 143,35

Tabulka¹³³

29. Stav zaměstnanců firmy Selecta, Turnov ke dni 31.12.1947

	CELKEM	muži	ženy	Češi	Maďaři, Čsl. st.
Úředníci	13	9	4	13	
Dělníci dílenští	169	48	121	156	13
CELKEM	1821	57	125	169	13

Majetková podstata¹³⁴

Původní kapitálový účet 7 776 204,05 Kčs byl navýšen o 13 150 628,95 Kčs novým oceněním majetku o 10 035 485,60 Kčs, zejména hotových výrobků, dále převodem zisku za rok 1947 a zrušením daňové rezervy. Snížení o 611 678,10Kčs vychází z operací ve vztahu k finančnímu úřadu.

¹³² Zpráva o provedené revisi bilance závodu Selecta ke dni 31.12.1947 ve dnech 11. a 14.5.1948 SOA Zámorsk, Fond č.1892

¹³³ Zpráva o provedené revisi bilance závodu Selecta ke dni 31.12.1947 ve dnech 11. a 14.5.1948 SOA Zámorsk, Fond č.1892

¹³⁴ Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku Selekt Gráf a spol, Turnov ke dni 1.1.1948, Archiv Preciosa, a.s. IJ 683

František Šlechta – drahokamy – Turnov, č.p.493 (vyhl. MP
č.1351/A5/1948)

Stručná historie podniku

Firma František Šlechta vznikla v Turnově již v roce 1872. Otec měl v Turnově obchod s drahokamy a polodrahokamy. Největších úspěchů dosáhl Šlechta jun. s broušením českých granátů, kde získal např. zakázku na opravné práce v kapli Povýšení sv. Kříže na Karlštejně¹³⁵.

V roce 1902 firma stavěla novou mechanickou brusírnu imitovaných drahokamů – chatonů. Od téhož roku vstupuje do firmy zeť František Pospíšil, který v roce 1935 spolu s Františkem Pospíšilem ml. transformuje firmu na Veřejnou obchodní společnost.

Předmětem činnosti je broušení drahokamů, polodrahokamů, pravých markazitů a skleněných imitací drahokamů—šatonů.

Podnik byl znárodněn 25.2.1948 pod č.j. 4962 ONV v Turnově a začleněn do společné národní mechanických brusíren v Jablonci n. N.

Výměrem č.j.12698 ONV v Turnově ze dne 13.5.1948 byla ve firmě ustavena národní správa. Národním správcem byla ustanovena Preciosa, n. p.

Vyhláškou MP ze dne 4.7.1948 č.1351 Úřední list I.č.126 ze dne 4.7.1948 byl znárodněný podnik s účinností od 1.1.1948 do Preciosa, n. p. Společníci otec a syn Pospíšilové v průběhu roku 1948 emigrovali.

Majetková podstata¹³⁶

Původní kapitálový účet 4 108 775,77 Kč bylo navýšen o 2 639 909,28 Kč, z toho nové ocenění činí 2 602 409,28 Kč. Snížení o částku 28 521.00 Kčs o ztrátu roku 1947 a přeplatek u finančního úřadu.

---

¹³⁵ LANGOVÁ, Alžběta, *František Šlechta brusírna drahokamů Turnov 1880-1948(1949)*, Zámorsk 2004, SOA Zámorsk, Inventář JAF 1216, pomůcka 8693

¹³⁶ Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku František Šlechta-drahokamy-Turnov, Archiv Preciosa, a.s., IJ 683, EJ 246

Josef Valha, továrna chatonů Turnov, Trávnice č. 680 (vyhl. MP č.1351/A6/1948)

Stručná historie

Založení firmy se datuje pravděpodobně do roku 1921. Od roku 1924 do roku 1927 působila jako firma Valha a Ouhrabka. Dochovaný zápis do obchodního rejstříku ze dne 5.5.1948 zní na jméno Josef Valha. Předmět podnikání je broušení imitací, tzv. karmasinků. Firma se zabývala broušením imitací drahých kamenů a jejich vývozem mj. do Francie, Německa, USA aj¹³⁷.

Výměrem ONV v Turnově dne 10.3.1948 č. j. 6224/48 byla zavedena národní správa a správci byly ustanoveny Čsl. závody sklářské Praha Výměrem ONV ze dne 14.5.1948 č. j. 12.700/48 byl výměr odvolán a národním správcem se stal n. p. Preciosa. Vyhláškou MP z 1.1.1948 1351 z 29.6.1948 Úř. I. I. č. 126 ze dne 4.7. 1948 byla firma začleněna do n. p. Preciosa. V květnu 1948 byl závod včleněn se souhlasem MP do závodu Ouhrabka. Od 1.1.1951 byly budovy a pozemky delimitovány do n. p. Turnovské brusírny v Turnově.

Majetková podstata

Původní kapitálový účet 1 073 184 Kč byl navýšen na hodnotu 6 360 977,90 Kčs. Základními účetními operacemi bylo nové ocenění majetku + 2 280 000 Kč a převod dlužné osobní daně na kapitálový účet 2 992 170 Kč¹³⁸.

---

¹³⁷POCHORADSKÁ, Helena. *Josef Valha, Turnov 1921, 1924-1953*, Inventář JAF 1219, Pomůcka 8391, SOA Zámorsk, Pardubice 2000

¹³⁸ *Pomocná tabulková sestava majetkové podstaty znárodněného podniku Josef Valha, Turnov*, Archiv Preciosa, a.s. IJ 683, EJ246

Bratři Teplíkové, veřejná obchodní společnost, mechanická brusírna skleněného zboží, Frýdštejn
(vyhl. MP č. 2811/A1/1948)

Stručná historie podniku

Firma byla založena v roce 1910 Františkem Teplíkem. Živnostenský list byl vydán Okresní politickou správou v Turnově pod č.j.11116 dne 12.3.1924 znějící na Ladislava Teplíka opravňující provozovat výrobu skleněného zboží.

U Krajského soudu v Mladé Boleslavi je dne 18.1.1928 zapsána veřejná obchodní společnost se dvěma společníky Ladislavem a Františkem Teplíkem ml., který v roce 1946 zemřel¹³⁹.

Výměrem ONV v Turnově 5054 ze dne 25.2.1949 byl podnik znárodněn ve prospěch Společných brusíren v Jablonci Dalším výměrem ONV v Turnově 12699 ze dne 13.5.1948 byl podnik začleněn do n. p. Preciosa. Vyhl.MP z 1.1.1948 č. 2811 z 29.10.1948 Ú. I. I č. 221 ze 14.11.1948 byla národní správa zrušena a podnik začleněn s účinností od 1.1.1948 do n. p. Preciosa.

Tabulka¹⁴⁰

30. Stav zaměstnanců firmy Bratři Teplíkové, Frýdštejn ke dni 31.12.1947

	Celkem	Muži	ženy	Češi	Němci
Úředníci vč.1 mistra	5	2	3	5	-
Dělníci dílenští	35	8	27	35	-
Dělníci domácí	7	2	5	7	-
CELKEM	47	12	35	47	

Tabulka¹⁴¹

31. Obrat a zisk firmy Bratři Teplíkové, Frýdštejn v letech 1945—1947

Kčs

rok	obrat	zisk
1945	179 533,60	87 723,36
1946	2 195 404,50	442 143,59
1947	2 855 046,90	133 971,50

¹³⁹ Zpráva o provedené revisi bilance ku dni 31.12.1947 závodu Bratři Teplíkové Frýdštejn u Turnova, SOKA Most Velebudice, Fond č. 596

¹⁴⁰ Zpráva o provedené revisi bilance ku dni 31.12.1947 závodu Bratři Teplíkové Frýdštejn u Turnova, SOKA Most Velebudice, Fond č. 596

¹⁴¹ Zpráva o provedené revisi bilance ku dni 31.12.1947 závodu Bratři Teplíkové Frýdštejn u Turnova, SOKA Most—Velebudice, Fond č. 596

Carl Wrabetz, Turnov, Stalinova tř. 442 (vyhl.MP č. 203/1948)

Stručná historie¹⁴²

Firma pod jménem Argenta byla založena v roce 1938 říšskoněmeckým státním příslušníkem Jindřichem Dawsonem a společníkem byl čsl. státní příslušník Dr. Jewnin. Po okupaci oba majitelé uprchli před rasovým pronásledováním do Anglie a podnik převzal tchán Dawsona Carl Wrabetz z Jablonce nad Nisou¹⁴³. Tento si nechal v lednu 1940 v Turnově vystavit živnostenský list č.j.1 642/1940 znění: „Similizérství kamének všeho druhu a leštění jich kyselinou nebo ohněm po továrnicku“

K zavedení národní správy došlo 13.7.1945 výměrem MNV Turnov č. j. 82-67/5-45. Národním správcem byl ustanoven p. Ladislav Koreček, bytem Modřišice. Výměrem ONV v Turnově 4962 ze dne 25.02.1948 byl závod začleněn do Společné národní správy brusíren v Jablonci n. Nisou.

Vyhláškou MP č.203 ze dne 18.12.1948 o začlenění konfiskovaného podniku uveřejněnou Úředním listě, částka 15 ze dne 23.1.1949 byl tento podnik začleněn do n. p. Preciosa dle §12, odst.1 a § 5 dekretu presidenta republiky č.100 Sb. ze dne 24.října 1945 ve znění článku II zákona č. 114 Sb. ze dne 28.dubna 1948 „o znárodnění některých dalších průmyslových a jiných podniků a závodů a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků“.

Tabulka¹⁴⁴

32. Obraty a zisky firmy Karl Wrabetz, Turnov v letech 1945—1947

Kčs

rok	obrat	zisk/ztráta
1945	133 453,10	3 970,60
1946	1 586 484,70	243 023,30
1947	2 516 841,30	368 392,20

¹⁴² SOkA Most—Velebudice, Fond 601

¹⁴³ *Zpráva o provedené revisi bilance ke 31.12.1947 závodu: národní správa fy Karl Wrabetz, Turnov*, zpracována k 10.5.1948 Turnov, SOkA Most—Velebudice, Fond 601

¹⁴⁴ *Zpráva o provedené revisi bilance ke 31.12.1947 závodu: národní správa fy Karl Wrabetz, Turnov*, zpracována k 10.5.1948 Turnov, SOkA Most—Velebudice, Fond 601

Tabulka¹⁴⁵

33. Stav zaměstnanců firmy Karl Wrabetz, Turnov ke dni 31.12.1947

zaměstnanci		muži	ženy	Češi	Němci
úředníci	-	-	-	-	-
Dělníci dílenští	20	5	15	14	-
Dělníci domácí	-	-	-	-0	-
CELKEM	20	5	15	18	-

pozn. * 6 Slovenek

Majetková podstata¹⁴⁶

Původní kapitálový účet 152 458,80 Kč byl navýšen o zisk roku 1947 ve výši 331 553,00 Kčs a snížen o nové ocenění o 100 720,50 Kč na výslednou hodnotu 383 291,30 Kčs.

4.2.4 Podniky nezahrnuté do majetkové podstaty k 1.1.1948

Jednalo se o podniky jednotlivců, které nebyly zahrnuty do majetkové podstaty Preciosa, n. p. dle par. 13 dekretu presidenta republiky č.100/1945 Sb., a par.17 vládního nařízení č.6/1946 k 1.1.1948

Ladislav Durych, brusírna a obchod drahokamy, polodrahokamy a imitacemi Turnov, Komenského č .591

Stručná historie¹⁴⁷

Národní správa zavedena Výměrem ONV Turnov ze dne 15.4.1948, č.j.9668/48 Národní správou byly pověřeny Československé závody sklářské, n. p. se sídlem v Praze. Dne 14.5.1948 byl Výměrem č.j.12691/48 jmenován národním správcem n. p. Preciosa. Výměrem ONV Turnov č.j.551-13/9-1949 ze dne 19.9.1949 pak došlo ke zrušení národní správy.

¹⁴⁵ Zpráva o provedené revisi bilance ke 31.12.1947 závodu: národní správa fy Karl Wrabetz, Turnov, zpracována k 10.5.1948 Turnov, SOkA Most—Velebudice, Fond 601

¹⁴⁶Pomocná tabulková sestava znárodněného podniku Karl Wrabetz, Turnov ke dni 1. 1. 1948, Archiv Preciosa, a.s., IJ 683

¹⁴⁷ SOA Zámorsk, Fond č.1215

Tyto akty reagovaly na skutečnost, že se majitel v roce 1948 se dohodl s n. p. Preciosou o zlikvidování a pracovníci přešli do n. p. Preciosa. Dne 6.5.1948 proběhla Revize Bilance ke dni 31.12.1947 s tím, že v okamžiku kontroly byla již činnost ukončena, zaměstnanci byli 1.5.1948 převedeni do SNS—brusírny Preciosa závod Turnov a současně došlo k předání skladu zboží a syntetické suroviny.

Přestože se bývalý majitel přihlásil dobrovolně ke vstupu do nově vznikajícího národního podniku tak s ním nebyly vypořádány závazky, které činily za dodávku—převzetí surovin cca 500 tis. Kčs k 31.12.1948. Nestalo se tak ani přes osobní žádosti na MP ani intervence orgánů KSČ¹⁴⁸. Je tak konstatováno i v inventuře uzavřených fondů a delimitaci z Preciosa, k. p. do SOA Litoměřice v roce 1986 s dovětkem, že příčinou byl zásah ministerstva průmyslu. Stejně zjištění obsahuje i Inventář k fondu v SOA Zámrsk¹⁴⁹. Věřitel tak kromě ztráty z vymáhané částky musel rovněž zaplatit obratovou daň.

Bohumil Pěnička, broušení chatonů Příšovice u Turnova stručná historie podniku¹⁵⁰

Bohumil Pěnička začal v roce 1947 podnikat bez živnostenského oprávnění, tak že zakoupil od Společné likvidační správy v Jablonci nad Nisou stroje, které umístil v prostorách fy František Maryško, Příšovice u Turnova č.p.124 a od prosince téhož roku, takto v nájemním vztahu, započal brousit šatony. U Všeobecné záložny v Turnově získal úvěr ve výši 250 ti. Kčs, který byl kryt domem B. Pěničky, strojním zařízením a zbožím v místě podnikání. V únoru 1948 B. Pěnička zažádal o znárodnění. Výměrem ONV Turnov č.j. 12696/48 byla ustanovena Společná národní správa brusíren v Jablonci, kterou byl jmenován vedoucím závodu. V květnu 1948 zaměstnával celkem 26 pracovníků, z toho 2 úředníky.

---

¹⁴⁸ Dopis MP v Praze: *Úhrada pohledávky likvidované firmy Ladislav Durych v Turnově za Preciosa, n. p.* ze dne 4.2.1950, viz příloha č.22

¹⁴⁹ Archiv Preciosa, a.s. IJ 195, k. 60 duplikát, Inventář SOA Zámrsk, JAF 1215, pomůcka 8389

¹⁵⁰ Archiv Preciosa, a.s., uzavřené archivní fondy, IJ 195, kt.60

Vyhláškou MP č.669 z 10.4.1948, Ú. I. I č. 74/48 byl s platností od 1.1. zřízen Preciosa, n. p. kam byla začleněna i tato firma, která byla v roce 1949 zlikvidována.

Václav Žďárský a Josef Bělohlávek, mechanická brusírna Přepeře u Turnova, č.p.188

stručná historie podniku¹⁵¹

Závod od roku 1931 do roku 1943 pracoval na dva živnostenské listy a to na Josefa Bělohlávka a Václava Žďárského, který v roce 1943 z firmy vystoupil. Nemovitosti fa nevlastnila, svoji činnost provozovala v nájmu právě u J. Žďárského.

Revizí provedenou na základě příkazu pověření Společné správy mechanických brusíren skleněných kamenů a similizoven v Jablonci nad Nisou v měsících dubnu a květnu 1948 bylo provedeno šetření majetkového stavu k datu revize a dne 12.5.1948 provedena revize Bilance k 31.12.1947. Revize mj. konstatovala trvajícím právní vztah, kdy Dekretem vydaným Bižuterií SNS v Jablonci nad Nisou ze dne 27.2.1948 byla prozatímním vedením závodu pověřena dělnice pí Vlasta Lhotáková.

Výměrem ONV v Turnově z 13.5.1948 č.12 701/48 byla firma začleněna do n. p. Preciosa, který v roce po schválení příslušných orgánů v roce 1949 firmu zlikvidoval.

Karel Vrabec a spol. similizérství, Liberecká 3, Jablonec n. Nisou

Stručná historie¹⁵²

Firma zapsána v obchodním rejstříku Krajského soudu v Liberci od roku 1927 na majitele Karla Josefa Schmeissera a předmětem podnikání je similizování

---

¹⁵¹ SOKA Most—Velebudice, Fond č. 602

¹⁵² SOKA Most-Velebudice, Fond č.598

skleněných kaménků. V roce 1929 přistupuje veřejný společník Carl Wrabetz a v roce 1930 další společník G. B. Davson .V roce 1933 vystupuje z firmy K .J. Schmeisser a firma mění název na C. Wrabetz & Co. V roce 1938 vystupuje z firmy G. B. Davson. Zápisem se mění název firmy na Karel Vrabc. Rozhodnutím místní správní komise v Jablonci nad Nisou z 1.8.1945 je ustavena národní správa č.j.3370/1945 a jmenován zatímní národní správce Břetislav Vaníček. Zápisem ze 2.října 1947 se na základě rozhodnutí Okresního soudu v Jablonci n. Nisou obnovuje původní rejstříkový stav ze září 1938 a společníkem se opětně stává G. B. Davson jako restituent, který v roce 1938 z důvodu židovské národnosti odešel do Velké Británie. Současně se zúžila zatímní národní správa pouze na polovinu.

5 Ustavení národního podniku Preciosa

5.1 Kmenové jmění Preciosa, n. p.

Vyhláškou č. 669 MP ze dne 10.4.1948, uveřejněnou v Úředním listu I., částka č. 74/48 ze dne 23.4.1948 byl zřízen národní podnik Preciosa se sídlem v Jablonci nad Nisou s platností od 1.1.1946¹⁵³. Zřízením Preciosa, n. p., resp. začleněním konfiskátů k 1.1.1947 přestala působit Společná národní správa (SNS). Přebytek hospodaření 448 655,00Kčs od ustanovení SNS 5.9.1946 do 31.12.1946 byl převeden na ředitelství nově zřízeného národního podniku¹⁵⁴.

Dle par.12 dekretu prezidenta republiky č.100/1945 Sb. a par 1 vl. nařízení č.6/1946 Sb. převedl čsl. stát k témuž datu nemovitosti z majetkové podstaty znárodněného podniku Bratři Redlhammerové, komanditní společnost Jablonec n. Nisou nemovitosti zapsané ve složce č.285 pozemkové knihy pro katastrální území Jablonec n. N. Jednalo se o stavební parcelu č.445/1 a louku parcelní číslo 1746 a to s veškerým příslušenstvím a se všemi právy¹⁵⁵. Čistá hodnota této majetkové podstaty tvořila kmenové jmění národního podniku k 1.1.1946 ve výši 33 393,40 Kč, viz níže.

Vstupní majetek—kmenové jmění vstupující k 1.1.1946 do národního podniku Preciosa částí majetkové podstaty fy Bratří Redlhammerové činí 33 393,40 Kčs. S ohledem na velikost celkového jmění k datu přechodu do národní správy k 1.8.1945, jedná o okrajovou hodnotu¹⁵⁶ a to i přes skutečnost, že bilance k 31.7.1945 není očištěna o položky k převodu na FZH. Na originálním dokumentu je vedle podpisu národního správce rovněž podpis předchozího vlastníka Ing. Waltra Redlhammera. Je nezodpovězenou otázkou, co vedlo příslušné státní orgány založit podnik právě s tímto počátečním kapitálem a

---

¹⁵³ *Vyhláška MP č.669 ze dne 23.4.1948 o zřízení národního podniku Preciosa, Úřední list Republiky československé, částka 74, viz příloha č.18*

¹⁵⁴ *Zpráva o revisi národního podniku S-20 Preciosa Jablonec nad Nisou, provedené 7-8/1949 Archiv Preciosa, a.s.*

¹⁵⁵ *Dohoda o převodu nemovitostí mezi předávajícím (Preciosa, n. p.) a přejímajícím (Sklárna Jana Haruse, n. p.) ze dne 12.8.1952 SOKa Most-Velebudice, Fond č., karton 3, příloha č.21*

¹⁵⁶ *Protokol o předání fy Bratři Redelhammerové do národní správy sepsaný dne 6.9.1945 SOKa Most-Velebudice, Fond č., karton 3*

věcným obsahem. A to i přes skutečnost, že se tak dělo zpětně za situace, kdy byly jasné další kroky, viz. níže

Nejasné to dle dokumentů bylo pravděpodobně i v dané době vedení nově vytvářeného podniku¹⁵⁷

Do Preciosy, n. p. byly následně vyhláškou 871¹⁵⁸ ze dne 19.4.1948, Úřední list. I. nařízení část 88 ze 14.5.1948 začleněny s účinností od 1.1.1947 konfiskované firmy:

- 1.Arnošt Clar, mechanická brusírna Jiřetín pod Jedlovou
- 2.Dolenský a Brosche, mechanická brusírna Minkovice u Liberce
- 3.Theodor Hofman, similizovna, Jablonec n.N.
- 4.Hübner a Weiss, mechanická brusírna, Dolní Grunt
- 5.Conrad Jäger, similizovna, Jablonec n. N
- 6.Robert Richter, mechanická brusírna, Liberec
- 7.Theodor Wander, similizovna, Jablonec n. N
- 8.Adolf Wenzel, továrna na skleněné perle, Jablonec n.N.
- 9.Bádenské safírové brusírny

Dále vyhláškou Min. průmyslu č.1526¹⁵⁹ ze dne 21.6.1948 byly začleněny majetkové podstaty konfiskovaných podniků s účinností od 1.1.1947.

- 10.Bratři Jägrové, Jablonec n. N.
11. Alfred Czersovský, Chotyně

Vyhláškou MP č.1351¹⁶⁰ z 29.6.1948, Ú.I.1, I. část 138 z 22.7.1948 7.1948 byly začleněny majetkové podstaty znárodněných podniků s účinností od 1. 1. 1948:

- 1.Jan May, brusírna, Turnov
- 2.Jan Ouhrabka, mechanická brusírna, Turnov
3. Dr. Josef Plíhal, brusírna Turnov

---

¹⁵⁷ Dopis zn. 314/Dr.V/Dš ve věci *Znárodnění—datum vzniku národního podniku ze dne 7.6.1948* SOKa Most-Velebudice, Fond č., karton 3, příloha č.17

¹⁵⁸ viz příloha č.19

¹⁵⁹ viz příloha č.19

¹⁶⁰ viz příloha č.19

4. Selecta, výroba a obchod se skleněnými kaménky, Turnov
5. František Šlechta, mechanická brusírna, Turnov
6. Josef Valha, brusírna, Turnov

Vyhláškou MP č.1918¹⁶¹ z 29.7.1948, Ú. I., část 147 z 3.8.1948 byla začleněna majetková podstata znárodněné firmy Herman a Palmová, brusírna, Turnov s účinností od 1.1.1948

Vyhláškou MP č.2811¹⁶² ze dne 29.10.1948, Ú. I. část 221 ze 14.11.1948 byla začleněna majetková podstata znárodněné firmy Bratři Teplíkové, brusírna, Frýdštejn s účinností od 1.1.1948.

Vyhláškou MP č.203¹⁶³ ze dne 18.12.1948 Ú. I. část 15 z 23.1.1949 byla začleněna majetková podstata konfiskované firmy Karl Wrabetz, similizovna Turnově s účinností od 1.1.1948.

Do národního podniku Preciosa bylo začleněno:

Při vzniku podniku od **1.1.1946** začleněním části majetkové podstaty znárodněného podniku Bratři Redelhammerové... .33 393,40 Kčs

V 1. etapě s účinností od **1.1.1947** začleněno 11 konfiskovaných majetkových podstat v celkovém vstupním ocenění 101 512 291,70 Kčs

V 2.etapě s účinností od 1.1.1948 bylo začleněno 9 znárodněných majetkových podstat v celkovém vstupním ocenění 83 794 864,53 Kčs

---

¹⁶¹ viz příloha 19

¹⁶² viz příloha 19

¹⁶³ viz příloha 19

CELKEM

185 340 549,63 Kčs

Snížení v roce 1948¹⁶⁴:

Převod na FZH dle par. 3, odst. 1, zákona 51/1948 Sb. 8 400 000,00 Kčs

Odvod na FZH dle par. 4, odst.1, zákona 51/1948 Sb. 31 145 685,10 Kčs

Kmenové jmění celkem po úpravě k 1.1.1948¹⁶⁵ 145 794 864,53 Kčs

Tabulka

34. Struktura kmenového jmění Preciosa, n. p. ke dni 1.1.1948

	Název majetkové podstaty	Vyčíslení dle revize	uplatněno
	Bratři Redlhammerové		33 393,40
1	Arnošt Clar	7 398 790	
2	Dolenský a Brosche	31 155 204,94	
3	Theodor Hofman	1 117 968,50	
4	Hübner a Weiss	2 339 622,10	
5	Conrad Jäger	1 122 902,78	
6	Robert Richter	2 392 703,20	
7	Theodor Wander	1 810 636,90	
8	Adolf Wenzel	11 376 752,57	
9	Bádenské safírové závody	99 116,00	
10	Bratři Jägrové	36 310 517,30	
11	Alfred Czersovsky	1 355 793,14	
	Celkem před 1.1.48	96 480 007,43	101 512 291,70
12	Jan May	1 544 837,00	
13	Jan Ouhrabka	35 448 073,48	35 448 073,48
14	Dr. Josef Plíhal	8 072 740,75	8 072 740,75
15	Selecta, Gráf a spol.	20 315 154,90	20 315 154,90
16	František Šlechta	6 720 164,05	6 720 164,05
17	Josef Valha	6 390 977,90	6 390 977,90
18	Herman a Palmová	2 005 968,00	
19	Bratři Teplíkové	431 074,00*	806 290,80
20	Carl Wrabetz	383 281,00	383 281,00
	SBD		5 688 171,35
	Celkem začleněné 1948	81 312 271,08	83 824 854,23
	CELKEM	177 792 278,51	185 370 539,33

*před převodem na FZH dle par.3,4 zákona 51/1948 Sb.

¹⁶⁴ Bilanční zpráva k bilanci národního podniku Preciosa ke dni 31.12.1948 ze dne 31.8.1949
Archiv Preciosa, a.s.

¹⁶⁵ Stanovení kmenového jmění k 1.1.1949 a převody na FZH, dopis ČZS, n. p. ze dne 8.5.1950,
viz příloha č.20

Tabulka¹⁶⁶

35. Rozvaha Preciosa, n. p. ke dni 1.1.1948 před snížením převody na FZH (Kčs)

Aktiva = Majetek		Stav k 1.1.1948
Aktiva celkem		254 646 934,13
I. Investiční majetek		66 712 928,07
1.	Pozemky	6 099 171,40
2.	Zemní stavby	744 709,40
3.	Budovy	31 220 972,70
4.	Stroje a strojní zařízení	25 674 035,87
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	2 734 522,30
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	239 514,40
8.	Nehmotné investice	2,00
II. ZÁSoby		75 428 797,41
9.	a) suroviny a pomocné látky	18 488 232,76
	b) polotovary	12 250 388,60
	c) hotové výrobky	44 690 173,05
III. FINANČNÍ MAJETEK		112 502 905,30
10.	Hotovosti	1 295 191,71
11.	Peněžní ústavy	60 807 981,58
12.	Směnky a šeky	4406,37
13.	Cenné papíry a účasti	1494,00
14.	Odběratelé	18 462 870,95
15.	Dodavatelé	1 259 951,89
16.	Různí dlužníci	30 544 126,40
	a) finanční úřady	15 004 334,90
	b) ostatní dlužníci	15 539 791,50
17.	Přechodné položky aktivní	126 882,40
18.	Dohadné položky aktivní	
IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU		2 303,35
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	
Součet		

Pasiva = Zdroje		Stav k 1.1.1948
Pasiva celkem		254 646 934,13
I. VLASTNÍ KAPITÁL		187 217 873,63
1.	Vlastní kapitál	187 217 873,63
	a) kmenové jmění	185 340 549,63
	b) rezervní fond	1 877 324,00
II. CIZÍ KAPITÁL		61 865 784,66
2.	Peněžní ústavy	4 357 250,00
3.	Směnky	200 000,00
4.	Odběratelé	798 824,12
5.	Dodavatelé	3 315 424,20
6.	Různí věřitelé	44 437 898,46
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	10 556 182,64
	c) ostatní věřitelé	25 210 217,50
7.	Přechodné položky pasivní	1 316 520,20
8.	Dohadné položky pasivní	16 111 366,00
	a) daňové rezervy	15 062 153,00
	b) ostatní rezervy	1 049 213,00
IV. OPRÁVKY K MAJETKU		5 563 275,84
9.	Oprávký k investičnímu majetku	4 838 867,6
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	724 408,24
	d) odběratelé	
	Zisk	0,00

¹⁶⁶ Preciosa, n. p., Rozvaha ke dni 1.1.1948, Archiv Preciosa, a.s.

Tabulka¹⁶⁷

36. Počet zaměstnanců Preciosa, n. p. ke dni 31.12.1948

název	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	Celkem
	úředníci		Dělníci dílenští		Dělníci domácí		
Arnošt Clar	6	1	42	49			98
Dolenský a Brosche	14	6	106	140			266
Theodor Hofman	1		6	10			17
Hübner a Weiss	2		8	10			20
Conrad Jäger	2	1	4	7			14
Robert Richter	6	2	16	73		9	106
Theodor Wander	2		10	14			26
Adolf Wenzel	2	1	8	23	8	14	56
Bádenské safírové	2		10	14			26
Bratři Jägrové	33	7	122	243	1	37	443
Alfred Czersovsky	1		60				61
Jan May							
Jan Ouhrabka	7	4	22	93			126
Dr. Josef Plíhal							
Selecta	9	6	53	159			227
František Šlechta	6	2	7	55		9	79
Josef Valha							
Herman a Palmová							
Bratři Teplíkové	3	2	5	15	2	5	32
Carl Wrabetz	2	1	4	15			22
SBD	19	12	191	96			318
CELKEM	117	46	672	1041	11	74	1 961

5.2 Zřizovací listina a zápis podniku do Obchodního rejstříku.

Zřizovací listinu¹⁶⁸ vydalo MP ČSR dne 10.4.1948 pod č. j. IV. /165.596/1948. Ve smyslu par.1 vládního nařízení č.6 Sb. ze dne 15.ledna 1946, kterým se vydal Statut průmyslových podniků bylo učeno znění firmy v šesti jazycích, předmět podnikání a sídlo firmy. Majetkovou podstatu tvořily nemovitosti znárodněné firmy

¹⁶⁷ Zpráva o revizi n. p., S-20 Preciosa, Jablonec nad Nisou 1948 provedená v červenci a srpnu roku 1949 provedená kontrolním oddělením ČZS, n. p. na základě žádosti Kanceláře prezidenta republiky za účelem vyšetření stížnosti na špatné hospodaření jabloneckých závodů oproti turnovské oblasti, Archiv Preciosa, a. s., IJ 722

¹⁶⁸ Zřizovací listina Preciosa, n. p. ze dne 10.4.1948—úředně ověřený opis
Archiv Preciosa, a.s. IJ 299, kt.91, příloha č.16

Bratři Redelhammerové uvedené ve složce č. 285 pozemkové knihy pro katastrální území Jablonec nad Nisou

Dále zřizovací listina určila počet členů představenstva na šest a šest náhradníků, podřídila Preciosu, národní podnik ústřednímu orgánu pro sklářský průmysl. (ČSZ, n. p.). Majitelem podniku byl stanoven Československý stát. Podnik navenek zastupoval ředitel. Dnem vzniku podniku byl stanoven na 1.1.1946. Zápis do obchodního rejstříku u Krajského soudu v Liberci byl proveden dne 3.11.1948. Ředitelem byl ustanoven Emil Lukeš.

5.3 Název nově vzniklého národního podniku

Proces utváření podniku počínaje ustavením Společné národní správy mechanických brusíren a similizoven a kroky ústředního orgánu, tj. ČZS, n. p. byl od počátku veden s cílem vytvoření jednoho národního podniku ze dřívějších podniků zabývajících se broušením a následnou úpravou rozhodující části produkce—similizací skleněných imitací drahokamů.

Dokládá to mj. i korespondence mezi představiteli SNS a nadřazeným orgánem ČZS řešící problematiku názvu budoucího národního podniku již v průběhu roku 1947. Národní správci SNS Hnídek a Pospíšil předložili na výzvu vedení ČZS, n. p. osm variant názvu, který měl vystihovat hlavní předmět činnosti, tj. broušení skleněných imitací drahých kamenů¹⁶⁹. Představenstvo ČZS, n. p. neakceptuje žádný návrh rozhoduje o názvu „Preciosa, národní podnik“¹⁷⁰. Název je odvozen z latinského adjektiva *pretiosus* (vzácný, nádherný) vztahující se k výsledku hlavního předmětu podnikání, tj. ke skleněným a syntetickým imitacím drahokamů.

V průběhu padesátých let se v rámci reorganizací název podniku měnil nejdříve na Jablonecká bižuterie, n. p. a od roku 1958 na Brusírny kamenů, n. p.

---

¹⁶⁹ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, *Návrhy na název budoucího národního podniku* ze dne 16.5.1947 podepsali národní správci pánové Pospíšil a Hnídek, viz příloha č.14

¹⁷⁰ Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n.p.1945-1951, *Označení budoucího národního podniku z konfiskovaných mechanických brusíren S 230-1, dopis zn. 614 Dr./ Vi/Max* ze dne 7.6.1947, viz příloha č.15

Název Preciosa, n. p. se vrací Rozhodnutím MP č.j.2840/66 ze dne 21. 6. 1966 s účinností od 1.7.1966. Po změnách formy se v dalších letech mění přívlástek národní postupně na koncernový (1978), státní (1988) a rozhodnutím MP ČR č.122/1991 dochází ke zrušení státního podniku bez likvidace ke dni 31.3.1991 a veškerý majetek, práva a závazky jsou převedeny ke dni 1.4.1991 na Preciosa, akciová společnost, která vznikla zápisem do podnikového rejstříku u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod složkou B112 dne 18.3.1991.

5.4 Ochranná známka PRECIOSA

Ochrannou známkou je jakékoliv označení, tvořené zejména slovy, včetně osobních jmen, barvou, kresbou, písmeny, číslicemi nebo tvarem výrobku či jeho obalu nebo zvuky, pokud je způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby.

Další charakteristikou ochranné známky je schopnost být vyjádřeno v rejstříku ochranných známek vedených u Úřadu průmyslového vlastnictví způsobem, který příslušným orgánům a veřejnosti umožňuje jasně a přesně určit předmět ochrany poskytnuté vlastníkovu ochranné známky.

Zápisem do rejstříku získává vlastník ochranné známky výlučné právo na její užívání. Platnost ochranné známky je 10 let od data podání přihlášky ochranné známky. Platnost lze prodlužovat vždy o dalších 10 let na základě žádosti o obnovu ochranné známky podané v zákonné lhůtě¹⁷¹.

Ochranná známka **PRECIOSA** je vedena u Úřadu průmyslového vlastnictví (dále UPV) pod číslem spisu O—4453. Jedná se o slovní ochrannou známku jejíž přihláška byla podána 10.3.1915, Zápis publikován ve věstníku UPV 15.5.1915 a známka pravidelně do roku 1985 obnovována. V roce 1995 dochází k převodu vlastnictví z původního vlastníka KOH-I-NOR, spojené kovoprůmyslné závody, n. p. Praha na společnost SEGNOR spol. s r. o. Budyně nad Ohří a do roku 2001 je vlastníkem PRECIOSA, a.s. Známkou je mezinárodně zapsána pod číslem 463718.

---

¹⁷¹ Úřad průmyslového vlastnictví, www.upv.cz—průmyslová práva—ochranné známky, el. výpis 10.7.2019

V souvislosti s ochrannou známkou a právy na její užívání je pak zajímavé rozhodnutí o názvu podniku ze strany ČZS z roku 1947, viz. předchozí text. Zodpovězení, zda ve spojení se slovy národní podnik vyhovovala příslušné judikatuře je již nad rámec této práce.

5.5 Delimitace provedené v prvním období existence národního podniku Preciosa

Vyhláškou MP č.1174 ze dne 14.7.1949 Ú.I. II z 16.11.1949 vyčleňuje zn. p. Preciosa Jablonec n. N. závod Selecta, Turnov a začleňuje jej do nově zřízeného n. p. Sklářský pomocný provoz, Turnov. Vyhláškou MP č.877 č.j. 157.135/50 ze dne 12.12.1950 byl zřízen nový subjekt Turnovské brusírny drahokamů, n. p. se sídlem v Turnově do kterého byly vyčleněny z majetkové podstaty n. p. Preciosa v Jablonci nad Nisou s účinností od 1.1.1951 závody se sídlem v Turnově:

1. Herman a Palmová
2. Jan May
3. Selecta
4. František Šlechta
5. Josef Valha
6. Bádenské safírové brusírny

Majetková podstata firmy Bratří Redlhammerové (nemovitosti zapsané pod vložkou č.285) Pozemkové knihy pro kat. území Jablonec nad Nisou) byla převedena na sklárnu Jana Haruse a dohoda mezi oběma n. p. byla provedena 12.8.1952 podle S 55 zák. č. 103/1950 Sb.

Vyhláškou—rozhodnutím č.j. 001-8759/52 z 19.12.1952 byly sloučeny Preciosa, n. p. a Kovová bižuterie, n. p. v Jablonci nad Nisou v jeden podnik pod názvem Jablonecká bižuterie, n. p. v Jablonci nad Nisou s platností od 1.1.1953.

S účinností od 1.4.1979 byla sklárna (dříve Harus, n. p.) zpětně delimitována do Preciosy, tentokrát z ŽBS, Železný Brod, koncernový podnik.

Závěr

Cílem mé práce bylo seznámit s procesem znárodnění tak, jak probíhal, především v průmyslu. Konkrétně ve tradičním sklářském odvětví— regionálně specifickém segmentu výroby tzv. jabloneckého zboží. Regionální stránka je zde dána převažující lokalizací v tehdejších okresech Jablonec nad Nisou, Turnov a Liberec. Dalším faktorem je více než dvoustletá tradice počínaje turnovskou kamenářskou výrobou, přes období rozmachu v Hodkovicích nad Mohelkou až po dominantní postavení Jablonce nad Nisou a Jizerskohorského okolí.

Samotné znárodnění průmyslu probíhalo relativně krátkou dobu v čase poválečné obnovy a také radikálních společenských změn. Rok 1948 byl nejenom nástupem nového politického režimu a uspořádání, ale současně i obdobím, kdy vrcholil proces znárodnění rozhodujícího podílu československého průmyslu. Byl výsledkem v poválečné Evropě všeobecných socializačních tendencí a také prožité hospodářské krize, která měla v Československu vleklý průběh v podstatě až do konce 30. let.

Obnova hospodářství po válce a podoba budoucího hospodářského systému byly proto problémem, kterým se zabývala nejenom čsl. exilová vláda v Londýně, ale i odborníci v domácím odboji a moskevské vedení KSČ.

Podoba změny byla také ovlivněna všeobecnými sympatiemi k SSSR jako osvoboditeli, dále politikou aktivní ve volbách 1946 vítězné KSČ a radikalizací odborů. Současně byl dán politický základ v podobě systému Národní fronty. Tento vyřadil z politického života pravicové spektrum—především Agrární stranu. Byl zakotven v Košickém vládním programu a vznikl za souhlasu nekomunistických stran.

Velmi důležitým faktorem pro vlastní proces znárodnění byla poválečná zásadní změna národnostní a postupně i sociální struktury obyvatelstva. Odsun českých Němců a obyvatelů maďarské národnosti ze Slovenska spolu se ztrátami na životech v průběhu války znamenal rovněž pokles hospodářského potenciálu, mj. ve ztrátě odborníků. Toto se dotklo citelně sklářského odvětví převážně lokalizovaného v oblastech s německou převahou obyvatelstva včetně jablonecké oblasti. Právní rámec byl dán tzv. prezidentskými dekrety dodatečně schválenými (ratihabice) Prozatímním Národním shromážděním a dále

zpřesňujícími a rozsah znárodnění rozšiřujícími zákony. Znárodnění průmyslu se odehrálo ve dvou hlavních etapách.

První etapa proběhla na základě čtyř prezidentských dekretů z října roku 1945. Určující byl dekret č.100/1945 Sb., ze dne 24.10.1945. Druhá etapa převážně v dubnu a květnu roku 1948 především na základě zákona č.114/1948 Sb. Série těchto zákonů, které byly vydány následně v souvislosti s únorovými událostmi dále prohloubila rozsah znárodnění také pod tlakem sjezdu odborových organizací. Projevem vyvrcholení tzv. dovršení národní a demokratické revoluce bylo dosazení národních správ na výzvu Ústřední rady odborů závodními odborovými organizacemi a orgány Národní fronty. Tyto, ale i zákony z první etapy pak byly uplatněny retroaktivně, což platí i o vzniku národního podniku Preciosa. Projevem toho jsou vyhlášky o začlenění majetkových podstat podniků s postupnou účinností vždy k 1. lednu— 1946,1947 a 1948.

Vlastní proces vzniku národních podniků se sestával z několika fází a to jak z časového, tak právně-ekonomického hlediska. Z předchozího textu práce je zřejmé, že prvním krokem bylo zavádění národních správ do jednotlivých podniků. Ustanovení národních správ pro jednotlivé podniky bylo v pravomoci místně příslušných Okresních národních výborů (ONV), popřípadě Okresních správních komisí. V našem případě se jednalo okresy Jablonec n. Nisou, Turnov, Liberec, Vansdorf (Hübner a Weiss, Arnošt Clar). Účelem ustanovení národních správ bylo v zásadě zajištění majetku a výroby, popř. jejího obnovení. Národní správci byli vybaveni definovanými pravomocemi. Příkazy některých správců, či jejich části lze z hlediska práva i kontextu revoluční doby považovat minimálně za sporné¹⁷²

Po stránce vlastnictví se v této fázi nejedná o přechod práva na stát, pouze o omezení dispozice nakládat s ním do doby, kdy o podniku bude dále rozhodnuto. Tyto jednotlivé národní správy byly v rámci připravované koncentrace a znárodnění ve sklářském průmyslu ze strany ústředního orgánu, tj. ČZS, n. p. přeměněny na Společnou národní správu mechanických brusíren skleněných kaménků a similizoven se sídlem v Jablonci nad Nisou. Vlastní ustanovení SNS proběhlo v pravomoci Zemského národního výboru v Praze. Prvními podniky byly

---

¹⁷² viz příloha č.13, Nařízení národního správce firmy Bratři Redlhammerové s datem 26.5.1945

konfiskáty, kterým se s účinností od 6.9.1946 ukládal společný postup v rámci správy¹⁷³. V případě konfiskátů tato operace souvisela s vynětím konfiskátu z přidělového řízení¹⁷⁴.

Z hlediska majetkoprávních souvislostí po ustavení SNS následovaly další kroky. Jedním z nich bylo, že podnik byl znárodněn pokud splňoval podmínky znárodnění podle ustanovení znárodnovacích zákonů dnem účinnosti zákona. Od tohoto okamžiku nastala další fáze, kdy podnik byl již ve vlastnictví státu a do okamžiku začlenění do národního podniku samostatně hospodařil. Tímto se dle rozsahu podnikatelské činnosti a délky a trvání změnila majetková podstata, která v následném kroku vstupovala do utvořeného národního podniku. Do nově vznikajícího národního podniku mohly být začleněny části majetkových podstat i podstaty více podniků najednou. Tak se stalo i v případě Preciosy, kam byla začleněna část majetkové podstaty podniku Bratři Redlhammerové (1.1.1946), skupina konfiskátů (k 1.1.1947 celkem 11 podstat), skupina znárodněných podniků (k 1.1.1948) i jednotlivé podniky.

Vynětím majetkových podstat nebo jejich částí nedošlo k zrušení právnických osob a to ani u konfiskátů. Ke zrušení docházelo likvidací a následným výmazem z obchodního rejstříku. Tato problematika již nebyla do práce zahrnuta. Ke zřízení národního podniku Preciosa došlo následně vyhláškou ministra průmyslu, v tomto případě Zdeňka Fierlingera. Zde je nutno opětně připomenout, že všechny akty proběhly retroaktivně, tj. se zpětnou platností. Obecně se tato praktika považuje v právu až na výjimky za nepřípustnou. Ve znárodnovacím procesu byla uplatněna na základě zákona 5/1945 Sb.

K ověření všech začleňovaných majetkových podstat jako podklad pro stanovení kmenového jmění došlo formou zpracování Pomocné majetkové sestavy ke dni začlenění dle písm. F vyhlášky MP č.669 ze dne 10.4.1948¹⁷⁵. Ke stanovení kmenového jmění byl příslušný centrální orgán, tj. Ministerstvo průmyslu, které tak činilo vždy k 1.1. běžného roku na základě znění zákona

---

¹⁷³ viz příloha č.7, *Koncentrace podniků jabloneckého průmyslu návrh společných národních správ*

¹⁷⁴ viz příloha č.9, *Vynětí konfiskátu z přidělového řízení—Robert Richter, Liberec*

¹⁷⁵ viz příloha č. 24, *Majetkové podstaty—rozhady začleněných podniků do Preciosy, n. p.*

č.51/1948 Sb.¹⁷⁶, uzávěrky za předchozí kalendářní/hospodářský rok a všech dalších relevantních souvislostí. Kmenové jmění se v průběhu let 1948-1952 několikrát měnilo v souvislosti s probíhajícími delimitacemi probíhajícími, tak jak je ve zkratce naznačeno v poslední kapitole.

Ke každému podniku patří název, který se může stát ochrannou značkou, což se stalo i v případě Preciosy. Archivní podklady ke vzniku názvu ani nepotvrzují ani nevyvracejí firemně tradovaný výklad vzniku na základě vypsání soutěže.

Oprostíme-li se od politických souvislostí daného období, lze konstatovat, že působení ČZS, n. p. především v období let 1946-1947 bylo úspěšné. Určitě v bakalářské práci popsaném segmentu bižuterní výroby, tj. v oblasti organizace podniků, jejichž předmětem podnikání bylo broušení a similizace zejména imitovaných drahých kamenů. Týká se to minimálně koncentrace podniků a rušení neefektivních provozů. Obsazování vrcholných postů v centrálních orgánech se dělo od počátku do února 1948 na základě boje mezi KSČ a ostatními stranami. V případě ČZS, n. p. je příznačné, že generální ředitel (ČSNS) odstoupil z funkce v posledních únorových dnech roku 1948 a jeho náměstek (KSČ) byl odsouzen ve vykonstruovaném procesu v padesátých letech.

Výrobci jabloneckého zboží se museli vypořádat s nahrazením českých Němců i padesátiletým obdobím centrálního hospodářství. I v této době od konce padesátých let dochází k postupné modernizaci odvětví i když tato je limitována odčerpáváním vyprodukovaných devizových prostředků do jiných sektorů národního hospodářství.

Skutečností zůstává, že podnik Preciosa přetrval do dnešních dnů a dál pokračuje v tradici jabloneckých sklářů. To už je ovšem jiná historie.

---

¹⁷⁶ viz příloha č.20, *Kmenové jmění Preciosy, n. p. k 1.1.1948 a jeho stanovení k 1.1.1949*

Seznam použitých zdrojů

Archivní prameny

Národní archiv

Fondy

Národní archiv, číslo fondu 972, název fondu Československé závody sklářské, n. p. 1945-1951

inv. č	název	karton
1	Zřízení ČZS, n. p.	1
22	Zprávy o stavu jednotlivých n. p.	8
48	Organizace na Jablonecku	25
75,76	Konfiskáty	42
79	Společné národní správy	44
83	Konfiskáty Jablonecko	49,50
133	Jablonecký sklářský průmysl, n. p.	99
147	Preciosa, n. p.	123,124,125
169	Společná národní správa jabloneckých podniků	147
299	Jablonecký sklářský průmysl	233,234

■

Úřad předsednictva vlády

Úřad předsednictva vlády—běžná spisovna, Fond č.315/1

Archiv bezpečnostních složek Praha

fond

Archiv bezpečnostních složek, oddělení interních fondů MV ČSR, StB a vojsk MV, složka Zemský odbor bezpečnosti Jablonec nad Nisou 1946-1947, č.i.j.1, počet listů 760

Státní oblastní archiv Zámorsk

fond

1216	František Šlechta, brusírna drahokamů, Turnov
1217	Jan May, brusírna drahokamů Turnov
1218	Hermann a Palma, brusírna drahokamů Turnov
1219	Josef Valha, Turnov
1891	Dr. Josef Plíhal, Turnov

- 1892 Selecta, výroba a obchod skleněnými kaménky, Šlechta, Gráf a spol.,
Turnov
- 1894 Jan Ouhrabka, Turnov

Státní okresní archiv Most-Velebudice

fond

- 357 Bratři Redlhammerové, k. s., výroba perel a knoflíků, Jablonec n. Nisou
- 585 Bádenské safírové brusírny, Jablonec nad Nisou
- 586 Arnošt Clar, v. o. s., výroba skleněných kamének a lisované umělé
pryskyřice, Jiřetín pod Jedlovou
- 587 Alfred Czersovsky a spol., v. o. s., mechanické brusírny skleněných
kamenů, Chotyně
- 588 Dolenský a Brosche, mechanická brusírna polodrahokamů a perel
Minkovice
- 589 Theodor Hoffmann, similisovna, Jablonec nad Nisou
- 590 Hübner a Weiss, mechanická brusírna umělých drahokamů, Dolní Podluží
- 591 Conrad Jäger, similisovna skleněných kamenů, Jablonec nad Nisou
- 592 Bratři Jägerové, v. o. s., výroba bižuterie a mechanická brusírna,
Jablonec nad Nisou
- 595 Robert Richter, mechanická brusírna umělých drahokamů, Liberec
- 596 Bratři Teplíkové, v. o. s., mechanická brusírna skleněného zboží,
Frýdštejn
- 599 Theodor Wander, similisovna, Jablonec nad Nisou
- 600 Adolf Wenzel, výroba skleněných perel a sklárna, Jablonec nad Nisou
- 601 Carl Wrabetz, similisovna, Turnov

Podnikový archiv Preciosa, a.s.

Inv. jednotka	název	karton
297	Znárodňovací vyhlášky	91
299	Zřizovací listina Preciosa, n. p.	91

304	Delimitace	91
307	Konfiskační výměry Turnov 1948-1949	91
681	Účetní rozvahy roční	245
682	Návrh na úpravu kmenového jmění Preciosa 1948	246
683	Majetková podstata znárodněného podniku	246
684	Majetková podstata znárodněného podniku	247

Právní předpisy a související dokumenty

Zákon 100/1945 Sb.	O znárodnění dolů a některých průmyslových podniků
Dekret č.5/1945 Sb.	O neplatnosti některých majetkově právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů.
Dekret 108/1945 Sb.	O konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy
Zákon 51/1948 Sb.	O úpravě některých finančních poměrů národních podniků průmyslových a potravinářských
Nařízení vlády 6/1946 Sb.	Vládním nařízením, kterým se vydává statut národních podniků průmyslových

Literatura:

- 1.KUKLÍK, Jan. *Znárodněné Československo, Od znárodnění k privatizaci – státní zásahy do vlastnických práv a dalších majetkových práv v Československu*. 1. vyd. Praha: Auditorium 2010. ISBN 978-80-87284-12-4.
- 2.KUKLÍK, Jan. *Dekrety prezidenta republiky. In Kauza: tzv. Benešovy dekrety. Historické kořeny a souvislosti*. Praha: Historický ústav AV ČR, 1999. ISBN:80-7286-001-1.
- 3.KALINOVÁ, Lenka. *Východiska, očekávání a realita poválečné doby, K dějinám české společnosti v letech 1945-1948*, 1.vyd: Praha, Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, 2004, ISBN 80-7285-043-1.
- 4.PRŮCHA, Václav, et al. *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992, 2 díl období 1945-1992*, 1. vyd. Brno: Doplněk, 2009.ISBN 978-80-7239.
- 5.KIRSCH, Ronald a kolektiv. *Historie sklářské výroby v českých zemích II/díl1*, ACADEMIA 2003, ISBN 80-200-1103-X.

6. NOVÝ, Petr. *Ve službách módy a stylu—česká bižuterie v období 1. republiky (1918-1938)*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. ISBN 978-80-200-2708-5.

7. NOVÝ, Petr. *Jablonecká bižuterie*, 1. vyd. Praha: GRADA 2008
ISBN 978-80-247-2250-4.

Diplomové práce:

FILAROVÁ, Petra. *Znárodnění a konfiskace v letech 1945—1948—činnost mimořádných lidových soudů v jednotlivých regionech*. DP UK, katedra právních dějin 2010,

Periodika:

1. KUKLÍK, Jan, NĚMEČKOVÁ, Daniela. *Majetkové změny v ČSR v letech 1945–1948*, Paměť a dějiny 01/2017

2. HEJDA, Jiří, *Komu patří československý průmysl*, Přítomnost Ročník V., číslo 3, 26.1.1928

3. GRISA Miroslav, *Jablonecký průmysl od vzniku ČSR do začátku 20. let*, Ars Vitraria sv.8

4. GRISA Miroslav, *Jablonecký průmysl v roce 1930, Nástin hospodářské skladby*, Ars vitraria sv.6,

5. ČTYŘOKÝ, Václav, *Naše sklářství v novém státě*, Sklářské rozhledy 1938, roč. XIV., č. 8

6. WINKLER, Pavel. *Dekrety prezidenta republiky z období 1940-1945*. Právník. Teoretický časopis pro otázky státu a práva. 133, č. 8, (1994,)

7. STRÁŽ SEVERU, ročník 1947, čísla 40, 55,

8. Sklářské rozhledy, 1937, roč. XIV, č.1

Digitální zdroje

Úřad průmyslového vlastnictví, www.upv.cz—průmyslová práva—ochranné známky, el. výpis

Seznam příloh

1. Námět na vytvoření zpravodajské služby pro průmysl sklářský a výroby jabloneckého zboží
2. Manifestační projev národních správců jabloneckého průmyslu
3. Kolem šmelinářských afér v Jablonci n. Nisou, Stráž severu 1947/40
4. Tanec miliónů jabloneckých šatonových králů, Stráž severu 1947/55
5. Hospodaření jabloneckých vývozních domů ve Spojené národní správě
6. Konfiskáty na Jablonecku z porady na MP dne 19.7.1946
7. Koncentrace podniků jabloneckého průmyslu návrh společných národních správ
8. Přidělování konfiskovaného majetku národním podnikům
9. Vynětí konfiskátu z přidělového řízení, Robert Richter, Liberec
10. Jmenování národním správcem SNS mechanických brusíren a similizoven
11. Příkaz společné národní správy, dopis ze dne 16.9.1946
12. Konečný termín žádostí na konfiskované podniky ke dni 5.2.1948
13. Nařízení národního správce firmy Bratři Redlhammerové
14. Návrhy názvu budoucího národního podniku
15. Rozhodnutí ČZS, n. p. o názvu Preciosa, n. p. ze dne 7.6.1947
16. Zřizovací listina národního podniku Preciosa ze dne 10.4.1948
17. Datum vzniku národního podniku Preciosa, ujasnění
18. Vyhláška MP č.669 ze dne 23.4.1948 o zřízení národního podniku Preciosa
19. Vyhlášky MP z roku 1948 o začlenění jednotlivých podniků do Preciosy, n. p.
20. Kmenové jmění Preciosy, n. p. k 1.1.1948 a jeho stanovení k 1.1.1949
21. Dohoda o převodu nemovitosti na sklárnu Jana Haruse ke dni 1. října 1951
22. Žádost na úhradu pohledávky za likvidovanou firmu Ladislav Durych, Turnov
23. Sklářská sekce Národohospodářské komise při ÚV KSČ—Jablonecké exportní domy
24. Majetkové podstaty—rozvahy začleněných podniků do Preciosy, n. p.

Přílohy

1. Námět na vytvoření zpravodajské služby pro průmysl sklářský a výroby jabloneckého zboží

50870

Dr. Šauer. m. p.

Josef Gottwald

Referát prodáv.
26/8. 1945 *Šauer*

Jablonec n. L., dne 2. října 1945.

Titl.
Úřad předsednictva vlády,
P r a h a, Strakova akademie.

Námět na vytvoření průmyslové a obchodní zpravodajské služby pro průmysl sklářský a výroby jabloneckého zboží.

Z důvodů uvedených k příložené zprávě a přehledu opatření, která byla v oboru protiprůmyslové špionáže prováděna do r. 1938 jakož i z potřeb nynějších, které dále uvádím, navrhuji, aby byla svolána porada zástupců Ministerstva vnitra, Ministerstva průmyslu, Ministerstva pro vnitřní obchod, Ministerstva pro zahraniční obchod, a II. oddělení generálního štábu, která by stanovila potřebu a rozsah, vedení a zřízení zpravodajské služby pro průmysl sklářský a výrobu jabloneckého zboží. Obchod českým sklem dal při cenách platných v r. 1918 - 38 státu na devisách maximálně ročně K 1.950.000.000.--, minimálně 300.000.000.--. Za dnešní situace i při restrikci průmyslu a všech nevýhod vyplývajících ze stávající situace může dát více než-li 1 miliardu K. České sklo a jablonecké zboží jsou jedním z několika mála našich výrobků, které můžeme bez obav o porušení vnitřní hospodářské situace exportovati. Oproti všem jiným našim výrobkům je v cenách českého kristalu a jabloneckého zboží podíl lidské práce naprosto převažující, zhodnocuje suroviny až 300 krátě a to i suroviny dovážené, kterých však nespotebuje více jak plus minus 5% vlastní prodejní hodnoty. Jsou proto veškerá opatření k ochraně výroby a prodeje českého kristalu a jabloneckého zboží nutně potřebná a rentabilní. Zřízení zpravodajské služby pro ochranu výroby českého skla a jabloneckého zboží v nejkratším čase je nutné z následujících důvodů:

- 1/ Je bezprostřední nutnost zjistiti ceny zahraničního zboží zejména v oboru bižuterie, které jsou nám dnes úplně neznámy. Prodejem našeho zboží bez přesné znalosti trhu v jednotlivých zemích vznikly by škody na devisách, které by se mohly pohybovati v obnosech 100 milionových. Ku příkladu dle nezaručených zpráv prodává se v Anglii bižuterie asi za 10 násobek našich cen, při stanovení cla plus taxi asi 125%, takže naše zboží by mohlo býti prodáváno do Anglie za 4 násobek dnes u nás platných cen. Tato cenová situace bude jistě upravena. Do doby řádné upravy mohou býti nakoupena na zdejším trhu cizími nákupčími velký kvanta zboží za ceny zde nyní platné. V řadě případů se tak již stalo. Vedení výrobních i obchodních podniků je po většině

v rukou národních správců, kteří i když v expertním obchodě působili po většině obchod s bižuterií z dřívější praxe neznají, a je proto ~~js~~ nutné je nestraně, rychle a přesně o stavu cizích trhů informovati.

2/ V cizině vznikla respekt. rozšířila se výroba bižuterie a na trh jsou uváděny nové vzory. Dle informace zahraničního zástupce, kterého jsem vyslal na veletrh do Paříže je naše zboží pro Paříž zastaralé. Američtí výrobci zejména v Providenci za války rozšířili a zavedli výrobu nových vzorů a prodávali během války do neutrální ciziny za naše ceny výrobní. Jedná se sice o výrobu pásovou, které s naší výrobou rukodílnou a mnohotvárností vzorů můžeme konkurovati, ale musíme se přizpůsobiti mezinárodnímu vkusu. Bižuterie jako modní zboží, podléhá ročně několikrátě změněm vzorů a chceme-li stačit mezinárodní konkurenci musíme přijíti s novými vzory dříve než-li pásová výroba je může v masách uvést na trh.

Jak ad 1 tak i ad 2 musíme sledovati ceny a vzory již u výrobců nikoliv až zboží je uvedeno na trh.

3/ Zahraniční zájemci mají veliký interes o sklářské odborníky německé národnosti, kterými chtějí rozšířiti event. zakládati konkurenční průmysl v cizině. Tak ku příkladu bývalý ředitel úřadovny Gemeinschaft Holliglas z Bora u České Lípy H e l c l dle zpráv, které jsem obdržel, organizuje tajně emigraci sklářských odborníků pro Švédsko a Anglii a současně prý založil organizaci dutého skla v Bráždanech. Je zapotřebí jako pokračování mé dosavadní úlohy vésti i nadále v evidenci sklářské odborníky i později, stanoviti způsob jejich práce event. rozšíření či vysídlení tak, aby nemohli dobrovolně i později vycestovati. Zejména ve sklářské výrobě ve které máme skoro světový monopol je toto opatření i po skončení transferu Němců velmi nutné.

4/ Je nutné přesně kontrolovati prodej jablonecké bižuterie a skla pro domácí trh. Dle mého osobního zjištění prodává se bižuterie a sklo na černo ve velkých kvantech, údajně pro potřebu ve vnitrozemí. Tato bižuterie je přes Slovensko vyvážena do Maďarska bez protihodnot v devisách mnohdy výměnou za cigarety či naturálie. Dále je prodávána v americkém okupačním pásmu americkému vojsku a tímto převážena do ciziny. Část takto koupené bižuterie pochází ze starých zásob a z podřadného materiálu a kazí nám zahraniční trhy. Tak ku příkladu dostal jsem zprávu ze Švýcar, že naše zboží je tam posuzováno na základě těchto černých obchodů velmi nepříznivě. Zdejší policejní orgány nemají k dispozici odborníky, cenová kontrola a revizní orgány národních správců při občasných kontrolách nemohou tyto věci sledovati. Odhaduji prodeje na černo dosud provedené na částku 20,000.000.— K. Tento obnos znamená ztrátu na devisách event. v částce daleko vyšší, protože zboží do ciziny by mohlo být řádně účtováno za cenu na mezinárodním trhu platné. Je zapotřebí i v tomto směru řádné kontroly.

Není vyloučeno, že někteří národní správci budou si chtíti zajistiti volné devisové prostředky k osobní dispozici v cizině. V oboru skla a jabloneckého zboží mají k tomu jedinečné možnosti.

V příloze přikládám opis dopisu, kterým švýcarský občan se obrací na zdejší firmu se žádostí o zaslání rasidel. Dále bylo mi

zboží byl nalezen depozitární listy japonské policie, jehož cílem
je za jeho obchodníka přivést do Japonska, jehož cílem
příkladů. Protivěsání v - 2 -
japonské národní správy měla být vyvezeny celé stroje bez jak
koliv kontroly.

- důvěrně sděleno, že p. Rosenblatt, americký státní příslušník a údajně spolunajítel firmy Kohn a Rosenberg v U.S.A. Providence, který zde koncem měsíce srpna byl na obchodní cestě, v Paříži předváděl formy, které zde získal. P. Rosenblatt byl první ze zahraničních zájemců, který po válce 1914 - 18 přijel do Československa. Nakoupil zde za nejnižších cen a pravidelně potom každoročně zde získával vzory přímo u výrobců, které později vyráběny na pásu vytvářely naši americkou konkurenci. Rovněž i nyní přijel p. Rosenblatt jako první ze zahraničních kupců, odmítal kupovat za naše ceny výrobní a přesto docílil uzavření mnohamilionových objednávek. I zde je potřeba přísné kontroly.
- 6/ Oproti názoru, že japonská konkurence, speciálně ve skle je touto válkou vyřizena, domnívám se, že po zastavení válečného průmyslu Japonsko bude zejména ve skle mít daleko větší možnosti výroby než dříve. V případě, že by japonská sklářská výroba byla podporována americkým kapitálem a organizací, mohla by naši sklářskou výrobu dokonale rozrušit. Je proto velmi nutná potřeba udržovati výrobní tajemství a chrániti je před cizí špionáží.
- 7/ Během nynější války vyráběla zdejší firma Bratři Jägerové v chromných kvantech granátové zapalovače. Pasířské firmy mohou býti lehce přetvořeny na výrobu jemné mechaniky a nejjemnějších přístrojů. Firma Uman, brusírna skla, dodávala veliká kvanta optických skel /prismy/ pro tanky a ponorky. Firma Riedl, jakož i jiné firmy dělají pokusy event. začínají vyráběti součástky k televizním přístrojům. Ve zdejším pohraničí, tedy na místě značně ohroženém a z ciziny snadno přístupném, byly či budou vyráběny přístroje elektrotechnické, radiové či jejich součástky. Je proto velmi nutné z důvodů vojensko-průmyslových sledovati počínání cizinců, jichž vždy v Jablonci n.N. byl značný počet a kteří z důvodů obchodních musí býti zde dobře přijímáni.
- 8/ Je nutné velmi přesně kontrolovati jak je při vysídlování Němců event. při předávání jejich majetku nakládáno se stroji, nářadím event. zásobami. Za dnešního stavu může býti velmi lehkou vyvezeno celé zařízení provozovny aniž by mohl býti zjištěn pachatel, či vůbec předmět, který byl vyvezen. Tak ku příkladu 4/10. 45 naložilo 20 Němců z Jablonce n.N. 2 nákladní vozy tažené traktorem a patřící Rudé armádě 40 beden kovové a skleněné bižuterie a bižuterie z umělých hmot, asi 60 forem a různé nástroje pro jemnou mechaniku a odjelo směrem na Žitavu. Vozy byly potaženy plachtou, traktor řídil příslušník Rudé armády a na vozech seděly ozbrojené strážce Rudé armády. Němci byli ukryti pod plachtami. Vozy byly jakožto část Rudé armády při přechodu hranic v Gersdorfu celní stráží propuštěny. Při odjezdu zahlédl celník náhodou z pod plachty vyhlížejícího civilistu, traktor na velocipedu dohonil a zastavil. Němci byli donoceni sestoupiti a náklad složiti. Zboží a formy byly zadrženy, Němci, mezi kterými byla majitelka závodu, který vyrábí umělou bižuterii a majitel závodu na zpracování skla

propuštění přes hranice s 30 kg osobních zavazadel. Při prohlídce zboží byl nalezen doporučující dopis jednoho jabloneckého exportéra na jeho obchodního přítele ve Schwäbisch Gmündu, jehož opis přikládám. Protože asi v 600 pasířských živnostech dosud nejsou jmenování národní správce mohou být vyvezeny celé závody bez jakékoliv kontroly.

Tyto všechny okolnosti podporují návrh na zřízení zpravodajské služby, která je potřeba tím více, že nynější poměry vyžadují daleko přísnější dohledu a důraznějších opatření než-li tomu bylo do r. 1938, kdy službapodobného druhu byla již zavedena.

Do r. 1938 byla jablonecká zpravodajská služba pro jablonecký průmysl prováděna Společností pro zvelebení jabloneckého sklářského a šperkařského průmyslu, která sama byla orgánem soukromým, vedeným zvolenými funkcionáři z řad majitelů podniků. Společnost byla financována příspěvkem členů. Toto řešení mělo svůj klad v tom, že poznatku nemohlo být konkurenčně využito ve prospěch jedné nebo několika firem a že získané zprávy mohly či snad mohly být použity ve prospěch nejenom členů výboru, ale všech podnikatelů. Že se tak vždycky nedělo bylo vinnou praxí tak jak se vyvinula. Druhým hlavním kladem tohoto řešení bylo financování, které šlo převážně na účet společnosti a jen část pokud spočívala v práci policejního komisariátu v Jablonci n.N. na účet státu. Toto řešení za okolností uvedených však nelze doporučit. V nynější době převládá státní zájem daleko zájem soukromníků a dobrovolné financování bylo lze těžko prosadit. Rovněž není možno do vedení podobné organizace dosadit nynější národní správce, jejichž osobní i obchodní kvality se teprve projeví a kteří povětšinou mají k závodu poměr velmi nejistý.

Činím proto následující návrh:

Pro veškerý průmysl sklářský jabloneckého zboží a obchodu těmito výrobky v pohraničí bude zřízena zpravodajská ústředna pro potírání průmyslové špionáže se sídlem v Jablonci n.N. Jejím úkolem v rámci oboru, jakož i zákonů a nařízení citovaných v příloze či dalších, které budou vydány, bude

- za 1/ potírání průmyslové špionáže a to jednak chránění hospodářských tajemství, kontrola cizinců, ochrana vzorků, kontrola vývozu strojů, forem a pod, kontrola vysídlování a rezidlování sklářských odborníků,
- " 2/ zjišťování stavu trhu a výroby sklářské v cizině a kontrola obchodu v cizině zbožím vyváženým z ČSR,
- " 3/ spolupráce se všemi zájmovými orgány a skupinami a pořádání zpráv výrobcům a obchodu.

Zpravodajská ústředna bude podléhat ústřednímu úřadu či úřadům, které budou určeny. Aby byla zachována potřebná diskretnost navěnek, pružnost v jednání a kontakt s živým obchodem a výrobou bude prováděním prací pověřena jedna větší firma exportní zabývající se obchodem výrobky zmíněného průmyslu. Tato firma svými zaměstnanci domácími i zahraničními zástupci může provádět veškeré práce převédné.

2. Manifestační projev národních správců jabloneckého průmyslu

MINISTERSTVO VNITRA
PRAHA VII BELCREDIHO 69. — TELEFON 7741 - 9. LINKA.....

Č. Z/A-6316/173-18/10-46/2. V PRAZE dne 22. října 1946.
Při odpovědi uveďte vždy toto číslo jednací.

Velmi pilné.

Zemskému odboru bezpečnosti, odd. II.,
k rukám p. akt. Herčíka,
Jablonec nad Nisou.

Předmět: manifestační projev "Sdružení nár. správců jabloneckého průmyslu".
Přílohy: ✓

Odvoláváme se na osobní rozmluvu s Vámi dne 18. t. m. a žádáme, abyste nám obratem podal zevrubnou zprávu o průběhu manifestačního projevu "Sdružení nár. správců jabloneckého průmyslu" dne 19. 10. 46 jakož i o tom, jakou odezvu měl tento projev mezi dělnictvem a v širší veřejnosti a které osoby za akcí národních správců stojí.

Za ministra:
offay

Zemský odbor bezpečnosti odd. II.	
JABLONEC n. Nisou, Liberecká ul. 15	
Došlo: 26. 10. 1946	II/2
Čís. j.: 696	
Příl.: <i>Ø</i>	679/46

Kolem šmelinářských afér v Jablonci n. Nisou

Počátkem měsíce února zachytila kriminální úřadovna za spolupráce revizních orgánů první stopy po šmelinářích s šatony. Od té doby již bylo zatčeno na 30 osob, ponejvíce národních správců, kteří prodávali na černo šatony v celkové hodnotě mnoha milionů Kčs.

I když dosud není možno ani v hrubých nárysech odhadnouti, jak velkou škodu způsobili nezodpovědní národní správci svým počínáním státní pokladně a národnímu hospodářství, přece můžeme docela střízlivě říci, že se jedná o škody milionové.

Šatony jsou skleněné kaménky, jejichž největšími odběrateli u nás jsou jablonečtí pasíři a o které má především cizina veliký zájem. Šatony je stále citelný nedostatek a vyskytly se i případy, že pasířské podniky mohly na-

koupit pouze tak malé množství šatónů, že nemohly ani vyříditi objednávky za miliony Kčs. Dokonce několik podniků musilo v důsledku nedostatku materiálu propustit i pracovní síly.

Největší podlost nezodpovědných národních správců, kteří prodávali na černo šatony, spočívá především v těchto skutečnostech: 1/ nepřihlásili své zásoby šatónů při soupisu majetku, 2/ využili katastrofálního nedostatku šatónů k vlastnímu, bezprácnému obohacení se a 3/ okradili stát o milionové hodnoty.

K bodu prvnímu není jistě zapotřebí delšího vysvětlování. Povinnost přihlásit nepřátelský i vlastní majetek byla známa všem našim občanům a musila být tedy známa i národním správcům jabloneckých podniků. Okamžikem, kdy zů-

myslně nepřihlásili své zásoby šatónů, musili si být jistě vědomi toho, že zatajují hodnoty, se kterými by jinak mohl stát počítat při získávání valut.

Okolnost, že zatčení národní správci a jejich pomahači využili krize v pašířských podnicích, které pocitovaly nedostatek šatónů, vykresluje jablonecké šmelináře jako lidi podlých charakterů, kteří se neštíteli poškodit národní hospodářství ve prospěch své kapsy. Uvědomíme-li si, že cena šatónů stoupla od roku 1938 13 až 15krát, je nám ihned jasné, že jablonečtí velkošmelináři vydělávali bezprácně úžasné částky peněz. Viz příklad: Zboží, které nezodpovědní národní správci nakoupili v roce 1938 za 100.000 Kčs (event. je nakoupil bývalý německý majitel firmy), prodávali nyní za jeden až jeden a půl milionu Kčs.

Jak jsme již řekli, jablonečtí velkošmelináři okradili stát o milionové hodnoty. Především tím, že zásoby šatónů nepřihlásili, takže stát nemohl získat za mnoho milionů Kčs valut. Nejvíce však poškodili státní pokladnu tím, že zboží, které patřilo do zkonfiskovaného majetku, prodali na černo a pokud si peníze za prodej ponechali pro sebe, pak okradili stát o celkovou hodnotu nepřihlášených zásob. V několika případech byly šatony majetkem jedinců a ti pak okradili nepřihlášením svých zásob stát o daň z majetku. Většina jabloneckých šmelinářů pak okradla stát o daň výtěžkovou, důchodovou a daň z obrátu, neboť na zboží, s nímž šmelinářili, buď vůbec nevydávali účty nebo jen účty fingo-
vané.

Taková je ve zkratce „bilance“ jabloneckých velkošmelinářských afér, pokud se vůbec dají zachytit škody, které nezodpovědní správci z Jablonce napáchali. K dokreslení charakteru jabloneckých šmelinářů, všimněme si jejich počínání ještě krátce s hlediska sociálního. Zatím co dělník nebo úředník z jabloneckých továren musil vystačit s průměrným platem 2.000 — 3.000 Kčs měsíčně, dokázal jeden jablonecký šmelinář prohrát za noc v kartách 108.000 Kčs. Dělníci docházejí za prací do jabloneckých továren denně několik kilometrů — často v mrazu a nepohodě — zatím co jistému jabloneckému šmelináři nestačilo jedno osobní auto a chtěl si koupit nejmodernější a nejpřepychovější automobil americké značky.

Jindřich Švec.

Objevujeme krásy našeho pohraničí

Dk. — I když před válkou celé pohraničí tvořilo řádnou část státu, bylo vyladěno českým životem poskrovnu. Čeští turisté, včetně lyžařů, projížděli sice německými pohraničními obcemi na hřebeny Krkonoš, neměli však valného přirozeného zájmu o pohostinství, které jim nebylo ani nabízeno, neboť Němci nestáli o české návštěvníky. Teprve odstupem času, kdy německý živel je nenávratně pryč, vidíme při bedlivějším pozorování romantického pohraničí nové možnosti, které se otevírají turistickému a rekreačnímu ruchu. Kdo znal kdý nějakou Desnou s jedinečnými lyžařskými terény a kdo se to vysmívá tomu, že takový Tanvald nemůže býti lyžařským střediskem. Věrne pevně zdějším osidlením, kteří přes všechny potíže vynakládají svoje úsilí k přesvědčování veřejnosti, že tento kraj je skutečně krásný a jedinečný. Ze nebyl dosud objeven, nutno přičítati okolnosti, že v celém tom krásném kraji bydleli jen Němci, kteří nemohli zde zřizovati nákladná střediska zimního sportu, zatím co české obyvatelstvo znalo z těchto míst pouze Spindlerův Mlýn, Janské Lázně, Nový Svět a dost. Nemůže býti ku škodě, jestliže vznikne rekreačních středisek mnohem více pro mnohem více českých lidí, kteří budou navštěvovat od Němců oproštěná romantická údolí, která skutečně teprve objevujeme a která jsou nám nyní bez nejmenších obav přístupná.

Člověk se musí zamyslet, když vidí ty nádherné scenerie a představi si, že ještě před dvěma roky zde byl český živel nevitáným a druhořadým. Teprve při spatření všech těch nových krás chápeme, proč se Němcům z našeho pohraničí nechtělo. Člověk nejen pookřeje při spatření nových zalesněných a obydlených strání, ale i sráče mu veselěji zabuší a nějaká taková jistota usídli se trvale v nás při pomyslení, že pohraničí je nejen bezpečně obydleno, že však skýtá ještě nové a dalekosahlé možnosti rekreační, které ještě do nedávna byly vymožeností těch, kteří proti nám zbrojili, kteří nás zradili a dnes s pláčem vzpomínají na krásné časy.

Naše povinnost k těmto novým osidlením je jen jedna. Ze všech sil popularisovati tyto dosud objeované kraje a učiniti z našeho pohraničí nejen průmyslový kraj, ale i velké rekreační středisko pro všechny pracující. Při důkladném prohlédnutí těchto terénů zjistíme, že se nám naskytají možnosti, učiniti z některých krajů opravdový ráj na zemi.

4. Tanec miliónů jabloneckých šatonových králů, Stráž severu 1947/55

Co bude takto z Jablonce?

Tanec milionů jabloneckých šatonových králů

Místo práce šmelina šatony — Pátřetího miliona pokut nikdo ani neucítí — Češi, Slováci, Maďari a Němci ve šmelině jedna ruka — Aféra, jež bude mít své pokračování.

—mi— Před česem jsme přinesli v našem listě podrobnosti o velkošmelině šatony v Jablonci, která svým rozsahem nemá v tomto oboru přirovnání. Podrobnějším vyšetřováním úřadů se odkrylo mnoho nových stop a tak na scéně se dostává mnoho nových osobností, které až dosud byly v Jablonci velmi vázány a jež se snížily k tomu, aby se obohacovaly pokoutním způsobem na úkor státu. Nešlo o žádné malé částky a tam, kde prostý smrtelník počítá s korunami, tam tyto „šatonovi králové“ házejí statisíc, které buď lehce utráceli, nebo používali k dalším obchodním spekulacím.

Němec Hüttmann opět na scéně.

Fa A. Hüttmann v Jablonci poslední dobou velmi zvětšoval a zaznamenával obraty, jdoucí do milionů. Bohužel, o těchto obrazech nevěděli berní úřad a Hüttmann nepokládal za nutné vést řádné účetní knihy. Obchody, které prováděl, by také těžko šlo zanášet do knih, neboť by na ně muselo přijít kritické oko revisorovo. Když se o tuto práci začaly zajímat bezpečnostní úřady, měl právě rozpracován obchod s „černými“ šatony do Ameriky, kde je toto zboží nejlepším plátcem. Než může být zboží vyvezeno, musí být připojeno potvrzení o jeho původu a to mu velmi ochotně udělal jeho „obchodník“ známý Pavlata z Kokonína. Nechtěl sám zavazovat do těchto tajů a když cítil Hüttmann, že se jeho činnost stává středem zájmů bezpečnostních úřadů, řekl svému známému Slovákovi Mladovnikovi, jenž zde nakupoval pro jednu americkou firmu, ať mu schová platinový prsten s brilianty. Ten mu vyhověl, chtěl mu pomoci též dopravit 10 beden se šatony v ceně jednoho miliónu do Ameriky, ale tyto na účet byl jedná zadrženy v Praze. Hüttmann dal též prý Mladovnikovi sto tisíc Kčs, ale jeho slovenkám přitel to popřel. Mladovnik byl nápomocem i při sbírání fingovaných účtů. Toho si byla vědoma trestní komise ONV v Jablonci a udělila mu půl miliónu pokutu a 6 měsíců vězení a v případě nedobytnosti dalšího půl roku žaláře. Bohužel, Mladovnik byl z vazby pro nemoc propuštěn a pohybuje se dosud na svobodě. Má však cestovní pas, který by mu mohl být vychoďákem z nouze.

Černá bursá v bytě Němce Jágra.

Dvěma byty Maxe Jágra v Poštovní ulici v Jablonci se nechly jeho návštěvníky byli ti, kteří chtěli rychle zbohatnout. Obchodovalo se tam nejrozličnějším zbožím a především se dávala přednost věcem, na nichž se dá rychle a hodně vydělat. Není bez zajímavosti, že ani člen SNB neodolal svodům rychlého zbohatnutí a chtěl si při své nevelké zázi „privydelat“. Příjmy Maxe Jágra nebyly malé: zboží, které na černo koupil za 70.000 Kčs, prodal obratem ruky za 190.000 Kčs. Měl obchodníkou legitimaci, která ho chránila před odsouzením, přesto že byl vyučen kovář a zastával zde nyní funkci daňového poradce. Tuto práci zastával jen, aby předstíral své obchodní cesty, kterých nebylo málo. Byl velkorysý a přesto že neměl živnostenského oprávnění, prováděl obchody s pravými a syntetickými kameny ve velkém stylu. Byl zapojen do tetězového obchodu a při tom vyřákal od B. Pavlaty z Kokonína fingované účty na tři čtvrti miliónu pro L. Mladovnikovi. Za tento „obchod“ dostal jenom 52.500 Kčs, z čehož dal B. Pavlatovi 37.500 Kčs jako odměnu za napsání. Při tom nesměly zapomenout podotknout, že hodnota zboží byla vyšší, než byly částky na vystavených účtech.

25.000 Kčs zastížených ve spodkách.

Ale velmi musel být překvapen „daňový poradce“ a odborník v jabloneckém průmyslu, kovář Max Jáger, když na jeho dveře uprostřed obchodování zatukala policie. Do rozpaků byl jejich přítomností přiveden též Němec Semtner a Maďar Kocsmaroš, kteří zde byli právě „za obchodem“. Tento zákrk překazil jeho kariéru uprostřed vzestupu, ale že již s tímto podobným počítal, vyvěřil z toho, že si zažil do spodků 25.000 Kčs. Během své činnosti si získal mnoho obchodních známých z nejrozličnějších kruhů. Od firmy Brožek z Rovenska nakoupil bez účtů a dodacích listů za 194.000 Kčs šatony. Dále provedl více černých obchodů se šatony spolu s Němcem Böhmem, s jakým si dříve obchodníkem a dokonce i s učitelem Petříčkem. Maximilianu Krouzovi dodal společně s Böhmem bez účtů nakoupeného zboží za 194.000 Kčs. Od J. Mazánka z Leskové převzal bez účtů

zboží za 130.000 Kčs. Jednomu Holanďanovi prodal bez dokladů zboží za 77.553 Kčs a v srpnu přijal objednávky do Švýcar. V souvislosti s těmito mezinárodními obchody je podezření z hospodářské špionáže, což se stane ještě předmětem dalšího šetření. Trestní oddělení při ONV v Jablonci uvážilo všechny tyto přestupky a vyměřilo mu 6 měsíců vězení a 500.000 Kčs pokuty, v případě nedobytnosti dalších 6 měsíců žaláře.

Bohuslav Pavlata z Kokonína neuznával účetnictví.

Jeho způsob obchodování by mu neuznal nikdo z revizních orgánů. Pavlata působil dříve v Bratřicově a měl živnostenské oprávnění již od r. 1932. Ale už za okupace se mu líbilo bohatnout bez práce, přišlo se mu na to a byl již tenkrát trestán. Ale příležitost kázi lidí a Pavlata si na tyto výdělyky přišel zvykl, takže ZNV musel již jednou zakročiti a udělit mu miliónovou pokutu. Pavlata byl však lehkomyslný a přes své příjmy býval často ve finanční tísní. Sám se chlubil, že měl za loňský rok obrát 2 milióny, ale revize 5. února shledala, že nevede knihy. Výsledkem svědků se zjistilo, že se specializoval poslední dobou na vystavování účtů, které vystavil J. Ducháčovi a Pavlata si na čtvrt miliónu, Mladovnikovi na 750.000 Kčs a J. Sívovi na 270.000 Kčs. Od Ducháčka dostal odměnou asi 20.000 Kčs, od Mladovnika 5 procent, a Siva nebyl také lakomý. Těmito fingovanými účty byly kryty s jeho vědomím všechny černé obchody. Sám také obchodoval, neboť podle jeho doznání uzavřel v srpnu loňského roku obchod za 200.000 Kčs černých šatonů. Tutéž dobu zakoupil prý v Turnově zboží za dva milióny, které prodal do Prahy bez účtů. Tyto přestupky mu vynesly pokutu půl miliónu a šest měsíců vězení. V případě nedobytnosti dalšího půl roku v žaláři.

Učitel Petříček již nikdy neuvidí katedru.

neboť není důstojně učitelského stavu, aby se někdo z jeho řad snižoval k padělaní účtů, černému obchodu a jiným machinacím. Petříček byl obeznámen s jabloneckým průmyslem a po převratu vrtulil pro vlastní kapsu tučný zisk, zvláště když jeho kantorský plat neodpovídal jeho potřebám. Měl auto a radio, které získal velmi záhadným způsobem, zapomněl přihlásit. Seznámil se s Maxem Krouzou, Jágreem a Böhmem a prováděl nedovolený meziobchod. Bezpečnostní úřady mu překazily však obchod ve výši 194 tisíc Kčs, z toho převzal jen zásilku zboží v ceně 70.000 Kčs, kterou prodal obratem ruky se ziskem 20.000 Kčs. Z obchodů dostával většinou 2 procenta provize. Nezastavil se před žádným podvodem a padělal účty na jméno firmy, která nikde neexistuje — O. Mylius. Kromě toho měl

prý hodně dlužů, přesto však v jeho bytě bylo nalezeno nějaké zboží. Za tyto přestupky dostal Petříček 4 měsíce žaláře a pokutu 200.000 Kčs. A za katedru jako učitel již také nesmí vstoupit.

Další galerie šmelinářů.

Josef Sáva bydlil v Jablonci. U jesli, než byl přestěhován na dobu pěti měsíců do žaláře, kde bude mít dost času na přemýšlení, kde sežene pokutu 300.000 Kčs. Vydělal si je, když prostřednictvím Ducháčka poznal Pavlatu a Mladovnikovi. Při prohlídce se zjistilo, že má v bytě více kamenů bez dokladů a tak mu byly zabaveny. Pavlatovi dal za vystavení účtu na čtvrt miliónu kameny za 7.000 Kčs. Když se docela z novín, že mu jsou na stopě, šel k Ducháčovi a požádal jej, aby změnil účty na jméno Dr. Ertl. Josef Ducháč, národní správce v Lučanoch, bydlící v Jablonci, Liberecká, byl již vícekrát v podezření pro černý obchod. Když se mu na vše přišlo, tvrdostně zapíral, přesto však byl usvědčen, že prodal Sívovi na černo za 80.000 Kčs kamenů. Neuznával za vhodné vystavovat účty na drobnější nocena pokutu 300.000 Kčs a pěti měsíci vězení. Exportní zaměstnanec Rudolf Böhm prováděl společně s Jágreem nedovolený meziobchod za spolupráce Krouzy a Petříčka. Böhmovi bylo navrženo šestiměsíční vězení a pokuta 200.000 Kčs. V případě nedobytnosti další dvouměsíční žalář. Maďar Jiří Kocsmaroš za své přestupky byl odsouzen k pokutě 25.000 Kčs a vězení 6 týdnů. Exportní úředník Maximilian Krouza obchodoval bez živnostenského oprávnění s Jágreem, Böhmem, Petříčkem a byl odsouzen k jednoměsíčnímu žaláři a pokutě 50.000 Kčs (nikoliv jak uvedlo v neděli 2. III. Svobodné slovo 500.000 Kčs!). I hodinář Josef Beran neodolal a zapletl se do aféry, která mu vynesla peněžitou pokutu 20.000 Kčs. (I zde si Svobodné slovo jednu nuhu přidalo). Miroslav Koucký, výrobce skleněného zboží z Tatobit, se stal v Rychově národním správcem. Možnost snadného výdělu ho lákala k tomu, že Bohuslavu Pavlatovi dodal zboží za půl miliónu Kčs bez účtu. U A. Grünfelda se provádí revize, František Brožek z Rovenska je v nemocnici a nemohl být dosud vyslechnut. Též J. Mazánkov z Leskové bude navržen trest. Němci Jágr a Böhme budou zařazeni na jaro do odněnu. Pavlatovi bude odňat živnostenský list.

Amnestie těm, kteří nehlásili šatony.

Na Jablonceku je za 100.000.000 Kčs šatonů. Ví o tom ministerstvo a znají to i ostatní příslušné úřady. Na těchto několika případech je patrné, jak daleko zašli ti, kteří chtěli obejít organizované hospodářství a zájem státu. Nehlášené sklady svádějí k pokoutním obchodům, na něž se časem přide a důsledky si může přičíst každý sám, na svůj účet. Další rozsáhlá šetření odkrývají stále nové stopy a za čas vna budeme moci seznámit opět s novými jmény zapojenými do černého obchodu. Aby se tomu předešlo, příslušné úřady udělují amnestii všem, kteří přihlásí během čtrnácti dnů ukryté šatony. A takových případů je na Jablonceku mnoho. Kdo však nepoužije této výhody a bude přistáten při zatajování, bude potrestán ještě přísněji než tomu bylo v těchto případech.

Česká Lípa s novým předsedou MNV Změny v MNV v České Lípě

Dosavadní předseda MNV v České Lípě František Ludvík resignoval z důvodů zdravotních. Resignace byla přijata Na veřejné plenární schůzi MNV dne 10. března má být zvolen nový předseda. Má se jim stát Květoslav Zmrhal, disponent Legiobanky v České Lípě. Prvním náměstkem bude opět Frant. Kunc, druhým náměstkem Jos. Křížek. Na členství v radě MNV resignoval dosavadní byt. referent Miroslav Kotva. V doplňovací volbě bude zvolen členem rady MNV Václav Dolejší, který převezme referát bytový. Dále resignoval člen MNV Václav Kroulík a někteří náhradníci MNV. Na místo nich jmenovala strana komunistická náhradníky nové. Referenti mají své funkce vykonávat čestně a jen v úřed. hodinách dopoledních. Předseda MNV bude úřadovat

vatí pro strany jen dopoledně. Na veřejné schůzi MNV budou rozděleny funkce referentům. Stavební a plánovací referát má být sloučen a povede jej dosavadní člen rady MNV Zdr. Louda za stranu lidovou, referát bezpečnostní ponechá si člen rady MNV Václav Starý za stranu kom., I. nám. Fr. Kunc ponechá si referát zdravotnictví a hřbitovní, II. nám. ponechá si obecní podniky a ústavy, Jos. Ládr povede referát fondu a správu nepřátel, majetku, hospodářský referát převezme člen rady Jos. Uhlíř, živnostenský Frant. Opocenský, kulturní a školáky Jos. Chrást, zásobovací Český Just. sociální M. Pokorná, bytový Václav Dolejší. Předseda MNV povede referát finanční, právní a personální. Vedoucími úřednickými oddělení jmenováni: presidium MNV Jos. Starý, tajemník, měst. důchod F. Novotný, důchodní, sta-

5. Hospodaření jabloneckých vývozních domů ve Spojené národní správě

Přehled údajů o závodech SHS jabloneckých vývozních domů

Obnosy v 1.000.- Kčs

uzávěrka ku dni	W. Klsar 31.X.47	Thiel a Rhode 31.X.47	Dressler 30.9.47	Schlevoigt 30.9.47	Mahlové 30.9.47
Počet zaměstnanců k 10.3.1947	131	83	36	17	85
" " " ku dni uzávěrky	109	64	41	17	74
" " " k 19.12.1947 - Češi	85	40	22	12	44
" " " " - Němci	22	20	13	2	14
	107	61	35	14	58
	bez přísl. 1				
Obraty: Obrát úhrnný	53.202,6	26.013,7	15.005,4	4.495,-	31.968,-
Obrát na hlavu úhrnný	441,9	343,6	389,7	261,1	391,2
Průměrný obrát na hlavu měsíčně	44,1	34,3	43,3	29,9	43,4
Hrubý zisk: Hrubý zisk úhrnný	15.629,5	9.300,7	3.567,9	1.613,9	10.121,-
Hrubý zisk na hlavu úhrnný	129,8	122,8	92,7	96,6	123,8
Prům. hrubý zisk v % z obrátu	29,1	35,7	21,7	35,9	31,6
Náklady: Náklady úhrnné	12.318,5	7.645,8	4.172,5	1.284,3	8.155,-
Náklady na hlavu úhrnné	102,3	101,-	108,3	76,9	99,7
Průměrné náklady v % z obrátu	23,2	29,4	27,8	28,5	25,5
Zisky: Zisky úhrnné	4.682,-	2.585,4	290,2	394,4	1.966,-
Zisky na hlavu úhrnné	39,9	34,1	7,5	23,6	24,-
Průměrné zisky v % z obrátu	8,8	9,9	1,9	8,8	6,1
Nákupní cena prodaného zboží v % z obrátu	70,9	64,3	73,3	64,1	68,4
Bankovní salda ku dni uzávěrky	+ 4.022,1	- 5.206,1	- 3.189,7	+ 186,9	- 6.950,8
" " " 17.12.1947	+ 4.933,3	- 5.313,4	- 3.039,4	+ 354,1	- 5.124,9
Výše povoleného úvěru u Legiobanky	-	-	3.000,-	-	8.000,-
" " " u Pragobanky	-	6.000,-	-	-	5.000,-
" " " u Moravobanky	-	-	-	-	-

6. Konfiskáty na Jablonecku z porady na MP dne 19.7.1946

o poradě na ministerstvu průmyslu
dne 19. července 1946.

p. gen. ředitel
p. dr. ing. Levintal
p. ing. C. Strnad
p. řed. Simon
p. dr. Neunayer
p. dr. Rett
p. Levý

Konfiskáty na Jablonecku.
s 210/01.

Přítomni: ministerstvo průmyslu, zahraničního obchodu, vnitřního
obchodu, Fond národní obnovy, Český národní výbor, ústřední
ředitelství kovu průmyslu, hospodářská skupina kovoprůmyslu
pp. Rudinger, dr. Jira, Nepa atd.

Ben ministerský rada Cimburek předeti předložený seznam
konfiskátů, o které mají Československé závody sklářské, národní pod-
nik, zájem; zároveň byla provedena oprava v tomto seznamu.

Proti skupině I. nebylo vzneseno námitek.

Proti skupině II. vznášejí námítka zástupci Československých
závodů kovodělných a Hosp. skupina kovodělného průmyslu v tom směr-
že v seznamu jsou podniky, patřící do sektoru kovodělného, na př. fa
Fossett.

Dále se konstatuje, že některé podniky patří do skupiny
umělých kmet.

Skupina III byla přijata bez námitek.

Proti skupině IV namítají zástupci kovodělného úseku, že
se jedná o podniky kovodělné. Tato otázka bude vyřešena mezi ústřed-
ním ředitelstvím sklářského a ústředním ředitelstvím kovodělného
průmyslu.

Místo skupiny V /refinérie čistého skla/ předložen seznam
nový. Proti tomuto seznamu není námitek.

Proti projednání věci vývozních domů ses stává zástupci
ministerstva zahraničního obchodu, kteří vznášejí námítka toho obsahu,
že individuální povaha jablonecké výroby nepřipouští zařazení do
zárodněho průmyslu vůbec a trvají v obodě se zástupcem mini-
sterstva vnitřního obchodu na příslušnosti tohoto ministerstva. K
tomuto prohlášení se připojuje zástupce ministerstva vnitřního obcho-
du, hosp. skupina obchodu a zahraničního obchodu a obecná skupina
vývoze.

Záležitost vývozních domů bude projednána interně mezi zúčastněnými třemi ministerstvy.

K seznamu velkoobchodů byly sděleny určité připomínky ze strany zástupce hosp. skupiny obchodu .

Zástupci Osídlovacího úřadu sdělují, že dle nejnovějšího rozhodnutí vlády bude přidělování průmyslových podniků národním podnikům provedeno s největším možným urychlením. Faktické připojení nastane ihned po předložení příslušného návrhu, formální projednání bude provedeno dále.

Dr. JG/Ho
19.7.46.

7. Koncentrace podniků jabloneckého průmyslu návrh společných národních správ

Antonín Stránský

15. srpna 1946.

Ministerstvo průmyslu,
P r a h a .

621/Dr.Re/Ma.

Koncentrace podniků jabloneckého průmyslu;
společné národní správy.

I. Na poradě, konané na ministerstvu průmyslu dne 19. července 1946 za účasti zástupců Zemského národního výboru v Praze, Hospodářské skupiny sklářského průmyslu a Československých závodů sklářských, národní podnik - ústředního orgánu pro znárodněný průmysl sklářský, bylo o koncentraci konfiskátů t.zv. jabloneckého průmyslu dohodnuto toto:

a/ Podniky, uvedené v seznamu Československých závodů sklářských, národní podnik, ze dne 22. července 1946, část první, ve skupinách I - III, budou spravovány společně; pro každou skupinu bude Zemský národní výbor v Praze jmenovati společného národního správce, resp. sbor společných národních správců. Ministerstvo průmyslu dá současně pokyn Zemskému národnímu výboru, aby buď sám odvolal nebo dal příslušnými okresními národními výbory /okresními správními komisemi/ a místními národními výbory /místními správními komisemi/ odvolati dosavadní národní správce.

Společní národní správce, resp. sbor společných národních správců budou hromadně spravovati závody tvořící skupinu, a budou oprávněni ke všem opatřením, která jsou v zájmu organizace a koncentrace skupiny potřebná; právní a účetní samostatnosti podniků, ohledně kterých byl uplatněn restituční nárok nebo námítka proti konfiskaci, resp. u kterých není jasno, zda konfiskaci podléhají, bude při tomšetřeno. K označení společné národní správy bude podle potřeby připojeno firemní značení jednotlivých závodů.

b/ Pro podniky, uvedené v seznamu Československých závodů sklářských, národní podnik, ze dne 22. VII. 1946, část první, skupina IV, bude jmenován - vedle dosavadních národních správců - koordinační národní správce, resp. sbor koordinačních národních správců, jehož povinností bude jednak koordinace činnosti národních správců jednotlivých závodů, jednak provedení definitivního výběru podniků ze skupiny IV, o jejichž přidělení Československý národně sklářský průmysl požádá.

II. ad a/ Pro skupinu I navrhuje označení

"Společná národní správa výroben kompozičního skla se sídlem v Jablonci n.N."

a tyto osoby pro sbor společných národních správců:

- 1./ p. Vojtěcha Balcara, ředitele národního podniku "Jablonecký sklářský průmysl, národní podnik, Jablonec n.N.",
- 2./ p. Františka Šamana, náměstka ředitele téhož národního podniku;

pro skupinu II navrhuje označení

"Společná národní správa výroben drobného skleněného zboží a výroben bižuterie z umělých hmot se sídlem v Jablonci n.N."

a tyto osoby pro sbor společných národních správců:

- 1./ p. Oldřicha Štruncela, skláře v Jablonci n.N., Letohradská 14, náměstka předsedy Okresního národního výboru v Jablonci n.N.,
- 2./ p. Jaroslava Řepu, úředníka Československých závodů sklářských, národní podnik, bytem v Praze XIII., Sámkova 24;

pro skupinu III navrhuje označení

"Společná národní správa mechanických brusíren skleněných kamének a similisoven se sídlem v Jablonci n.N."

a tyto osoby pro sbor společných národních správců:

- 1./ p. Dobroslava Rnídka, národního správce fy Bří Jägerové, Jablonec n.N., Pastýřská 18,
- 2./ p. Františka Pospíšila, národního správce téže firmy, bytem v Jablonci n.N., Frýdštejnská 34.

a) b) Pro skupinu IV navrhuje tyto osoby do sboru koordinačních
národních správce:

- 1./ p. Bohumila Trčka, brusiče a rytec skla v Josefodole, *Aut. min. 183*
- 2./ p. Karla Bubeníčka, národního správce fy Remus a Utler,
Jablonec n. H.,
- 3./ p. Jaroslava Melechovského, brusiče v Josefodole, 107
- 4./ p. Jaroslava *Aut. min.* Stránského, bývalého průmyslového referenta
Okresního národního výboru v Jablonci, Jablonec n. H., *Trukerna 9*

III. Prosíme, aby ministerstvo průmyslu dalo zúčastněným úřadům pokyn
k co nejrychlejšímu provedení.

Znaménámé

s úctou

W
Československé závody sklářské,
národní podnik.

VI.

Podniky, požadované Československými závody sklářskými národní podnik pro vytvoření nového národního podniku v oboru mechanických brusíren, skleněných kaménků a similisérů.

f i r m a	sídlo	okres	poznámka.
1. Dolensky a Brosche	Minkovice	Liberec	k, s,
2. Hübner a Weiss	Dolní Grunt	Varnsdorf	kp, s,
3. Jägrové brá.	Jablonec /N.	Jablonec n.N.	k, s.
4. Clar Ernst	Jičetín	Varnsdorf	kp, s
5. Richter Robert	Liberec	Liberec	k, s
6. Wenzel Adolf	Jablonec n.N.	Jablonec n.N.	k, s,
7. Czerowsky Alfred	Chotyně 132	Liberec	-
8. Hoffmann Theodor	Jablonec /N. Květinová 42	Jablonec n.N.	k, s,
9. Hübner Emil	Jablonec n/N. Brusičská 24	Jablonec n.N.	k, s,
10. Jäger Conrad	Jablonec n/N. 28.října 32	Jablonec /N.	k, s,
11. Wander Theodor	Jablonec/N. Liberecká 98-100	Jablonec n.N.	k, s
12. Vrabec a spol.Karel	Jablonec /N. Poštovní 1.	Jablonec n.N.	k, s

Vysvětlivky :

- s - podnik jest pod společnou národní správou mech.brusíren skleněných kaménků a similisérů v Jablonci n.N.
- k - konfiskační řízení v běhu
- kp- konfiskace v právní moci.

8. přidělování konfiskovaného majetku národním podnikům

3)

československé závody sklářské,
národní podnik
Praha II., Revoluční 2.

V Praze dne 20. září 1946.

Titl.

Ministerstvo průmyslu,
odbor I.,

P r a h a I.,

Na Františku.

Věc: přidělování konfiskovaného majetku národním podnikům.

Československé závody sklářské, národní podnik
v Praze II., žádají o přiděl níže uvedeného podniku - kon-
fiskátu, jako celku, se vším zařízením v rámci vyhlášky o-
sídlovacího úřadu č. 1587 ze dne 23. července 1946.

- 1/ Znění firmy: Dolenský & Brosche, mechanická brusírna
polodrahokamů a perli
Sídlo firmy: Minkovice u Liberce
Dřívější majitel: Theodor Dolenský
- 2/ Pol. okres: Liberec
Obec: Minkovice u Liberce
Číslo popisné: 5
- 3/ Počet zaměstnanců: v r. 1937 600
v r. 1945 ..... 200 /prům./
v r. 1946 290
- 4/ Druh výroby: broušení chatonů, perli
- 5/ Nutnost přidělu konfiskátu pro doplnění organizace
národního podniku a hospodářskou výstavbu státu.
- 6/ Konfiskační řízení je v běhu u Okresního národního
výboru v Liberci.

S dokonalou úctou

Československé závody sklářské,
národní podnik

9. Vynětí konfiskátu z přidělového řízení, Robert Richter, Liberec

4 - 356.

PROTOKOL

o jednání konaném u Osidlovacího úřadu a Fondu národní obnovy v Praze, jehož předmětem bylo stanovení rozsahu nemovitosti majetkové podstaty konfiskovaného podniku

Robert Richter, mechanická brusírna umělých drahokamů a perli v Liberci.

kteřá má být vyňata z přidělového řízení a odevzdána do vlastnictví

Československým závodům sklářským, národnímu podniku v Praze II., Revoluční 2, pro PRECIOSU, národní podnik v Jablonci n./N.

podle vyhlášky Osidlovacího úřadu č. 1587/46 ů. l. l.

1./ Za Osidlovací úřad a Fond národní obnovy přítomni:

JUDr. Vratislav Král,

Ing. Hynek Pittner,

JUDr. František Dobrauský,

Helena Šulcová, zapisovatelka.

2./ Za národní podnik: p. Josef Višo, právní referent Československých závodů sklářských, národního podniku v Praze. Číslo list. občanské 102.000-a, vydané Policej. ředitel. v Praze dne 8. II. 1940.

I. Vzhledem k tomu, že národní podnik PRECIOSA nebyl dosud ministerstvem průmyslu vyhlášen, podepisují tento protokol prozatím zástupci Čsl. závodů sklářských, národního podniku v Praze. Výpis z obchodního rejstříku Krajského soudu v Liberci ze dne 25. VI. 1945 a ze dne 5. IV. 1946 Firm. 573 /46 jest přiložen.

V 70/16

II. Rozsah nemovitostního majetku konfiskované firmy:

Z přidělového řízení vyjímána a Čsl. závodům sklářským, národnímu podniku v Praze, pro PRECIOSU, národní podnik v Jablonci n./N., k odevzdání určená majetková podstata konfiskovaného podniku Robert Richter, mechanická brusírna umělých drahokamů a perli v Liberci, pozůstává z nemovitostí, zapsaných ve vložce číslo 312, pozemkové knihy, kat. území Liberec. Konfiskace firemního majetku byla potvrzena sdělením konfiskačního oddělení V/5 K 337 /výměr ÚNV stat. města Liberec ze dne 4. K. 1946 č. 40.899/46 Průmysl./

Pokračování vlečky č. 3121:

- č. kat. 2705 stav. parc.-tov. čp. 263/III.
- " 2706 stav. parc.-el. transformátor.
- " 2707 stav. parc.-kolna skladiště.

Skončeno, schváleno a podepsáno:

V Praze dne 23. prosince 1947.

Dodatek k odst. I. protokolu:

Výpis z firemního rejstříku Krajského soudu obchodního v Praze, odděl. VIII. ze dne 16.7. 1947 S.v.č. 1018/47 ohledně národního podniku jest připojen u spisu j.m.n. A - 309. Podle speciální plně moci z 21. 8. 1947, která je rovněž připojena ke spisu j.m.n. A - 309 jsou zmocněni v zastoupení generálního ředitele Josefa Hrnčíka firmou podepsavati JUDr. Tomáš Jira, JUDr. Konrád Kesek, JUDr. Josef Víše.

Skončeno, schváleno a podepsáno:

Československé závody
sklár, n.p. v Praze II.:

Mgr. H. Lellner *J. Hrnčík*

J. Víše
generální zástupce nást. ředitele

V Praze dne 23. prosince 1947.

10. Jmenování národním správcem SNS mechanických brusíren a simlizoven

Zemský národní výbor v Praze.

Číslo: P.K. ^{4464.46.} 26/249

V Praze dne 5. září 1946. 2

I - 101 -

Pan
Dobroslav H n í d e k ,
J a b l o n e c nad Nisou,

Pastýřská 18,

Pan
František P o s p í š i l ,
J a b l o n e c nad Nisou,

Frýdštejnská 34.

Věc: jmenování národním správcem .

Ve smyslu výměru ministersva průmyslu č.j. I/2-233161/46 ze dne 21. srpna 1946 o koncentraci sklářského průmyslu v oblasti jablonecké pověřuje Vás Zemský národní výbor v Praze ve smyslu § 10 odst. 1 dekretu pres. republiky č. 5/45 Sb. vedením " Společné národní správy mechanických brusíren skleněných kamínků a simlizoven " , se sídlem v Jablonci nad Nisou ve funkci národního správce.

Společná národní správa zahrnuje tyto podniky :

Dolenský a Brosche, Minkovice u Liberce	Theodor R. Hoffmann, Jablonec n./N. Květinová 242,
Hübner & Weiss, Dolní Grunt u Varnsdorfu,	Emil Hübner, Jablonec n./N. Brusičská 24,
Bratři Jägerové, Jablonec n./N. Pastýřská 18,	Conrad Jäger, Jablonec n./N. Ul. 28. října 32,
Ernst Klaar, Jiřetín u Varnsdorfu,	Theodor Wander, Jablonec n./N. Liberecká 98 . LOO,
Robert Richter, Liberec, Františkovská 12,	Carl Wrabetz & Co. Jablonec n./N. Poštovní 1.
Adolf Wenzel, továrna na skleněné perle, a huť , Jablonec n./N. Na roli 26.	

Společná národní správa spravuje jednotlivé združené závody hromadně a jest oprávněna ke všem opatřením, která jsou potřebná v zájmu organizace a koncentrace takto utvořené skupiny podniků. Právní a účetní samostatnost těch podniků u nichž se uplatňuje restituční nárok nebo námitky proti konfiskaci nebo u nichž není dosud jasno, zda konfiskaci podléhají, musí býti šetřena.

Národní správu jste povinen vésti dle ustanovení dekretu č. 5/45 Sb. a podle Směrnic pro národní správy vydaných Zemským národním výborem v Praze.

Odměna Vám bude stanovena k žádosti zvláštním výměrem. Dosevační národní správci sdružených podniků se současně zprošťují své funkce národního správce.

Průmyslový referent Zemského národního výboru v Praze :

Mary Cypriánová

11. Příkaz společné národní správy, dopis ze dne 16.9.1946

Ministerstvo průmyslu.

J.X/1 243892/46. V Praze, dne 6. září 1946.

S 230/01

Věc : Sdružení mechanických brusíren skleněných kaménku a similisoven na jablonecku.

Firmy

Dolenský a Brosche, mech. brusírna skl. kaménků, Minkovice u Liberce
Hübner a Weiss, Dolní Grunt u Varnsdorfu
Bří Jägerové, Jablonec n.N. Pasířská 18
Ernst Clar, Jiřetín u Varnsdorfu
Robert Richter, Liberec, Františkovská 12
Adolf Wenzel, Jablonec n.N., Na Roli 26
Erwin Hoffman, Jablonec n.N. Květinova 42
Emil Hübner, Jablonec n.N. Brusičská
Conrad Jäger, Jablonec n.N. Ul. 28. října 32
Theodor Wander, Jablonec n.N. Liberecká 98-100
Carl Wrabetz & Co., Jablonec n.N. Poštovní 1.

Za účelem docílení plynulého chodu mechanických brusíren skl. kaménků a similisoven v obydu Jablonce n.N., zejména ke sjednocení výroby a odbytu a k účelnému využití podniků, ukládám podle § 2 lit. c. a lit. ch. dekretu presidenta republiky ze dne 27. X. 1945 o řízení výroby č. 109/45 Sb. podnikům :

- 1/ Dolenský a Brosche, mech. brusírna skl. kaménků, Minkovice u Liberce
- 2/ Hübner a Weiss, " Dolní Grunt u Varnsdorfu
- 3/ Bří Jägerové " Jablonec n.N. Pasířská 18
- 4/ Ernst Clar " Jiřetín u Varnsdorfu
- 5/ Robert Richter " Liberec, Františkova 12
- 6/ Adolf Wenzel, tov. na skl. perle a hut, Jablonec n.N. Na Roli 26
- 7/ Erwin Hoffmann, similisérství, Jablonec n.N. Květinová 42
- 8/ Emil Hübner, similisérství, Jablonec n.N. Brusičská
- 9/ Conrad Jäger, " Jablonec n.N. Ul. 28. října 32.
- 10/ Theodor Wander, " Jablonec n.N. Liberecká 98-100
- 11/ Carl Wrabetz & Co., " Jablonec n.N. Poštovní 1.

p o v i n n o s t, aby počínaje od 6. září 1946 sdružily provoz svých podniků a provozovaly podniky tyto nadále pod označením :

"Společná národní správa mechanických brusíren skleněných kaménků a similisoven se sídlem v Jablonci n.N.

K tomu označení lze připojit k identifikaci toho kterého sdruženého podniku jeho dosavadní firmu.

Ke správě takto sdružených podniků bude jmenována národní správa zemským národním výborem v Praze. Tato národní správa povede správu všech sdružených podniků a s právy a povinnostmi, vyplývajícími z dekretu presidenta republiky ze dne 19. května 1945 č. 5 Sb. Pravonoc národní správy takto jmenované se bude vztahovati na každý jednotlivý sdružený podnik, jakož i na sdružení, tímto rozhodnutím založené.

Národní správa jest oprávněna jmenovitě ke všem opatřením, kterých bude třeba ke sjednocení výroby a k účelnému využití výrobních prostředků, které jsou v tom kterém sdruženém podniku k dispozici a k upravení obytných podmínek, k účelnému rozdělení surovin, pomocných látek, strojních zařízení a došlých objednávek toho kterého sdruženého podniku.

V rámci tohoto oprávnění společné národní správy jest tato oprávněna, spravovati sdružené závody hromadně a v rámci sdružení i provésti potřebná opatření, bez ohledu na právní a účetní samostatnost sdružených podniků. U podniků, u nichž nejsou podmínky pro konfiskaci ve smyslu dekretu ze dne 27. října 1945 č. 108 Sb. o konfiskaci nepřátelského majetku najisto postaveny, neb u kterých byly vzneseny nároky na restituci, musí býti právní a účetní samostatnost šetřena.

Za správnost vyhotovení
přednosta kanceláře odboru X.

Jišánek

Ministr průmyslu :
Laušman.

12. Konečný termín žádostí na konfiskované podniky ke dni 5.2.1948

5230/n
2.2.1948

614/Dr.V./DŠ.

Titl.
Společná národní správa mechem.
brusíren sklem, keramik a similisov
Jablonec n.L.

Věc: Konečné požadavky národních podniků na přiděl konfisk. prům. pod-
stat podle vyhl. č. 1587/46 Ú. l. -----

S 260/01. Ministerstvo průmyslu zaslalo nám přípis čj. II/5
51.926/48 tohoto znění:

Ministerstvo průmyslu hodlá definitivně ukončiti v rámci své kompeten-
ce přidělové řízení podle vyhl. č. 1587/46 Ú. l. u těch konfiskovaných
průmyslových podstat, které mají sloužiti k doplnění výrobní organi-
sace národních podniků.
Z toho důvodu stanoví neprodležitelnou lhůtu do
5. února 1948.

a žádá všechny národní podniky, aby do této lhůty předložily všechny
své dodatečné požadavky, pokud tak již neučinily.

Došlé žádosti ve stanovené lhůtě budou s největším urychlením projed-
nány a postoupeny Osídlovacímu úřadu k dalšímu řízení ve smyslu ust.
§u 3 shora cit. vyhlášky.

Na později došlé žádosti nebude již vzat zřetel a budou odmítnuty z
toho důvodu, že národním podnikům byla poskytnuta dostatečně dlouhá
lhůta, ve které mohly provésti šetření, který z konfiskovaných prů-
myslových podniků by mohl býti vhodným doplňkem výrobní organizace
národních podniků."

Prosíme, aby národní podniky a společné národní
správy vsaly toto sdělení na vědomí a podle něho se laskavě zařídily.

Znaméná
Československé závody sklářské,
národní podnik.

13. Nařízení národního správce firmy Bratři Redlhammerové

Titl. Firma

Eduard Redlhammer u. Söhne
Jablonec.

Na příkaz Národního výboru v Mnich. Hradišti, který byl zmocněn Zemským Národním výborem v Praze, nařizují k zajištění skláren v Okrese Jablonec n.N. a Tanvald toto:

- 1./ Soupis nemovitostí a pozemků
s udáním čísel parcel a knihovní vložky, náležející firmě pro každý jednotlivý podnik zvlášť.
- 2./ Inventář:
Kancelářské zařízení, veškeré stroje sklářské, zámečnické dílny, formy a ostatní výrobní zařízení.
- 3./ Zařízení:
Počet pecí tavicích a pomocných s udáním množství a velikosti pánví.
Počet generátorů a udání jich druhů a rozměrů.
Podrobný soupis skladu šamotového materiálu s udáním rozměrů tvárnic a s označením jakosti a druhu.
/ Výrobní firma /
- 4./ Zásoby surovin:
Jako soda, potaš, mramorová moučka, kryolit, zik. běloba, minium, kadmium, selen, kobalt, chrom atd.
- 5./ Zásoby střeptů:
Tyčové, tyčinkové, stolové, rocailové, průhl. a syté.
- 6./ Zásoby uhlí:
Druh a značka uhlí.
- 7./ Zásoby pohonných látek:
Benzín, nafta, dřevěné uhlí, gener. dříví.
- 8./ Vozidla:
Osobní, nákladní, traktory a vlečné vozy. Udati: Zn. Stroje, sílu, rok výroby, nosnost, zda jizdy schopen či nikoliv.
- 9./ Hotové výrobky a polotovary:
/ Sklady přiznané a zatajené / Dle druhů a velikosti;
a/ v jednotlivých továrnách zvlášť
b/ v jednotlivých skladištích a prodejnách.
- 10./ Vydání veškerých záznamů týkajících se výroby a udání patentů vlastních i užívaných cizích lincencí.
- 11./ Počet dělníků nutných k provozu / vždy pro každý podnik zvlášť / a počet dělníků, kteří jsou t.č. k dispozici.
- 12./ Počet českých dělníků a zaměstnanců / pro každý podnik /
- 13./ Jména závodní rady.
- 14./ Zda podnik v provozu či mimo provoz a zda může být bez obtíží do provozu uveden.

Veškeré soupisy čtyřnásobně a buďtež doručeny do kanceláře Národního výboru v Jablonci n.N. k rukám podepsaného nejdéle do 30. 5. 1945. do 12 hod. polední.
Upozorňuje se, že veškeré údaje musí odpovídati pravdě a majitelé firem ručí životem, že zařízení, sklady atd. nebude poškozeno, nebo scizeno.

Simon

26./5. 45.

Yry I. St.

14. Návrhy názvu budoucího národního podniku

1947 BRN.

Společná národní správa
MECHANICKÝCH BRUSÍREN SKLENĚNÝCH KAMÉNKŮ A SIMILISOVEN
v Jablonci nad Nisou

Telefon 2126, 2420, 2423

614

§ 230/01

Titl.
Československé závody sklářské,
národní podnik,
P r a h a II., Revoluční 2.

Z Á V O D Y
brusírny kamének - similisovny

Clar Arnošt, Jičeň u Varnsdorfu	Hoffmann R. Theodor Jablonec n. Nisou
Czersovsky Alfr. a spol. Chotyně u Hrádku n. Nisou	Hübner Emil Jablonec n. Nisou
Dolenský a Brosche Minkovice u Liberce	Jäger Conrad Jablonec n. Nisou
Hübner a Weiss Dalní Grunt u Varnsdorfu	Wander Theodor Jablonec n. Nisou
Jägrové Bratři Jablonec n. Nisou	Wrabetz Carl & Co Jablonec n. Nisou
Richter Robert Liberec	
Wenzel Adolf Jablonec n. Nisou	

19 V. 1947

Vytizeno

Vaše značka   Váš dopis ze dne   Naše značka   Dep. k

16. května 1947.

věc: Návrhy na název budoucího národního podniku.

Vyhovující Vašemu přání předkládáme Vám k posouzení několik našich návrhů na pojmenování budoucího národního podniku spojených mechanických brusíren imitovaných drahokamů:

- 1/ **B R I L A N T A**
průmysl imitovaných drahokamů - národní podnik
J a b l o n e c n/N
Tento název zdá se nám nejvýstižnější, neboť dobře charakterizuje jak mnohotvárnost výbrusů vyráběných imitací drahokamů, tak i sdružení několika závodů.
- 2/ **B R I L I A N T**
průmysl imitovaných drahokamů - národní podnik
J a b l o n e c n/N
- 3/ **D E M A N T A**
průmysl imitovaných drahokamů - národní podnik
J a b l o n e c n/N
- 4/ **P R I M K A**
průmysl imitovaných drahokamů - národní podnik
J a b l o n e c n/N
Tento název byl sestaven použitím počátečních a prostředních písmen z textu bližšího označení.

5/ **IMITDEMANTA**
spojené mechanické brusírny imitovaných drahokamů
národní podnik **Jablonec n/N**

6/ **JASKA**
průmysl jabloneckých skleněných kamenů - národní podnik
Jablonec n/N

7/ **CZECHADAMAS**
mechanické brusírny imitovaných drahokamů - národní podnik
Jablonec n/N

Pro toto označení bylo použito latinského překladu "český démant",
pod kterýmžto názvem jsou jablonecké imitace drahokamů známy v celém
světě v jazycích různých národů.

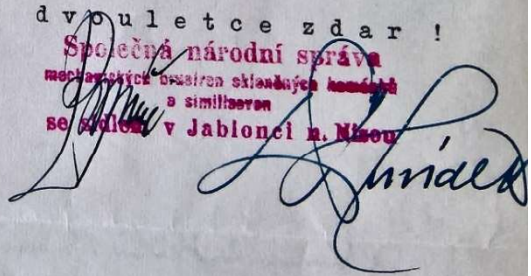
8/ **CHATONOVAL**
průmysl imitovaných drahokamů - národní podnik
Jablonec n/N

Tento název vystihuje zastoupení výroby všech druhů imitovaných dra-
hokamů od nejjednodušších výbrusů - chatonů, do tvarů nejsložitějších,
mezi něž patří hlavně ovály.

Těšíme se na výsledek Vaší volby a jsme s přáním

dvoletce zdar!

Společná národní správa
mechanických brusíren skleněných kamenů
a simulovan
se sídlem v Jablonci n. Nisou

15. Rozhodnutí ČZS, n. p. o názvu Preciosa, n. p. ze dne 7.6.1947

Společná národní správa
mechanických brusíren skleněných
kamének a similisoven,
Jablonec n.H.

7.6.47.

614/Dr.Vi/May

Věc: označení budoucího národního podniku
z konfiskovaných mechanických brusíren
S 330/01

Ve věci výše uvedené, dovoluujeme si
Vám sdělit, že představenstvo Československých závodů
sklářských ve své schůzi, kde byly projednány návrhy
na zřízení nových národních podniků, které mají být
vytvořeny z konfiskovaných firem přidělovaných zná-
rodněmu sklářskému průmyslu, poznamenalo Vámi navrhe-
vané znění firmy národního podniku, jenž má být
zřízen z konfiskovaných mechanických brusíren a si-
milisoven na jablonecku.

Podle usnesení představenstva bude
název národního podniku znít takto:

Preciosa, národní podnik.

Podáváme Vám tuto zprávu a znamé-
nání

s úctou
Československé závody sklářské
národní podnik

M.

16. Zřizovací listina národního podniku Preciosa ze dne 10.4.1948

4791 N 299

Ministr průmyslu
Č. j. IV/1-165.596/1948. V Praze dne 10. dubna 1948.

Preciosa, národní podnik,
Jablonec nad Nisou.

Preciosa, národní podnik.
Zřizovací listina.

Podle § 12 deketu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, zřizují v dohodě s ministrem financí národní podnik, jemuž podle § 1 vládního nařízení ze dne 15. ledna 1946, č. 6 Sb., kterým se vydává statut národních podniků průmyslových, určují znění firmy, předmět podnikání, jeho sídlo a počet členů představenstva /náhradníků/ takto:

A. Znění firmy:
Preciosa, národní podnik.
Ve znění ruském: Прециоса, национальное предприятие,
ve znění anglickém: Preciosa, National Corporation,
ve znění francouzském: Preciosa, Entreprise Nationale,
ve znění španělském: Preciosa, Empresa Nacional,
ve znění německém: Preciosa, Nationalunternehmen.

B. Předmět podnikání: výroba a zušlechtění sklářského zboží a drobného skleněného zboží všeho druhu a pomocných hmot, látek a zařízení, jakož i vedlejších výrobků souvisejících s tímto odvětvím, broušení a zušlechtění technických a ložiskových syntetických a pruhových kamenů, nabývání a odbyt tohoto zboží, jakož i výkon živnostenských a jiných oprávnění znárodněných podniků, které vplývají do Preciosy, národního podniku.

C. Sídlo: Jablonec nad Nisou.

D. Počet členů představenstva: 6 a též počet náhradníků.

E. Podle § 32, odstavce 2 vládního nařízení č. 6/1946 Sb., podřizuje se Preciosa, národní podnik ústřednímu orgánu pro průmysl sklářský.

F. Podle § 12 deketu presidenta republiky č. 100/1945 Sb., a § 1 vládního nařízení č. 6/1946 Sb., převádí Československý stát ke dni 1. ledna 1946 z majetkových podstat znárodněných podniků na Preciosu, národní podnik tyto majetkové kusy, majetkové soubory a práva:

z majetkové podstaty znárodněného podniku Bratří Redlhammarové, kom. spol. /Gebrüder Redlhammer, Kommanditgesellschaft/, se sídlem v Jablonci nad Nisou, nemovitosti zapsané ve vložce č. 285 pozemkové knihy pro katastrální území Jablonec nad Nisou, s právy a závazky na těchto nemovitostech zajištěnými, s výjimkou závazků zajištěných ve vložce vedlejší, Preciosa, národní podnik ručí však za tyto závazky hypotekárně.

G. Preciosa, národní podnik nevstupuje v závazky znárodněného podniku uvedeného v odstavci F.

H. Čistá hodnota majetkové podstaty, kterou Preciosa, národní podnik přejímá ke dni 1. ledna 1946, tvoří podle § 13 dekrety presidenta republiky č. 100/1945 Sb., a § 17 vládního nařízení č. 6/1946 Sb., jeho kmenové jmění.

I. Majitelem "Preciosy, národního podniku" jest Československý stát podle § 13 a ve smyslu dalších ustanovení dekrety presidenta republiky č. 100/1945 Sb.

J. Podle § 20 dekrety presidenta republiky č. 100/1945 Sb. zastupuje "Preciosa, národní podnik" navenek ředitel, ředitele zastupuje náměstek ředitele s právy a povinnostmi ředitele.

Znamenání firmy děje se tak, že k vytištěnému nebo kýmkoliv napsanému znění firmy připojí svůj podpis ředitel s dodatkem "ředitel", nebo v jeho zastoupení náměstek s dodatkem "náměstek ředitele".

Udělovatí a odvolávatí prokuru a plnou moc obchodní přísluší podle § 8 č. 3 vládního nařízení č. 6/1946 Sb. představenstvu národního podniku, o tom platí jinak ustanovení čl. 41 a násl. obecného zákoníku obchodního.

K. Dnem vzniku "Preciosy, národního podniku" jest 1. leden 1946.

Ministr průmyslu:

Fierlinger v.r.

- tato - opis - fotokopie - souhlasí doslovně
i číselně s prvopisem - ověřeným opisem - se-
stávajícím z 1. a 2. opatřeným kolikem za Kčs
Soudní kancelář okresního soudu v Jablonci n.N.

dne 21. 10. 46.

J. Fierlinger
soud. k. revident

17. Datum vzniku národního podniku Preciosa, ujasnění

ústředí ..... dne 7.VI.1948 194
odd. 314/Dr.V./Dš.

opis z ..... značka .....
opis z ..... značka .....

Znárodnění - datum vzniku národního podniku.
S 230/01.

S ..... odd. ....
Titl. ....
Preciosa,
národní podnik,
Jablonec n.N.

pl. Há

K Vašemu dopisu ze dne 1.t.m. ve kterém konstatujete, že vyhláškou ministra průmyslu č.669 ze dne 10.4.48 byla převedena československým státem na národní podnik Preciosa ke dni 1.1.46 nemovitost zapsaná ve vložce č.285 pro kat.území Jablonec n.N. Na proti tomu, že majetkové podstaty konfiskovaných firem, které se začleňují do Vašeho národního podniku přecházejí do vlastnictví národního podniku ke dni 1.1.47 sdělujeme Vám následující :

1/ ve smyslu citované vyhlášky národní podnik Preciosa existuje právně od 1.1.46 a to s kmenovým jménem uvedeným v této vyhlášce,

2/ toto kmenové jmění národního podniku rozšiřuje se o majetkové podstaty konfiskovaných firem a to od 1.1.47. Tímto dnem přechází tedy na národní podnik práva a závazky spojené s konfiskovanými majetkovými podstatami v rozsahu jak budou uvedeny ve výměrech Fondu národní obnovy o odevzdání těchto podstat do vlastnictví národního podniku.

Podáváme Vám tyto zprávy a znamenáme

Československé závody sklářské,
národní podnik.
Práček *Dr. Há*

Všechny věci patří národnímu podniku - Dr. Há

2344
- 9. VI. 1948
Kodářová

18. Vyhláška MP č.669 ze dne 23.4.1948 o zřízení národního podniku Preciosa

Kt.91 N 297
16432-1
obecná dir.
leň.zboží a
Jablonec n/N.,
10

ÚŘEDNÍ LIST REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ

**I. DÍL
NAŘIZOVACÍ**

REDAKCE A ADMINISTRACE PRAHA III, KARMELITSKÁ 6

Telefony: 415-26, 415-65, prodejny jednotlivých výtisků 414-41, 415-15. - Vychází podle potřeby.

Částka 74.   V Praze dne 23. dubna 1948   Cena Kčs 3 —

OBSAH:

656.—672.) 666. Vyhláška ministerstva vnitra o odevzdání povinných výtisků tiskovin určených k volebním účelům.

667. Vyhláška ministra informací, kterou se zřizuje kumulativní národní správa pro průmysl polygrafický.

668. Vyhláška ministra průmyslu o zřízení Skleněné bižuterie, národního podniku.

669. Vyhláška ministra průmyslu o zřízení Preciosa, národního podniku.

670. Vyhláška ministra průmyslu, kterou se mění vyhláška ministra průmyslu ze dne 7. března 1946, č. 892 Ú. I. I a č. 838 Ú. v., o zřízení Jabloneckého sklářského průmyslu, národního podniku.

671. Vyhláška ministra průmyslu o zřízení Krystalerie, národního podniku.

672. Vyhláška ministra průmyslu, kterou se mění vyhláška ministra průmyslu ze dne 7. března 1946, č. 891 Ú. I. I a č. 829 Ú. v., o zřízení Sklárén a rafinerií, dříve Josef Riedel, národního podniku.

673. Vyhláška ministra průmyslu o zřízení Spojených továren na lustry, národního podniku.

674. Vyhláška ministra průmyslu, kterou se mění vyhláška ministra průmyslu ze dne 7. března 1946, č. 888 Ú. I. I a č. 825 Ú. v., o zřízení Borských sklárén, národního podniku.

675. Vyhláška ministra průmyslu o zřízení Kovové bižuterie, národního podniku.

676. Vyhláška ministra techniky, kterou se vydávají pokyny a směrnice pro navrhování a provádění pozemních staveb a prohlašuje závaznost některých norem.

677. Vyhláška zemského národního výboru v Praze o cenku selat a běhounů, stanoveném pro I. čtvrtletí 1948.

678. Vyhláška Československého plavebního úřadu v Praze o zrušení přístaviště vorů na Smichově na levém břehu řeky Vltavy.

669.

VYHLÁŠKA ministra průmyslu

ze dne 10. dubna 1948

o zřízení Preciosa, národního podniku.

Podle § 12 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, zřizují v dohodě s ministrem financí národní podnik, jemuž podle § 1 vládního nařízení ze dne 15. ledna 1946, č. 6 Sb., kterým se vydává statut národních podniků průmyslových, určují znění firmy, předmět podnikání, jeho sídlo a počet členů představenstva (náhradníků) takto:

A. Znění firmy:

Preciosa, národní podnik.

B. Předmět podnikání: výroba a zušlechťení sklářského zboží a drobného skleněného zboží všeho druhu a pomocných hmot,

látek a zařízení, jakož i vedlejších výrobků souvisejících s tímto odvětvím, broušení a zušlechťení technických a ložiskových syntetických a pravých kamenů, nabývání a odbyt tohoto zboží, jakož i výkon živnostenských a jiných oprávnění znárodněných podniků, která vplývají do Preciosa, národního podniku.

C. Sídlo: Jablonec nad Nisou.

D. Počet členů představenstva: 6 a týž počet náhradníků.

E. Podle § 32, odstavce 2 vládního nařízení č. 6/1946 Sb., podřizuje se Preciosa, národní podnik ústřednímu orgánu pro průmysl sklářský.

F. Podle § 12 dekretu presidenta republiky č. 100/1945 Sb., a § 1 vládního nařízení č. 6/1946 Sb., převádí Československý stát ke dni 1. ledna 1946 z majetkových podstat znárodněných podniků na Preciosu, národní podnik tyto majetkové kusy, majetkové soubory a práva:

z majetkové podstaty znárodněného podniku Bratří Redlhamerové, kom. spol. (Gebrüder Redlhammer, Kommanditgesellschaft), se sídlem v Jablonci nad Nisou, nemovitostí zapsané ve vložce č. 285 pozemkové knihy pro katastrální území Jablonec nad Nisou, s právy a závazky na těchto nemovitostech zajištěnými, s výjimkou závazků zajištěných ve vložce vedlejší; Preciosa, národní podnik ručí však za tyto závazky hypotekárně.

G. Preciosa, národní podnik nevstupuje v závazky znárodněného podniku uvedeného v odstavci F.

H. Čistá hodnota majetkové podstaty, kterou Preciosa, národní podnik přejímá ke dni 1. ledna 1946, tvoří podle § 13 dekretu presidenta republiky č. 100/1945 Sb., a § 17 vládního nařízení č. 6/1946 Sb., jeho kmenové jmění.

Ministr:
Fierlinger v. r.

19. Vyhlášky MP z roku 1948 o začlenění jednotlivých podniků do Preciosy, n. p.

871.

VYHLÁŠKA
ministra průmyslu

ze dne 19. dubna 1948

o začlenění konfiskovaných podniků
průmyslu sklářského do Preciosy,
národního podniku.

A. Podle § 1 vládního nařízení ze dne 15. ledna 1946, č. 6 Sb., kterým se vydává statut národních podniků průmyslových, začínají ke dni 1. ledna 1947 v dohodě s ministrem financí majetkové podstaty podniků:

1. Arnošt Clar se sídlem v Jiřetíně,
2. Dolenský a Brosch se sídlem v Minkovicích u Liberce,
3. Theodor Hoffmann se stanovištěm v Jablonci n. N., Květinová 42,
4. Hübner et. Weiss se sídlem v Dolním Gruntě,
5. Conrad Jäger se sídlem v Jablonci n. N.,
6. Robert Richter, mechanická brusírna umělých drahokamů perli, Liberec se sídlem v Liberci, Františkovská ul. 12,
7. Theodor Wanger se sídlem v Jablonci n. N., Liberecká ul. 100,
8. Adolf Wenzel, továrna na skleněné perle a huf se sídlem v Jablonci n. N.,
9. Bádenské safírové brusírna, společnost s r. o. (Badische phier-Schleifwerke G. m. b. H.) v Jablonci n. N., Velká dušná 25,

nichž činí osidlovací úřad v Praze opatření vyhláškou č. 382 dne 13. dubna 1948, uveřejněnou v č. 24, roč. II. „Osídlování, státní osidlovacího úřadu a Fondu národní obnovy v Praze“, to v rozsahu a za podmínek, obsažených ve výměrech Fondu národní obnovy v Praze, do Preciosy, národního podniku.

B. Čistá hodnota majetkových podstat uvedených shora v odstavci A, které Preciosa, národní podnik přejímá ke dni 1. ledna 1947, tvoří také jeho kmenové jmění podle odstavce II vyhlášky ministra průmyslu ze dne 10. dubna 1948, o zřízení Preciosy, národního podniku, č. 669 Ú. I. I.

Ministr:
Fierlinger v. r.

1526.

VYHLÁŠKA
ministra průmyslu

ze dne 21. června 1948

o začlenění konfiskovaných podniků
Alfréd Czeršovský a spol., mechanická brusírna
brusných kamenů, Chotyně u Hrádku nad Nisou se sídlem v Chotyni a Bratři Jägrové se
sídlím v Jablonci n. N. do Preciosy,
národního podniku.

A. Podle § 12 dekretu prezidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dołů a některých průmyslových podniků, ve znění čl. II zákona ze dne 28. dubna 1948, č. 114 Sb., o znárodnění některých dalších průmyslových a jiných podniků a závodů a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků, začínají ke dni 1. ledna 1947 v dohodě s ministrem financí majetkové podstaty konfiskovaných podniků:

1. Alfréd Czeršovský a spol., mechanická brusírna brusných kamenů, Chotyně u Hrádku nad Nisou (Alfred Czerovsky & Co., mechanische Glassteinschleiferei, Ketten bei Grotten) se sídlem v Chotyni čp. 132,
2. Bratři Jägrové se sídlem v Jablonci n. N.,

nichž činí osidlovací úřad v Praze opatření vyhláškou č. 429 ze dne 24. dubna 1948, uveřejněnou v č. 1, roč. III. „Osídlování, věstník osidlovacího úřadu a Fondu národní obnovy Praze“ do Preciosy, národního podniku.

Rozsah začleněných majetkových podstat bude určen podle ustanovení § 12, odst. 6 dekretu č. 100/1945 Sb., ve znění čl. II, č. 114/1948 Sb.

B. Čistá hodnota majetkových podstat uvedených shora v odstavci A, které Preciosa, národní podnik přejímá ke dni 1. ledna 1947, tvoří také jeho kmenové jmění podle odstavce II vyhlášky ministra průmyslu ze dne 10. dubna 1948, č. 669 Ú. I. I.

Ministr:
Klíment v. r.

1351.

VYHLÁŠKA
ministra průmyslu

ze dne 29. června 1948

o začlenění znárodněných podniků
do Preciosy, národního podniku.

A. Podle § 12 dekretu prezidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dołů a některých průmyslových podniků, ve znění článku II zákona ze dne 28. dubna 1948, č. 114 Sb., o znárodnění některých dalších průmyslových a jiných podniků a závodů a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků, začínají v dohodě s ministrem financí ke dni 1. ledna 1948 majetkové podstaty znárodněných podniků:

1. J. May, se sídlem v Turnově,
2. J. Cuhračka, se sídlem v Turnově, čp. 742,
3. Dr. Josef Píhal, se sídlem v Turnově, Sobotecká čp. 836,
4. Selecta, výroba a obchod skleněných klenok, Slechta, Graf a spol., se sídlem v Turnově,
5. Frant. Slechta, se sídlem v Turnově čp. 493,
6. Josef Valha, se sídlem v Turnově, čp. 699,

vesměs v rozsahu jejich znárodnění, do Preciosy, národního podniku.

B. Preciosa, národní podnik, vstupuje dnem 1. ledna 1948 v závazky znárodněných podniků uvedených v odstavci A.

C. O čistou hodnotu majetkových podstat znárodněných podniků uvedených v odstavci A se ke dni 1. ledna 1948 zvyšuje kmenové jmění Preciosy, národního podniku, jejíž zřízení bylo uveřejněno vyhláškou ministra průmyslu ze dne 10. dubna 1948, č. 669 Ú. I. I a č. 708 Ú. v.

Ministr:
Klíment v. r.

1918.

VYHLÁŠKA
ministra průmyslu

ze dne 29. července 1948

o začlenění znárodněného podniku
do Preciosy, národního podniku.

A. Podle § 12 dekretu prezidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dołů a některých průmyslových podniků ve znění článku II zákona ze dne 28. dubna 1948, č. 114 Sb., o znárodnění některých dalších průmyslových a jiných podniků a závodů a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků, začínají v dohodě s ministrem financí ke dni 1. ledna 1948 majetkovou podstatu znárodněného podniku

Herman a Palmová, se sídlem v Turnově,

v rozsahu jeho znárodnění, do Preciosy, národního podniku.

B. Preciosa, národní podnik, vstupuje dnem 1. ledna 1948 v závazky znárodněného podniku uvedeného v odstavci A.

C. O čistou hodnotu majetkové podstaty znárodněného podniku uvedeného v odstavci A se ke dni 1. ledna 1948 zvyšuje kmenové jmění Preciosy, národního podniku, jejíž zřízení bylo uveřejněno vyhláškou ministra průmyslu ze dne 10. dubna 1948, č. 669 Ú. I. I a č. 708 Ú. v.

2811.
VYHLÁŠKA
ministra průmyslu

ze dne 29. října 1948

o začlenění znárodněného podniku
do Preciosy, národního podniku.

A. Podle § 12, odst. 1 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, ve znění čl. II zákona ze dne 28. dubna 1948, č. 114 Sb., o znárodnění některých dalších průmyslových a jiných podniků a závodů a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků, začleňují v dohodě s ministrem financí ke dni 1. ledna 1948 majetkovou podstatu znárodněného podniku Bratři Teplíkové, se sídlem ve Frýdštejně, spr. okr. Turnov, v rozsahu jeho znárodnění do Preciosy, národního podniku.

B. Shora uvedený národní podnik vstupuje dnem 1. ledna 1948 v závazky znárodněného podniku uvedeného v oddílu A.

C. O čistou hodnotu majetkové podstaty znárodněného podniku uvedeného v oddílu A se ke dni 1. ledna 1948 zvyšuje kmenové jmění Preciosy, národního podniku.

Ministr:
Kliment v. r.

203.

VYHLÁŠKA
ministra průmyslu

ze dne 18. prosince 1948

o začlenění konfiskovaného podniku do Preciosy, národního podniku.

A. Podle § 12, odst. 1 a 5 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, ve znění čl. II zákona ze dne 28. dubna 1948, č. 114 Sb., o znárodnění některých dalších průmyslových a jiných podniků a závodů a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků, začleňují v dohodě s ministrem fi-

Strana 124.

Úřední list republiky Českoslov

zenci a po slyšení předsedy osidlovacího úřadu ke dni 1. ledna 1948 majetkovou podstatu podniku

Karel Vrabc (Karl Wrabetz), se stanovištěm v Turnově, konfiskovaného podle § 1 dekretu presidenta republiky ze dne 25. října 1945, č. 108 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondch národní obnovy, do Preciosy, národního podniku.

B. O čistou hodnotu majetkové podstaty podniku uvedeného v oddílu A se ke dni 1. ledna 1948 zvyšuje kmenové jmění Preciosy, národního podniku.

Ministr:
Kliment v. r.

MINISTERSTVO PRŮMYSLU

Č. j. 55332 / 50-V-IV-3

V PRAZE dne 12. VII. 1950 1950

PRECIOSA
národní podnik

Jablonec n./Nis.

21. VII. 1950
Vyřizeno: 41/1234

Stanovení výše kmenového jmění ke dni 1. ledna 1949.

Přílohy: -

V dohodě s ministrem financí a po vyjádření pověřence průmyslu a obchodu a pověřence financí schvalují podle § 2, odst. 2 zákona č. 51/1948 Sb. výši kmenového jmění Vašeho národního podniku ke dni 1. ledna 1949 takto:

investiční majetek ke dni 1. ledna 1949 činí	Kčs 71,690,302,02
tato částka se snižuje o:	
investice ve stavbě	- Kčs 70,101,20
investiční příspěvky	- Kčs -
zahraniční investiční úvěr	- Kčs -
oprávky k investičnímu majetku	- Kčs 11,922,708,34
obývá	Kčs 59,697,492,48
Trvale nutné zásoby se určují částkou	+ Kčs 58,000,000,--
rozvržení těchto zásob na jednotlivé závody se stanoví v poměru uvedeném ve Vašem návrhu.	
Provozně nutné účasti	+ Kčs -
Zvýšení u ústředního (oblastního) orgánu	+ Kčs -
Kmenové jmění podle § 2, odst. 1 zákona č. 51/1948 Sb. by mělo činit	Kčs 117,697,492,48
Poněvadž národní podnik byl v roce 1949 financován z těchto jiných finančních zdrojů	

-----	
snižuje se potřeba kmenového jmění o	- Kčs ---
a stanoví se kmenové jmění	Kčs 117,697,492,48

Podle rozhodnutí o převodech na Fond znárodněného hospodářství podle § 3 zákona č. 51/1948 Sb., po převodu vázaných vkladů, po odpise neuhrazeného zbytku bilanční ztráty za rok 1948, případně po připočtení rezervního fondu, a po uvážení změn, k nimž došlo na účtě kmenového jmění s účinností k 1. I. 1949 souvztažným snížením nebo zvýšením, začle-
něním nebo vyčleněním, po případě jinými změnami, nebo nařízenou reasu-
mací, kmenové jmění k 1. I. 1949 skutečně činí . . . . .

Kčs 116,926,994,64

Podle § 4, odst. 2 citovaného zákona vzniká Vám vůči Fondu znárodněného hospodářství k 1. I. 1949 pohledávka . . . . .

Kčs 770,497,84

Podle § 4, odst. 2 citovaného zákona vzniká Vám vůči Fondu znárodněného hospodářství k 1. I. 1949 závazek . . . . .

Kčs

Z pohledávky vůči Fondu znárodněného hospodářství vyúčtujete Fondu znárodněného hospodářství na vrub na účtě „Fond znárodněného hospodářství, běžný účet“, úrok ve výši 3 1/2 % p. a. počíná 1. lednem 1949 až do dne úhrady.

Ze závazku vůči Fondu znárodněného hospodářství připsáte Fondu znárodněného hospodářství ve prospěch na účtě „Fond znárodněného hospodářství, běžný účet“, úrok ve výši 3 1/2 % p. a. počíná 1. lednem 1949 až do dne úhrady.

Pro účetní provedení platí směrnice ministerstva průmyslu ze dne 11. XII. 1948 č. j. 309.870/48-IV

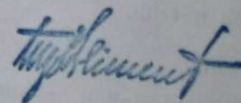
Jde v opise na vědomí ministerstvu financí, ~~pověřenectvu průmyslu a obchodu, pověřenectvu~~ ~~našemu~~ Fondu znárodněného hospodářství, ústřednímu orgánu . . . . .

čsl. závodům sklářským, národní podnik, Praha II., Revoluční 2,

oblastnímu orgánu . . . . .

Státní bance, Investiční bance, národnímu podniku.

Ministr průmyslu:

21. Dohoda o převodu nemovitosti na sklárnu Jana Haruse ke dni 1. října 1951

Podle § 53 zák. č. 103/1950 Sb. osvobozeno od poplatků.

Dohoda o převodu.

I.

Preciosa, národní podnik, se sídlem v Jablonci n/N /v dalším jen převádějící podnik/ převádí dnem 1. října 1951 na Sklárnou Jana Haruse, národní podnik, se sídlem v Jablonci n/N /v dalším jen přejímající podnik/

1/. nemovitosti, zapsané ve vložce č. 285 poz.knihy kat.území Jablonec nad Nisou, t.j. staveb. parcelu č.445/1 a louku parcel. číslo 1746 a to s veškerým příslušenstvím a se všemi právy v týchž mezích, jako byly dosud užívány. Účetní zbytková hodnota těchto parcel včetně příslušenství činí ku dni převodu Kčs 17.047,--.

II.

Účetní zbytkovou hodnotu převáděného majetku, t.j. o částku Kčs 17.047,-- se podle ustanovení statutu národních podniků průmyslových ku dni převodu snižuje kmenové jmění převádějícího národního podniku a zvyšuje kmenové jmění přejímajícího národního podniku.

III.

Převádějící a přejímající národní podnik výslovně svolují, aby podle dohody bylo ve vložce č. 285 poz. knihy kat. území Jablonec n/Nisou vloženo vlastnické právo pro Československý stát - Sklárna Jana Haruse, národní podnik se sídlem v Jablonci nad Nisou.

IV.

Tato dohoda nabývá platnosti podle přiložené dohody, schválené dne 23.6.1952 Ministerstvem lehkého průmyslu, hlavní správou skla a jemné keramiky, nadřízeným to orgánem předávajícímu a přejímajícímu národnímu podniku.

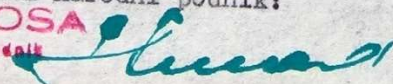
V.

Právní jednání touto dohodou osvědčená a listina sama jsou podle § 53 zákona č. 103/50 Sb. osvobozeny od daní, dávek a poplatků.

V Jablonci nad Nisou dne 12. srpna 1952

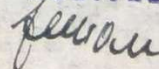
Předávající národní podnik:

PRECIOSA
národní podnik

Přejímající národní podnik:

SKLÁRNA JANA HARUSE
NÁRODNÍ PODNIK
ŘEDITEL

22. Žádost na úhradu pohledávky za likvidovanou firmu Ladislav Durych, Turnov

Arnošt Vinš, býv. majitel fy. Turnov 4. února 1950.

Věc
Úhrada pohledávky likvid.
Fy. Lad. Durych v Turnově
n.p. Preciosa Jablonce n/n.

Titl. Ministerstvo průmyslu,
P R A H A .

Obracím se na Ministerstvo průmyslu s prosbou, aby dalo příkaz Preciose n.p. v Jablonci n/N. Liberecká ul. 22 k úhradě mého účtu ze dne 31. 12. 1948. v částce

Kčs 495.356.--

v můj prospěch za dodané zboží, suroviny a pomocné látky z likvidované firmy Lad. Durych brusírna drahokamů v Turnově, Komenského ul. 591. Preciosa n.p. v Jablonci n/N uznal tento účet, přijala položky zboží v účtě uvedené v svém závodu Spojené brusírny drahokamů v Turnově, ale vymlouvá se, že částku účtu nemůže zaplatiti, dokud nedostane souhlas Ministerstva průmyslu v Praze.

K vysvětlení celého případu uvádím následující:

Byl jsem majitelem protokolované firmy Lad. Durych, broušení a obchod drahokamy, polodrahokamy a imitacemi v Turnově, Komenského ul. 591.

Po únoru 1948 nabídl jsem svůj podnik ONV v Turnově k dobrovolnému vstupu do nově se tvořícího národního podniku, který měl soustřediti broušení drahokamů na Turnovsku. ONV v Turnově na základě mého rozhodnutí pověřil Společnou národní správu mech. brusíren a simlisoven v Jablonci n/N kumul. národní správou. Dekret byl vydán 4. dubna 1948 a doplněn 15. 4. 1948. tím, že národní správce se ustanovují Čsl. závody sklářské v Praze. I tento výměr byl odvolán a národní správou byl pověřen Preciosa n.p. v Jablonci. Dodatečně ONV v Turnově zrušil národní správu nad podnikem Lad. Durych v Turnově a to z důvodu " že v daném případě nejsou předpoklady ani pro konfiskaci majetku ani pro znrodnění a Preciosa n.p. převzal se souhlasem majitele závodu jak zaměstnanec tak i suroviny a majitel závodu se rozhodl pro dobrovolnou likvidaci. "

Z příkazu podn. ředitele E. Lukeše n.p. Preciosa, byli zaměstnanci firmy převedeni do závodu SBD v Turnově 1. května 1948 a během roku 1948 převzaty suroviny pomocné látky veškeré hotové zboží, což bylo vyúčtováno n.p. Preciose k 31. 12. 1948. v cenách bilančních. Veškeré suroviny byly zahraničního původu hlavně švýcarské a pomocné látky se skládaly hlavně z diamantového bortu dováženého z Anglie neb Holandska.

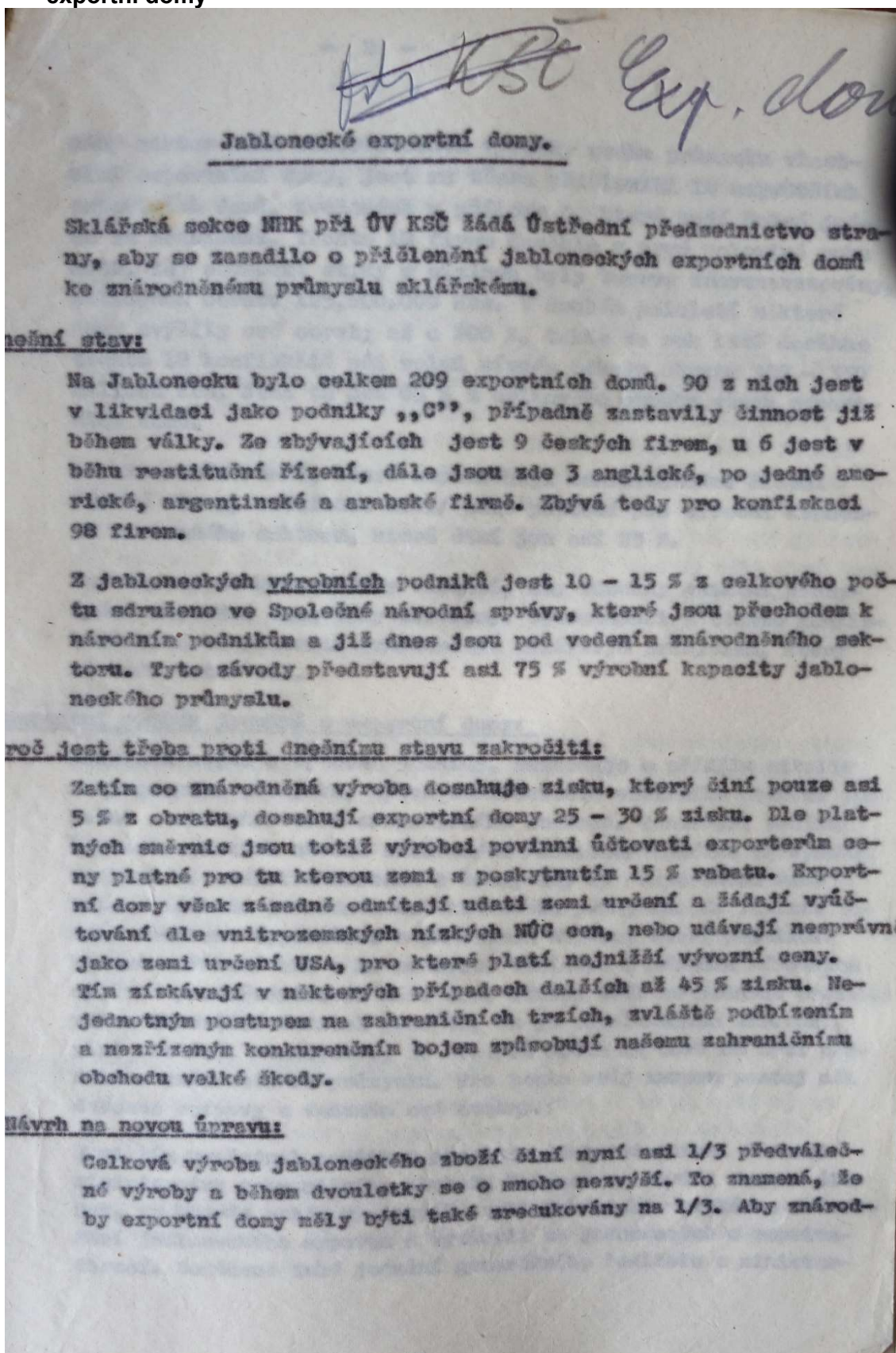
V květnu 1948 také dovezly Spojené brusírny drahokamů v Turnově na moje platné dovozní povolení suroviny syntetických drahokamů a tuto zaplatily z mého běžného účtu, který byl tehdy zajištěn. Cena této dovezené suroviny byla Kčs 87.472.-- a tato částka je vyúčtována v účtu za suroviny ze dne 31. 12. 1948.

Tímto celým případem dostal jsem se do velikých nesnází neboť jsem musel vyrovnati veškeré závazky a podati daňové přiznání za rok 1948 a zaplatiti za tento rok daně ač jsem vlastně žádný zisk a ni příjem neměl a již také obratová daň ze shora uvedené částky byla značná a její propacení jakož i ostatních daní činilo mi potíže a musel jsem si velkou část na úhradu vypůjčiti protože mi hrozilo exekuční vymahání.

Doufám, že uznáte s hora uvedené důvody, pochopíte moji dobrou vůli a dáte souhlas Preciose n.p. v Jablonci n/N k proplacení mé pohledávky.

S veškerou úctou

23. Sklářská sekce Národohospodářské komise při ÚV KSČ—Jablonecké exportní domy

něný sektor mohl distribuovati výrobky svého průmyslu vlastními exportními domy, jest mu třeba přičleniti 18 největších exportních domů, uvedených v příloze A, které mají dobré jméno za hranicemi. Těchto 18 firem dosáhlo v první polovině roku 1946, kdy obchodní styky s cizincem byly teprve znovunavazovány, celkového obrátu 125,000.000 Kčs. V druhém pololetí některé domy zvýšily své obráty až o 200 %, takže za rok 1946 dosáhne těchto 18 konfiskátů při velmi mírném odhadu obrátu 300 - 350 milionů Kčs. Jest to asi 65 % z celkového obrátu všech exportních domů.

21 exportních domů, které nepodléhají konfiskačnímu řízení /české firmy, restituce atd./ plně postačí pro výrobní kapacitu soukromého sektoru, která činí jen asi 25 %.

Považujeme za hospodářsky žádoucí, aby všechny ostatní přebytečné exportní domy byly uzavřeny. Zaměstnanci z těchto konfiskátů byli by převzati národním sklářským průmyslem, který má nedostatek sil.

Uvodní průběh jednání o exportní domy:

Poněvadž nejde o výrobní podniky, rozhoduje o přidělu nikoliv ministerstvo průmyslu, nýbrž ministerstvo vnitřního obchodu společně s ministerstvem zahraničního obchodu. Generální ředitel Československých závodů sklářských /nár. soc/ Hrnčíčko si vyžádal souhlas s. ministra Zahrála k tomu, aby 19 exportních domů bylo přiděleno národnému sklářskému průmyslu. Na základě tohoto souhlasu vyjednával s ministrem Ripkou, který přislíbil kladné vyřízení asi u 12 podniků. Vzhledem k zásahům národních správů prostřednictvím nár. soc. strany však se jednání protahovalo. Generální ředitel přes to, že je příslušníkem nár. soc., plně zastával stanovisko, že alespoň oněch 12 domů má být přiděleno národnému průmyslu. Pro tento svůj názor postoj měl dokonce rozpory s vedením své strany.

Mezi tím uveřejnil počátkem prosince administrativní ředitel ministerstva zahraničního obchodu Heilmann ve Strážci Severu článek, ve kterém ostře vystoupil proti jakýmkoliv snahám o znárodnění jabloneckého exportu a vyslovil se jednoznačně o reprivatizaci. Současně také jednání generálního ředitele s minister-

stvem zahraničního obchodu dospělo do mrtvého bodu a zodpovědní činitelé ministerstva dali na jevo, že souhlas ministra nelze očekávat.

Hrníčko společně se s. Dr. Lewinterem navštívil proto počátkem prosince soudruha Zápotockého a požádal jej o podporu snah o znárodnění exportních domů. V téže době podal také závodní rady jabloneckých podniků resoluci na ministerstva průmyslu, vnitřního obchodu, zahraničního obchodu, ÚRO a Čsl. závody sklářské, kde důrazně žádají znárodnění export. domů. Pravděpodobně v důsledku této resoluce sdělilo ministerstvo zahraničního obchodu krátce před vánočními Hrníčkovi, že ministr Ripka vyslovil souhlas s přidělením 5 exportních domů, což prý je první etapa. O dalších se má ještě jednat. Z těchto pěti domů mají však dva také současně výrobní zaměření a spadají tedy do kompetence ministerstva průmyslu, které dalo svůj souhlas k jejich přidělení znárodněnému průmyslu.

Návrh taktického postupu:

Sklářská sekce NHK navrhuje, aby Ústřední předsednictvo strany prosazovalo přiděl 18 exportních domů, uvedených v příloze A, a zmínen likvidaci ostatních.

Jestliže by tato cesta nebyla schůdná, doporučujeme, aby strana vymáhala kromě těchto 18 domů ještě přiděl 17 dalších /viz přílohu B/. Těchto 35 domů představuje svými obraty /v roce 1946 asi 450,000.000 Kčs/ asi 80 % obratu všech exportních domů na jablonecku. Znárodněný sektor bude potom moci sám uzavřít přebytečné závody a suchou cestou vyříditi zbývající malé exportní domy.

Pravděpodobné námitky proti znárodnění:

Bude namítáno, že nelze znárodniti exportní domy, aniž by se tím přetrhaly svazky se zahraničními zákazníky a způsobila velká ztráta jabloneckému exportu.

I po provedení přidělu by všech 35 domů i nadále obchodovalo pod svojí firmou. Závody, určené pro likvidaci, by poznenáhlu

předávaly agendu vedoucím domům, ať by bylo možno přistoupiti k jejich likvidaci. Postupem doby s náležitou opatrností a s přihlédnutím k speciálnímu postavení jabloneckého vývozu a k averzi zahraničních zákazníků ke znárodněnému průmyslu by se koncentroval zahraniční prodej na menší počet domů /asi 12/, který by byl hospodářsky odůvodněn.

Krajní ústupová linie:

Jako krajní ústupovou linii doporučujeme, aby Ústřední před-
sednictvo strany prosazovalo přidělení oněch 19 exportních domů,
nejméně však 12, označených v seznamu A značkou „SS“. Velmi
obtížným úkolem soudruhů z Čsl. závodů sklářských bylo by po-
tom odstranění během času soukromé exportní domy tím, že by
jim omezovaly národní podniky přidělené zboží.

24. Majetkové podstaty—rozhady začleněných podniků do Preciosy, n. p.

Arnošt Clar

Rozvaha k 1.1.1947

Kčs

Aktiva = Majetek		Stav k 1.1.1947
	Aktiva celkem	8 273 781,90
	I. INVESTIČNÍ MAJETEK	4 947 725,80
1.	Pozemky	
2.	Zemní stavby	52 344,00
3.	Budovy	69 174,00
4.	Stroje a strojní zařízení	1 394 823,00
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	3 525 698,00
6.	Zvláštní investice	105 686,80
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	1 227 153,20
9.	a) suroviny a pomocné látky	813 723,60
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	413 729,60
	III. FINANČNÍ MAJETEK	2 098 902,90
10.	Hotovosti	134 829,60
11.	Peněžní ústavy	1 181 871,00
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	418 445,90
15.	Dodavatelé	188 860,10
16.	Různí dlužníci	100 000,00
17.	Přechodné položky aktivní	74 896,30
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	
Pasiva = Zdroje		Stav k 1.1.1947
	Pasiva celkem	8 273 781,90
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	7 398 790,00
1.	Vlastní kapitál	7 398 790,00
	a) kmenové jmění	7 398 790,00
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	874 991,90
2.	Peněžní ústavy	-
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	25 276,30
5.	Dodavatelé	
6.	Různí věřitelé	138 210,90
	a) podpůrné soc. zařízení	62 970,80
	b) finanční úřady	
	139 ostatní věřitelé	75 240,10
7.	Přechodné položky pasivní	711 504,70
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
	III. OPRÁVKY K MAJETKU	0,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	
	Zisk	0,00

Dolenský & Brosche

Rozvaha k 1.1.1947

Kčs

	Aktiva =Majetek	Stav k 1.1.1947
	Aktiva celkem	33 290 478,44
	I. Investiční majetek	8 904 291,70
1.	Pozemky	332 629,00
2.	Zemní stavby	36 132,00
3.	Budovy	4 379 794,10
4.	Stroje a strojní zařízení	3 955 534,10
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	200 402,50
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	5 110 398,69
9.	a) suroviny a pomocné látky	1 958 341,75
	b) polotovary	1 616 441,10
	c) hotové výrobky	1 535 615,80
	III. FINANČNÍ MAJETEK	19 275 788,05
10.	Hotovosti	257 649,50
11.	Peněžní ústavy	10 197 080,60
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	5 684 000,10
15.	Dodavatelé	36 858,70
16.	Různí dlužníci	3 017 550,40
17.	Přechodné položky aktivní	82 648,75
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

	Pasiva = Zdroje	Stav k 1.1.1947
	Pasiva celkem	33 290 478,44
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	31 155 204,94
1.	Vlastní kapitál	31 155 204,94
	a) kmenové jmění	31 155 204,94
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	2 135 273,46
2.	Peněžní ústavy	
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	8 149,60
5.	Dodavatelé	269 880,35
6.	Různí věřitelé	1 857 243,51
	a) podpůrné soc. zařízení	1 172 906,15
	b) finanční úřady	355 166,89
	b) ostatní věřitelé	329 170,47
7.	Přechodné položky pasivní	
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
	III. OPRÁVKY K MAJETKU	0,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	
	Zisk	0,00

Theodor Hofman
Rozvaha k 1.1.1947
Kčs

	Aktiva = Majetek	Stav k 1.1.1947
	Aktiva celkem	1 211 309,50
	I. INVESTIČNÍ MAJETEK	145 258,00
1.	Pozemky	43 401,00
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	17 345,00
4.	Stroje a strojní zařízení	71 575,00
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	12 937,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	94 488,00
9.	a) suroviny a pomocné látky	94 488,00
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	
	III. FINANČNÍ MAJETEK	971 563,50
10.	Hotovosti	7 085,80
11.	Peněžní ústavy	248 140,00
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	172 495,10
15.	Dodavatelé	
16.	Různí dlužníci	541 851,00
17.	Přechodné položky aktivní	2 011,60
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

	Pasiva =Zdroje	Stav k 1.1.1947
	Pasiva celkem	1 211 309,50
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	1 117 968,55
1.	Vlastní kapitál	
	a) kmenové jmění	1 117 968,50
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	93 341,15
2.	Peněžní ústavy	
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	
5.	Dodavatelé	20 958,60
6.	Různí věřitelé	9 750,00
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	
	c) ostatní věřitelé	9 750,00
7.	Přechodné položky pasivní	62 632,55
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
	III. OPRÁVKY K MAJETKU	0,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	
	Zisk	0,00

Hübner Weiss

Rozvaha k 1.1.1947

Kčs

Aktiva = Majetek		Stav k 1.1.1947
Aktiva celkem		2 714 503,30
I. Investiční majetek		1 235 420,10
1.	Pozemky	10 701,00
2.	Zemní stavby	66 561,00
3.	Budovy	645 804,00
4.	Stroje a strojní zařízení	472 620,10
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	39 734,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
II. ZÁSoby		391 522,00
9.	a) suroviny a pomocné látky	347 829,80
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	45 692,20
III. FINANČNÍ MAJETEK		1 073 776,70
10.	Hotovosti	19 838,60
11.	Peněžní ústavy	795 007,70
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	151 564,90
15.	Dodavatelé	
16.	Různí dlužníci	107 365,50
17.	Přechodné položky aktivní	13 784,50
18.	Dohadné položky aktivní	
IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU		0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

Pasiva = Zdroje		Stav k 1.1.1947
Pasiva celkem		1 714 503,30
I. VLASTNÍ KAPITÁL		2 339 622,10
1.	Vlastní kapitál	2 339 622,10
	a) kmenové jmění	2 339 622,10
	b) rezervní fond	
II. CIZÍ KAPITÁL		334 881,20
2.	Peněžní ústavy	15 000,00
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	
5.	Dodavatelé	224 915,30
6.	Různí věřitelé	
	a) podpůrné soc. zařízení	67 574,40
	b) finanční úřady	
	b) ostatní věřitelé	67 391,50
7.	Přechodné položky pasivní	
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
III. OPRÁVKY K MAJETKU		0,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	
	Zisk	0,00

Conrad Jäger
Rozvaha k 1.1.1947
Kčs

	Aktiva = Majetek	Stav k 1.1.1947
	Aktiva celkem	1 238 914,25
	I. INVESTIČNÍ MAJETEK	257 898,00
1.	Pozemky	114 003,00
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	108 745,00
4.	Stroje a strojní zařízení	7 900,00
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	27 250,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	419 318,04
9.	a) suroviny a pomocné látky	294 493,84
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	224 824,20
	III. FINANČNÍ MAJETEK	561 698,19
10.	Hotovosti	18 685,56
11.	Peněžní ústavy	326 260,00
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	116 752,63
15.	Dodavatelé	
16.	Různí dlužníci (FNO)	100 000,00
17.	Přechodné položky aktivní	
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

	Pasiva =Zdroje	Stav k 1.1.1947
	Pasiva celkem	1 238 914,25
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	1 122 902,78
1.	Vlastní kapitál	1 122 902,78
	a) kmenové jmění	1 122 902,78
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	50 998,05
2.	Peněžní ústavy	
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	
5.	Dodavatelé	3 529,50
6.	Různí věřitelé	23 000,00
	a) podpůrné soc. zařízení	23 000,00
	b) finanční úřady	
	b) ostatní věřitelé	
7.	Přechodné položky pasivní	24 468,55
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
	III. OPRÁVKY K MAJETKU	65 013,40
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	65 013,40
	Zisk	0,00

Robert Richter

Rozvaha k 31.12.1947*

Kčs

	Aktiva =Majetek	Stav k 31.12.1947
	Aktiva celkem	6 845 874,40
	I. Investiční majetek	2 131 198,30
1.	Pozemky	323 053,00
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	1 174 681,20
4.	Stroje a strojní zařízení	501 938,70
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	131 525,40
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	1 979 986,30
9.	a) suroviny a pomocné látky	
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	
	III. FINANČNÍ MAJETEK	2 734 689,80
10.	Hotovosti	24 552,70
11.	Peněžní ústavy	1 283 250,60
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	1 263 469,20
15.	Dodavatelé	1 165,20
16.	Různí dlužníci	
	a) ostatní dlužníci	54 989,50
	b) FNO	100 000,00
17.	Přechodné položky aktivní	7 262,60
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRAVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávkky k cizímu kapitálu	
	Ztráta	

	Pasiva = Zdroje	Stav k 31.12.1947
	Pasiva celkem	6 845 874,40
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	2 392 705,20
1.	Vlastní kapitál	2 392 703,20
	a) kmenové jmění	
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	2 148 117,80
2.	Peněžní ústavy	
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	17 862,50
5.	Dodavatelé	216 050,60
6.	Různí věřitelé	1 619 741,60
	a) podpůrné soc.zařízení	303 069,80
	b) finanční úřady	8501,40
	c) ostatní věřitelé	895 210,40
	d) hypotekární věřitelé	412 960,00
7.	Přechodné položky pasivní	182 310,10
8.	Dohadné položky pasivní	112 153,00
	a) daňové rezervy	112 153,00
	b) ostatní rezervy	
	III. OPRAVKY K MAJETKU	902 984,90
9.	Oprávkky k investičnímu majetku	186 806,80
10.	Oprávkky k zásobám	
11.	Oprávkky k finančnímu majetku	716 178,10
	a) odběratelé	
	Zisk běžného období (1947)	1 402 068,50

Theodor Wander

Rozvaha k 1.1.1947

Kčs

Aktiva = Majetek		Stav k 1.1.1947
Aktiva celkem		1 879 905,94
I. Investiční majetek		757 282,50
1.	Pozemky	125 414,50
2.	Zemní stavby	87 672,00
3.	Budovy	305 990,00
4.	Stroje a strojní zařízení	171 486,00
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	66 720,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
II. ZÁSoby		103 171,00
9.	a) suroviny a pomocné látky	103 171,00
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	
III. FINANČNÍ MAJETEK		1 019 452,44
10.	Hotovosti	51 751,24
11.	Peněžní ústavy	817 701,20
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	
15.	Dodavatelé	
16.	Různí dlužníci (FNO)	150 000,00
17.	Přechodné položky aktivní	
18.	Dohadné položky aktivní	
IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU		0,00
19.	Oprávky k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

Pasiva = Zdroje		Stav k 1.1.1947
Pasiva celkem		1 879 905,94
I. VLASTNÍ KAPITÁL		1 810 636,94
1.	Vlastní kapitál	1 810 636,94
	a) kmenové jmění	1 810 636,94
	b) rezervní fond	
II. CIZÍ KAPITÁL		69 269,00
2.	Peněžní ústavy	-
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	
5.	Dodavatelé	
6.	Různí věřitelé	
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	
	a) ostatní věřitelé	
7.	Přechodné položky pasivní	69 269,00
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
III. OPRÁVKY K MAJETKU		0,00
9.	Oprávky k investičnímu majetku	
10.	Oprávky k zásobám	
11.	Oprávky k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	
	Zisk	0,00

Adolf Wenzel

Rozvaha k 1.1.1947

Kčs

Aktiva = Majetek		Stav k 1.1.1947
Aktiva celkem		11 596 988,81
I. Investiční majetek		7 595 438,00
1.	Pozemky	144 448,50
2.	Zemní stavby	13 200,00
3.	Budovy	6 771 768,50
4.	Stroje a strojní zařízení	618 911,00
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	47 110,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
II. ZÁSoby		3 676 488,
9.	a) suroviny a pomocné látky	408 232,04
	b) polotovary	325 773,57
	c) hotové výrobky	2 942 483,21
III. FINANČNÍ MAJETEK		324 973,19
10.	Hotovosti	14 810,90
11.	Peněžní ústavy	163 440,00
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	114 084,39
15.	Dodavatelé	
16.	Různí dlužníci	
17.	Přechodné položky aktivní	4 739,40
18.	Dohadné položky aktivní	27 898,50
IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU		0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

Pasiva = Zdroje		Stav k 1.1.1947
Pasiva celkem		11 596 988,81
I. VLASTNÍ KAPITÁL		11 376 752,57
1.	Vlastní kapitál	11 376 752,57
	a) kmenové jmění	11 376 752,57
	b) rezervní fond	
II. CIZÍ KAPITÁL		208 033,80
2.	Peněžní ústavy	
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	
5.	Dodavatelé	19 062,30
6.	Různí věřitelé	175 435,30
	a) podpůrné soc.zařízení	
	b) finanční úřady	
	c) ostatní věřitelé	175 435,30
7.	Přechodné položky pasivní	7 536,20
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
III. OPRÁVKY K MAJETKU		12 115,64
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	b) odběratelé	12 115,64
	Zisk	0,00

Bádenské safirové závody

Rozvaha ke dni 1.1.1947

Kčs

Aktiva = Majetek		Stav k 1.1.1947
Aktiva celkem		1 223 670,08
I. Investiční majetek		230 061,50
1.	Pozemky	
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	
4.	Stroje a strojní zařízení	218 599,00
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	11 462,50
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
II. ZÁSoby		961 841,78
9.	a) suroviny a pomocné látky	362 401,78
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	599 440,00
III. FINANČNÍ MAJETEK		31 766,80
10.	Hotovosti	11 983,30
11.	Peněžní ústavy	
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	7 389,00
15.	Dodavatelé	12 394,50
16.	Různí dlužníci	
17.	Přechodné položky aktivní	
18.	Dohadné položky aktivní	
IV. OPRAVKY K CIZÍMU KAPITÁLU		0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

Pasiva = Zdroje		Stav k 1.1.1947
Pasiva celkem		1 223 670,08
I. VLASTNÍ KAPITÁL		99 116,08
1.	Vlastní kapitál	99 116,08
	a) kmenové jmění	99 116,08
	b) rezervní fond	
II. CIZÍ KAPITÁL		1 124 554,00
2.	Peněžní ústavy	1 022 600,00
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	
5.	Dodavatelé	6 000,00
6.	Různí věřitelé	15 954,00
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	
	c) ostatní věřitelé	15 954,00
7.	Přechodné položky pasivní	
8.	Dohadné položky pasivní	80 000,00
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	80 000,00
III. OPRAVKY K MAJETKU		
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	
	Zisk	
Součet		1 223 670,08

**Alfréd Czersovsky,
Rozvaha ke dni 1.1.1947**

Kčs

	Aktiva =Majetek	Stav k 1.1.1947
	Aktiva celkem	1 663 760,22
	I. Investiční majetek	1 287 954,00
1.	Pozemky	170 243,00
2.	Zemní stavby	111 531
3.	Budovy	747 480
4.	Stroje a strojní zařízení	244 390,00
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	14 350,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	184 525,15
9.	a) suroviny a pomocné látky	108 405,15
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	76 118,00
	III. FINANČNÍ MAJETEK	191 243,07
10.	Hotovosti	37 546,58
11.	Peněžní ústavy	384,00
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	146 856,79
15.	Dodavatelé	3 000,00
16.	Různí dlužníci	
17.	Přechodné položky aktivní	3 455,70
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	
	Součet	1 663 760,22

	Pasiva =Zdroje	Stav k 1.1.1947
	Pasiva celkem	1 663 760,22
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	1 355 973,14
1.	Vlastní kapitál	1 355 973,14
	a) kmenové jmění	1 355 973,14
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	250 409,08
2.	Peněžní ústavy	-
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	712,28
5.	Dodavatelé	136 054,70
6.	Různí věřitelé	11 950,25
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	
	c) ostatní věřitelé	11 950,25
7.	Přechodné položky pasivní	101 691,75
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
	IV. OPRÁVKY K MAJETKU	57 378,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	odběratelé	57 378,00
	Zisk	0,00

Bratři Jägrové
Rozvaha ke dni 1.1.1947
Kčs

	Aktiva = Majetek	Stav k 1.1.1947
	Aktiva celkem	38 628 357,27
	I. INVESTIČNÍ MAJETEK	12 660 968,50
1.	Pozemky	1 264 017,50
2.	Zemní stavby	118 580,00
3.	Budovy	5 111 771,00
4.	Stroje a strojní zařízení	5 559 542,70
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	426 102,00
6.	Zvláštní investice	-
7.	Investice ve stavbě	181 153,30
8.	Nehmotné investice	2,00
	II. ZÁSoby	10 056 356,87
9.	a) suroviny a pomocné látky	2 418 578,82
	b) polotovary	6 092 932,55
	c) hotové výrobky	1 545 845,50
	III. FINANČNÍ MAJETEK	15 911 024,90
10.	Hotovosti	344 413,10
11.	Peněžní ústavy	8 417 278,20
12.	Směnky a šeky	-
13.	Cenné papíry a účasti	-
14.	Odběratelé	2 010 840,05
15.	Dodavatelé	53 689,00
16.	Různí dlužníci	5 084 804,55
17.	Přechodné položky aktivní	-
18.	Dohadné položky aktivní	-
	IV. OPRAVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	---
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	-
	Ztráta	--

	Pasiva =Zdroje	Stav k 1.1.1947
	Pasiva celkem	38 628 357,27
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	36 310 517,30
1.	Vlastní kapitál	36 310 517,30
	a) kmenové jmění	36 310 517,30
	b) rezervní fond	-
	II. CIZÍ KAPITÁL	2 305 822,57
2.	Peněžní ústavy	-
3.	Směnky	-
4.	Odběratelé	57 950,70
5.	Dodavatelé	278 926,10
6.	Různí věřitelé	
	a) podpůrné soc. zařízení	1 400 694,00
	b) ostatní věřitelé	130 208,98
7.	Přechodné položky pasivní	438 042,80
8.	Dohadné položky pasivní	-
	a) daňové rezervy	-
	b) ostatní rezervy	-
	III. OPRAVKY K MAJETKU	12 010,40
9.	Oprávký k investičnímu majetku	-
10.	Oprávký k zásobám	-
11.	Oprávký k finančnímu majetku	-
	a) odběratelé	12 010,40
	Zisk	0,00

Herman a Palma
Rozvaha k 1.1.1948
Kčs

	Aktiva = Majetek	Stav k 1.1.1948
	Aktiva celkem	1 999 989,22
	I. INVESTIČNÍ MAJETEK	1 852 305,40
1.	Pozemky	
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	
4.	Stroje a strojní zařízení	1 709 007,40
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	143 298,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	858 363,50
9.	a) suroviny a pomocné látky	272 650,00
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	585 713,50
	III. FINANČNÍ MAJETEK	1 289 320,32
10.	Hotovosti	84 706,36
11.	Peněžní ústavy	199 518,83
12.	Směnky a šeky	3 406,37
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	912 372,60
15.	Dodavatelé	68 930,01
16.	Různí dlužníci	17 887,15
17.	Přechodné položky aktivní	2 499,00
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRAVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00
	Součet	3 999 989,22

	Pasiva =Zdroje	Stav k 1.1.1948
	Pasiva celkem	3 999 989,22
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	2 005 968,18
1.	Vlastní kapitál	2 005 968,18
	a) kmenové jmění	2 005 968,18
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	1 836 476,39
2.	Peněžní ústavy	946 150,00
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	156 472,28
5.	Dodavatelé	204 482,15
6.	Různí věřitelé	494 857,16
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	364 121,25
	c) ostatní věřitelé	130735,91
7.	Přechodné položky pasivní	34 514,80
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
	III. OPRAVKY K MAJETKU	0,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	
	Zisk	0,00

Jan May
Rozvaha k 1.1.1948
Kčs

Aktiva = Majetek		Stav k 1.1.1948
	Aktiva celkem	778 812,70
	I. Investiční majetek	59 721,00
1.	Pozemky	
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	
4.	Stroje a strojní zařízení	17 347,00
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	42 374,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	2 339 865,15
9.	a) suroviny a pomocné látky	
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	2 339 865,15
	III. FINANČNÍ MAJETEK	379 226,55
10.	Hotovosti	29 519,90
11.	Peněžní ústavy	104 471,75
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	136 146,50
15.	Dodavatelé	112 088,40
16.	Různí dlužníci	
17.	Přechodné položky aktivní	
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRAVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

Pasiva = Zdroje		Stav k 1.1.1948
	Pasiva celkem	2 778 812,70
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	1 544 837,32
1.	Vlastní kapitál	1 544 837,32
	a) kmenové jmění	1 544 837,32
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	1 233 975,38
2.	Peněžní ústavy	187 900,00
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	60 383,10
5.	Dodavatelé	400,00
6.	Různí věřitelé	941 641,98
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	
	c) ostatní věřitelé	941 641,98
7.	Přechodné položky pasivní	
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
	III. OPRAVKY K MAJETKU	0,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	
	Zisk	0,00
	Součet	3 778 812,70

Jan Ouhrabka
Rozvaha k 1.1.1948
Kčs

	Aktiva = Majetek	Stav k 1.1.1948
	Aktiva celkem	47 401 456,68
	I. Investiční majetek	3 975 021,40
1.	Pozemky	155 714,30
2.	Zemní stavby	43 059,00
3.	Budovy	2 680 977,40
4.	Stroje a strojní zařízení	967 364,70
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	127 906,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	10 177 110,68
9.	a) suroviny a pomocné látky	2 471 778,59
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	7 705 332,09
	III. FINANČNÍ MAJETEK	33 249 324,60
10.	Hotovosti	7 419,70
11.	Peněžní ústavy	32 959 767,60
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	231 753,20
15.	Dodavatelé	50 384,10
16.	Různí dlužníci	
17.	Přechodné položky aktivní	
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRAVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00
	Součet	47 401 456,68

	Pasiva =Zdroje	Stav k 1.1.1948
	Pasiva celkem	35 401 456,68
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	35 448 073,48
1.	Vlastní kapitál	35 448 073,48
	a) kmenové jmění	35 448 073,48
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	11 932 928,00
2.	Peněžní ústavy	
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	15 574,50
5.	Dodavatelé	118 792,10
6.	Různí věřitelé	11 655 204,60
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	8 018 204,60
	c) ostatní věřitelé	3 637 000,00
7.	Přechodné položky pasivní	143 356,80
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
	III. OPRAVKY K MAJETKU	20 455,20
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	20 455,20
	Zisk	0,00

Dr. Josef Plíhal
Rozvaha ke dni 1.1.1948
Kčs

	Aktiva = Majetek	Stav k 1.1.1948
	Aktiva celkem	9 983 506,85
	I. INVESTIČNÍ MAJETEK	1 969 555,00
1.	Pozemky	438 760,00
2.	Zemní stavby	112 949,20
3.	Budovy	798 015,90
4.	Stroje a strojní zařízení	594 920
5.	Náradí, přístroje, zařízení a živý inventář	24 910,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	7 314 636,00
9.	a) suroviny a pomocné látky	432 750,00
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	6 881 886,00
	III. FINANČNÍ MAJETEK	699 315,35
10.	Hotovosti	5 065,45
11.	Peněžní ústavy	50 042,10
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	554 207,80
15.	Dodavatelé	
16.	Různí dlužníci	
17.	Přechodné položky aktivní	
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRAVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

	Pasiva =Zdroje	Stav k 1.1.1948
	Pasiva celkem	9 983 506,85
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	8 072 740,75
1.	Vlastní kapitál	8 072 740,75
	a) kmenové jmění	8 072 740,75
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	1 758 255,30
2.	Peněžní ústavy	931 680,00
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	141 866,30
5.	Dodavatelé	
6.	Různí věřitelé	620 983,70
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	620 983,70
	c) ostatní věřitelé	
7.	Přechodné položky pasivní	63 725,30
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
	III. OPRAVKY K MAJETKU	152 510,80
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k fin. majetku—odběratelé	152 510,80
	Zisk	

Selekta
Rozvaha k 1.1.1948
Kčs

Aktiva = Majetek		Stav k 1.1.1948
Aktiva celkem		22 248 897,30
I. Investiční majetek		4 225 612,70
1.	Pozemky	406 323,00
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	1 115 823,50
4.	Stroje a strojní zařízení	2 225 581,50
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	477 884,70
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
II. ZÁSoby		9 829 293,00
9.	a) suroviny a pomocné látky	537 792,00
	b) polotovary	395 580,00
	c) hotové výrobky	8 895 921,00
III. FINANČNÍ MAJETEK		8 191 688,30
10.	Hotovosti	19 361,00
11.	Peněžní ústavy	5 251 043,80
12.	Směnky a šeky	1 000,00
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	774 226,80
15.	Dodavatelé	280 985,00
16.	Různí dlužníci	1 865 071,60
17.	Přechodné položky aktivní	
18.	Dohadné položky aktivní	
IV. OPRAVKY K CIZÍMU KAPITÁLU		0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00
Součet		22 248 897,30

Pasiva =Zdroje		Stav k 1.1.1948
Pasiva celkem		22 248 897,30
I. VLASTNÍ KAPITÁL		20 315 154,90
1.	Vlastní kapitál	20 315 154,90
	a)kmenové jmění	20 315 154,90
	b)reservní fond	
II. CIZÍ KAPITÁL		1 721 744,45
2.	Peněžní ústavy	36 378,55
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	36 378,55
5.	Dodavatelé	215 422,40
6.	Různí věřitelé	1 281 352,20
	a) podpůrné soc. zařízení	138 591,30
	b) finanční úřady	
	c)ostatní věřitelé	
7.	Přechodné položky pasivní	138 591,30
8.	Dohadné položky pasivní	50 000,00
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	50 000,00
III. OPRAVKY K MAJETKU		0,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	211 998,00
	a) odběratelé	211 998,00
	Zisk	0,00

František Šlechta
Rozvaha k 1.1.1948
Kčs

Aktiva = Majetek		Stav k 1.1.1948
Aktiva celkem		9 635 868,85
I. Investiční majetek		3 578 445,80
1.	Pozemky	300 745,00
2.	Zemní stavby	49 555,50
3.	Budovy	1 528 320,00
4.	Stroje a strojní zařízení	1 680 384,60
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	219 445,70
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
II. ZÁSoby		4 404 890,60
9.	a) suroviny a pomocné látky	1 010 967,80
	b) polotovary	1 267 651,80
	c) hotové výrobky	2 126 271,00
III. FINANČNÍ MAJETEK		1 652 532,45
10.	Hotovosti	103 365,45
11.	Peněžní ústavy	374 426,30
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	1 070 265,70
15.	Dodavatelé	36 825,00
16.	Různí dlužníci	
17.	Přechodné položky aktivní	67 650,00
18.	Dohadné položky aktivní	
IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU		0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

Pasiva = Zdroje		Stav k 1.1.1948
Pasiva celkem		9 635 868,85
I. VLASTNÍ KAPITÁL		6 720 164,05
1.	Vlastní kapitál	6 720 164,05
	a) kmenové jmění	6 720 164,05
	b) rezervní fond	
II. CIZÍ KAPITÁL		2 913 804,8
2.	Peněžní ústavy	1 383 180,00
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	48 191,00
5.	Dodavatelé	71 386,00
6.	Různí věřitelé	1 391 187,20
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	368,00
	c) ostatní věřitelé	1 390 819,20
7.	Přechodné položky pasivní	19 860,00
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
III. OPRÁVKY K MAJETKU		1 900,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	1 900,00
	Zisk	0,00

Josef Valha

Rozvaha k 1.1.1948

Kčs

	Aktiva = Majetek	Stav k 1.1.1948
	Aktiva celkem	6 420 240,20
	I. INVESTIČNÍ MAJETEK	3 564 259,90
1.	Pozemky	2 284 700,00
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	981 119,00
4.	Stroje a strojní zařízení	284 439,90
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	14 001,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	2 522 473,65
9.	a) suroviny a pomocné látky	372 257,00
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	2 150 216,65
	III. FINANČNÍ MAJETEK	333 506,65
10.	Hotovosti	30 264,90
11.	Peněžní ústavy	35 225,60
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	235 548,95
15.	Dodavatelé	14 845,80
16.	Různí dlužníci	17 621,40
	a) finanční úřady	15 621,40
	b) ostatní	2 000,00
17.	Přechodné položky aktivní	
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRAVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

	Pasiva = Zdroje	Stav k 1.1.1948
	Pasiva celkem	300 420 240,20
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	6 360 977,90
1.	Vlastní kapitál	6 360 977,90
	a) kmenové jmění	6 360 977,90
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	59 262,30
2.	Peněžní ústavy	
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	
5.	Dodavatelé	36 209,60
6.	Různí věřitelé	23 052,70
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	6 733,40
	b) ostatní věřitelé	16 319,30
7.	Přechodné položky pasivní	
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
	III. OPRAVKY K MAJETKU	0,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	
	Zisk	0,00

Bratři Teplíkové
Rozvaha k 31.12.1947
Kčs

Aktiva = Majetek		Stav k 31.12.1947
Aktiva celkem		1 150 150,65
I. INVESTIČNÍ MAJETEK		362 894,85
1.	Pozemky	
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	
4.	Stroje a strojní zařízení	
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
II. ZÁSoby		738 689,10
9.	a) suroviny a pomocné látky	
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	
III. FINANČNÍ MAJETEK		48 566,70
10.	Hotovosti	16 340,30
11.	Peněžní ústavy	4 300,60
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	1 494,00
14.	Odběratelé	18 557,50
15.	Dodavatelé	5 578,30
16.	Různí dlužníci	
17.	Přechodné položky aktivní	2 296,00
18.	Dohadné položky aktivní	
IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU		0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

Pasiva = Zdroje		Stav k 1.1.1947
Pasiva celkem		1 150 150,65
I. VLASTNÍ KAPITÁL		431 074,15
1.	Vlastní kapitál	431 074,15
	a) kmenové jmění	297 102,65
	b) rezervní fond	
II. CIZÍ KAPITÁL		704 547,00
2.	Peněžní ústavy	402 250,00
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	740,00
5.	Dodavatelé	80 503,40
6.	Různí věřitelé	146 717,10
	III. podpůrné soc. zařízení	
	a) finanční úřady	
	b) ostatní věřitelé	
7.	Přechodné položky pasivní	74 336,50
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
III. OPRÁVKY K MAJETKU		14 529,50
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	14 529,50
	a) odběratelé	
Zisk rok 1947		133 971,50

Carl Wrabetz
Rozvaha k 1.1.1948
Kčs

Aktiva = Majetek		Stav k 1.1.1948
Aktiva celkem		437 048,90
I. INVESTIČNÍ MAJETEK		38 195,50
1.	Pozemky	
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	
4.	Stroje a strojní zařízení	7 402,00
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	30 793,50
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
II. ZÁSoby		56 720,80
9.	a) suroviny a pomocné látky	56 720,80
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	
III. FINANČNÍ MAJETEK		342 128,60
10.	Hotovosti	545,20
11.	Peněžní ústavy	248 752,00
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	73 909,80
15.	Dodavatelé	7 969,00
16.	Různí dlužníci	10 952,60
17.	Přechodné položky aktivní	
18.	Dohadné položky aktivní	
IV. OPRÁVKY K CIZÍMU KAPITÁLU		0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

Pasiva = Zdroje		Stav k 1.1.1948
Pasiva celkem		437 044,90
I. VLASTNÍ KAPITÁL		383 291,30
1.	Vlastní kapitál	383 291,30
	a) kmenové jmění	383 291,30
	b) rezervní fond	
II. CIZÍ KAPITÁL		53 753,60
2.	Peněžní ústavy	
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	
5.	Dodavatelé	
6.	Různí věřitelé	53 753,60
	a) podpůrné soc. zařízení	
	b) finanční úřady	
	c) ostatní věřitelé	53 753,60
7.	Přechodné položky pasivní	
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
III. OPRÁVKY K MAJETKU		0,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	
	Zisk	0,00

Bratři Redlhammerové
Rozvaha k 31.7.1945 k předání do národní správy
 Kčs

	Aktiva =Majetek	Stav k 31.7.1945
	Aktiva celkem	4 562 399,99
	I. INVESTIČNÍ MAJETEK	2 146 199,60
1.	Pozemky	
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	
4.	Stroje a strojní zařízení	
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	882 500,19
9.	a) suroviny a pomocné látky	333 892,5
	b) polotovary	247 631,19
	c) hotové výrobky	300 976,50
	III. FINANČNÍ MAJETEK	1 524 700,40
10.	Hotovosti	44 699,60
11.	Peněžní ústavy	803 462,30
12.	Směnky a šeky	8 849,40
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	667 688,90
15.	Dodavatelé	
16.	Různí dlužníci	
17.	Přechodné položky aktivní	
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRAVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávkky k cizímu kapitálu	
	Ztráta	0,00

	Pasiva =Zdroje	Stav k 31.7.1947
	Pasiva celkem	3 510 681,89
	IV. VLASTNÍ KAPITÁL	3 510 681,89
1.	Vlastní kapitál	
	a) kmenové jmění	
	b) rezervní fond	
	V. CIZÍ KAPITÁL	1 051 718,10
2.	Peněžní ústavy	
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	
5.	Dodavatelé	911 435,90
6.	Různí věřitelé	58 550,00
	b) podpůrné soc. zařízení	
	c) finanční úřady	58 550,00
	c) ostatní věřitelé	
7.	Přechodné položky pasivní	81 732,20
8.	Dohadné položky pasivní	
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	
	VI. OPRAVKY K MAJETKU	0,00
9.	Oprávkky k investičnímu majetku	
10.	Oprávkky k zásobám	
11.	Oprávkky k finančnímu majetku	
	b) odběratelé	
	Zisk	0,00

Durych

Rozvaha k 31.12.1947

Kčs

	Aktiva = Majetek	Stav k 31.12.1947
	Aktiva celkem	898 681,90
	I. INVESTIČNÍ MAJETEK	23 700,00
1.	Pozemky	
2.	Zemní stavby	
3.	Budovy	
4.	Stroje a strojní zařízení	
5.	Nářadí, přístroje, zařízení a živý inventář	23 700,00
6.	Zvláštní investice	
7.	Investice ve stavbě	
8.	Nehmotné investice	
	II. ZÁSoby	351 456,00
9.	a) suroviny a pomocné látky	98 356,00
	b) polotovary	
	c) hotové výrobky	253 120,00
	III. FINANČNÍ MAJETEK	523 525,70
10.	Hotovosti	18 979,90
11.	Peněžní ústavy	101 339,10
12.	Směnky a šeky	
13.	Cenné papíry a účasti	
14.	Odběratelé	65 032,10
15.	Dodavatelé	
16.	Různí dlužníci	338 174,60
17.	Přechodné položky aktivní	
18.	Dohadné položky aktivní	
	IV. OPRAVKY K CIZÍMU KAPITÁLU	0,00
19.	Oprávký k cizímu kapitálu	
	Ztráta	

	Pasiva = Zdroje	Stav k 31.12.1947
	Pasiva celkem	898 681,90
	I. VLASTNÍ KAPITÁL	709 140,00
	Vlastní kapitál	709 140,00
	a) kmenové jmění	709 140,00
	b) rezervní fond	
	II. CIZÍ KAPITÁL	86 337,60
2.	Peněžní ústavy	
3.	Směnky	
4.	Odběratelé	
5.	Dodavatelé	
6.	Různí věřitelé	
	b) podpůrné soc. zařízení	
	c) finanční úřady	
	c) ostatní věřitelé	
7.	Přechodné položky pasivní	
8.	Dohadné položky pasivní	86 337,60
	a) daňové rezervy	
	b) ostatní rezervy	337,60
	III. OPRAVKY K MAJETKU	0,00
9.	Oprávký k investičnímu majetku	
10.	Oprávký k zásobám	
11.	Oprávký k finančnímu majetku	
	a) odběratelé	
	Zisk 1947	85 097,30

